

Tisdagen den 16 december

Kl. 09.00–15.47

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 25 november justerades.

§ 2 Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Catharina Elmsäter-Svärd* (M) avsåg sig uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 17 december 2014.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Meddelande om aktuell debatt om det säkerhetspolitiska läget i närområdet

Förste vice talmannen meddelade att på begäran av Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt om det säkerhetspolitiska läget i närområdet anordnas torsdagen den 22 januari kl. 12.00.

Från regeringen skulle utrikesminister Margot Wallström delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen

Begäran om aktuell debatt – Det säkerhetspolitiska läget i närområdet

Riksdagen bör kalla till aktuell debatt med anledning av det nya och försämrade säkerhetsläget i Sveriges närområde.

En ny säkerhetspolitisk normalbild har etablerats i Sveriges närområde. Den ryska aggressionen mot Ukraina har lett till en större osäkerhet och situationen i Ukraina riskerar att resultera i en långvarig konflikt i Sveriges och EU:s direkta närhet. Den nyligen bekräftade kränkningen av svenskt territorialvatten kan inte ses som en enskild händelse, utan ett symptom på en ökad spänning. Detta påverkar Sverige och vår säkerhetspolitik.

Utrikesminister Margot Wallström bekräftar bilden av ett mer osäkert och oförutsägbart läge i närområdet i en intervju i Svenska Dagbladet. Detta nya läge kräver en bred debatt och dialog för att diskutera de säkerhetspolitiska utmaningar Sverige står inför.

Viktiga frågor är bland annat hur regeringen avser att fullfölja den inriktning som Försvarsberedningen enats om, som möjliggör ökad incidentberedskap och övning, samt hur det förändrade säkerhetsläget ska vägas in när beslut fattas om försvarets framtida inriktning.

Därför är det nu av stor vikt att hålla en aktuell debatt om det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde.

Stockholm den 17 november 2014

Anna Kinberg Batra

Gruppledare (M)

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:173

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:173 Sysselsättning och tillväxt
av Niklas Wykman (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 13 januari 2015.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 12 december 2014

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:176

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:176 Alkoholsmuggling
av Per Åsling (C)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 20 januari.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 12 december 2014

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:177 Industrins konkurrenskraft
av Cecilie Tenfjord-Toftby (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 15 januari 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 15 december 2014

Näringsdepartementet

Ibrahim Baylan (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

§ 5 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Socialutskottets betänkande

2014/15:SoU1 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Sammanstatta utrikes- och försvarsutskottets betänkanden

2014/15:UFöU1 Svenskt deltagande i Europeiska unionens marina
operation (Atalanta)

2014/15:UFöU2 Svenskt deltagande i Natos utbildnings- och
rådgivningsinsats RSM i Afghanistan

Skatteutskottets betänkande

2014/15:SkU9 Kontroll av postförsändelser

Utrikesutskottets betänkande

2014/15:UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Justitieutskottets betänkande

2014/15:JuU1 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

§ 6 Försvar och samhällets krisberedskap

*Försvar och samhällets
krisberedskap*

Försvarsutskottets betänkande 2014/15:FöU1

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap (prop. 2014/15:1
delvis)

föredrogs.

Anf. 1 ALLAN WIDMAN (FP):

Herr talman! Det är inte bara årstiden som just nu är mörk. Samma beskrivning kan gälla för den säkerhetspolitiska situation som de senaste åren med viss acceleration under detta år präglat den europeiska kontinenten.

Det finns bedömare som menar att Europa nu kan stå på randen till en större väpnad konflikt. I vårt närområde uppträder incidenter och kränkningar om inte varje dag så numera i stort sett varje vecka. Vi kan se övningar över Östersjön, på dess yta och möjligen under dess yta som vi inte har skådat sedan det kalla krigets dagar.

Vi har under året konstaterat en stark beredvillighet hos i stort sett samtliga politiska partier att öka de ekonomiska resurserna för Försvarsmakten. I maj månad föreslog en i stort sett enig försvarsberedning att försvarsanslaget de kommande åren ska höjas med upp till 5,5 miljarder. Hur långt detta påslag på försvarsanslaget kommer att räcka kommer vi till del att få svar på under dagen då Försvarsmakten visar sin prissättning på den önskelista som Försvarsberedningen har tecknat.

Allvarligheten understryks också av det beslut som regeringen fattade under föregående vecka där Sverige på nytt är berett att med plikt kalla in krigsplacerade soldater i den svenska insatsorganisationen till repetitionsövningar med start i slutet av nästa år.

Herr talman! Det finns dessvärre ingenting i den nuvarande utvecklingen som visar på att den kan vända i en mer positiv riktning. Därför måste vi hur tråkigt det än är utgå från att illa kan bli ännu värre.

Det är två saker som Sverige nu måste göra. Det ena är att satsa starkt på sitt militära försvar och att lägga tonvikten på sådant som ger effekt i närtid. Då handlar det om övningar, incidentberedskap, beväpning och bemanning av det militära försvaret.

Därtill måste Sverige se till andra möjligheter att stärka sin säkerhet. Det mest påfallande alternativet i det sammanhanget är inte bara ett närmande till Nato utan också så småningom ett medlemskap i denna försvarsallians. Jag vet att Socialdemokraterna inte anser att den frågan är aktuell, men jag kan försäkra att den är mer aktuell än någonsin.

Det betänkande som utskottet i dag redovisar för kammaren handlar om ramarna för 2015 på utgiftsområde 6. Senare i vår, alternativt i höst, kommer riksdagen att behöva samla sig till ett försvarsbeslut som anger den längre ekonomiska och metodiska inriktningen på det militära försvaret. I det sammanhanget kommer det förmodligen att bli större satsningar och en mer detaljerad styrning än vad som är fallet i dag.

Vi kan konstatera att utvecklingen i närområdet har lett till att försvarsanslaget nu förstärks med många hundra miljoner kronor. Det handlar om att stärka incidentberedskapen och ge utrymme för ytterligare övningar, fler flygtimmar i flygvapnet och fler gångtimmar i marinen.

Tack vare Alliansens budget och det faktum att den nu har vunnit kammarens gillande undgår Försvarsmakten nästa år en besparing på 150 miljoner kronor, vilken hade uppstått för denna statliga ungdomsarbetsgivare för det fall man slopat den rabatt på ungdomsarbetsgivaravgifterna som Alliansen infört.

Försvarsexportmyndigheten blir också kvar som egen myndighet. Detta är bra för transparensen när det gäller vår exportstödjande verksamhet, men det är också bra för Försvarsmakten. Om Försvarsexportmyndigheten skulle läggas ned ingår det i planerna för varje finansdepartement att ta de medel som då frigörs och använda dem för andra ändamål och att på nytt låta Försvarsmakten inom ram ta

ansvar för exportstödet. Även där undgår vi besparingar på det militära försvaret tack vare Alliansens budget.

Herr talman! Jag vill yrka bifall till utskottets förslag under punkt 1–3. När det gäller punkt 4 och den alliansreservation som ligger måste jag be att få återkomma i ett senare inlägg.

Anf. 2 ÅSA LINDESTAM (S):

Herr talman! Debatt och beslut i dag gäller försvarsutskottets betänkande 1 *Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap*. Vår budgetproposition hette *Ett Sverige som håller ihop*, och det kan känneteckna den svenska försvars- och säkerhetspolitiken i dag. Detta betänkande har föregåtts av Försvarsberedningens rapporter från både 2013 och 2014. Den sistnämnda heter *Starkare försvar i en osäker tid*.

I Försvarsberedningens rapport är vi eniga om att målen för Sveriges försvar ska vara att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet. Här har vi efter ett gemensamt och mycket hårt arbete under ett par år i ett förslag – då till förra regeringen, och nu till den nuvarande regeringen – uppnått något som sex partier står bakom.

Det är viktigt att vi når så breda överenskommelser över partigränserna som det är möjligt. Försvaret av Sverige är viktigt. Plattformen från Försvarsberedningen har hållit över tid. Vi anser att globaliseringen har förändrat hotbilden för Sverige, och i Försvarsberedningens rapport har vi tagit höjd för detta.

I det säkerhetspolitiska läge som nu råder finns en betydande ökad aktivitet i, på ytan av och i luften över Östersjön. Vi vet att vi har haft kränkningar i form av flyg men också av minst en ubåt. Regeringen och Försvarsmakten har informerat fortlöpande till vårt utskott om dessa kränkningar. Regeringen har också gjort mycket klart när det gäller ubåtskränkningen att vi inte kan utröna vilket land den kommer ifrån. Det är av yttersta vikt att vi inte spekulerar om detta utan bygger på de fakta som vi har fått till oss. Men läget är bekymmersamt.

Förutom det Allan Widman sa vill jag peka på att det i Försvarsberedningens rapport står att de framtida förmågor vi behöver är av avgörande intresse. Det kan vara precisionsbekämpning med fjärrstridsmedel och också cyberförmåga, obemannade system och rymdbaserade förmågor. För att kunna möta olika fjärrbekämpningssystem krävs ett modernt luftförsvar. Det inkluderar stridsflygsystem, luftstridsledning och luftvärn.

Samövning blir då en nödvändighet. Vi deltar bland annat i multinationella övningar med en stridsgrupp, NBG 15, inom EU där vi står i beredskap under det första halvåret 2015 tillsammans med flera andra länder att rycka ut om det formas en begäran och om ett politiskt beslut fattas om detta. Vi samarbetar med Nato i övningar, till exempel i Nato Response Force, NRF. Nu går vi också in i ett närmare samarbete med Finland, där vi delar information som är krypterad, baserar våra fartyg i gemensamma hamnar och delar sjölägesinformation. Mycket av det här har pågått lång tid och behöver breddas och fördjupas, och några delar behöver startas upp.

På materielanslaget finns bland annat anskaffning av JAS 39 E, som är en stor post. Hela investeringsplanen är inriktningen för

materieförsörjningen. Den ska ses ur ett helhetsperspektiv kopplat till målen för det militära försvaret, kraven på operativ förmåga och delförmåga och insatsorganisationens utveckling samt behov av kompetens.

Försvarsmaktens personalförsörjning har en bärande princip: Den ska bygga på frivillighet. Hela omställningen från den tidigare värnplikten till att nu bygga på frivillighet har tagit och kommer att ta tid. Därför har regeringen nu fattat beslut om att återinföra repetitionsövningar med plikt för tidigare värnpliktiga eller för de GMU-utbildade som har krigsplacerats. Regeringen fattar beslutet för att öka den militära förmågan, för att kunna öva krigsförbanden fullt bemannade och för att sända ut signaler både till Sveriges befolkning och till omvärlden. Vi sitter inte passivt och väntar. Vi måste förhålla oss till omvärldsläget.

I ljuset av detta är frivilligheten fortfarande önskvärd, inte minst när vi ser det arbete som våra 18 frivilligorganisationer lägger ned för att försörja Försvarsmakten med personal. Detta område går att utveckla betydligt mer. Många ungdomar visar intresse, och då gäller det för frivilligheten och Försvarsmakten att ta vara på det. Det kan exempelvis gälla intresse för flyg och sjö, men också för civil krisberedskap. Både tjejer och killar kan på det sättet hitta vägen in mot försvar och krisberedskap. Det är av största vikt att båda könen finns representerade i vårt försvar.

Några av de hot som föreligger mot Sverige på kort och lång sikt är civila. Vår krisberedskap är oerhört viktig. Att förebygga, att jobba rätt under krisen och att utvärdera för att bättre vara rustad är av största vikt.

Vi har drabbats av brand, bland annat den i Västmanland i år, vi ser klimathot i form av naturolyckor som drabbar enskilda kommuner och vi kan ana att framtiden kommer att innebära flyktningströmmar som är långt större än vad vi hittills har sett på grund av brist på vatten, mat och säkerhet.

I all krisberedskap gäller det att vara samövad och tillgänglig. Att ha en krisberedskap innebär att vi måste vara beredda också på de hot vi ännu inte har sett eller ens kan förstå kommer att inträffa. Att öva och göra sin del av det ansvar man har är av helt nödvändig karaktär.

Vi avstår från att yrka bifall till reservationerna i vårt betänkande därför att vi vill undvika konfrontation från en i stora delar enig försvarsberedning. Vad vårt land behöver i dessa dagar är samling – inte splittring.

Detta sammantaget gör att globaliseringen blir både av ondo och av godo. Vi måste vara beredda, vi måste samarbeta och vi måste utgöra en stabil grund för den kommande framtiden. Tillsammans med våra grannländer kan vi inte bara fördubbla förmågan utan också både bredda och fördjupa vårt säkerhets- och försvarssamarbete.

I detta anförande instämde Paula Holmqvist, Peter Jeppsson, Kalle Olsson och Mattias Ottosson (alla S) samt Jakob Dalunde (MP).

Anf. 3 ALLAN WIDMAN (FP) replik:

Herr talman! Det är riktigt som Åsa Lindestam beskriver i sitt anförande: Om den gemensamma socialdemokratiska och miljöpartistiska budgeten hade gått igenom i försvarsutskottet skulle det ha blivit 150

miljoner kronor mindre till Försvarsmaktens förbandsverksamhet. Å andra sidan skulle det ha blivit 150 miljoner kronor mer till förebyggande av naturolyckor. Jag tycker att det är lyckligt att den budgeten inte kommer att realiseras i det läge vi nu har.

Prot. 2014/15:39
16 december

Åsa Lindestam beskriver det fördjupade samarbetet mellan Sverige och Finland som en möjlighet för oss att dela på hamnar och krigsbaser och använda dem gemensamt. Min fråga till Åsa Lindestam på det temat blir: Kommer ett sådant samarbete, och möjligheten för Finland att utnyttja svenska hamnar och krigsbaser, även att gälla för den händelse att Finland befinner sig i krig? Det är min första fråga.

Den andra frågan handlar om reservationen under punkt 4, där Socialdemokraterna tillsammans med Sverigedemokraterna röstar ned det förslag som vi hade enighet om i Försvarsberedningen. Det handlar om att Sverige ska anskaffa ett nytt luftvärnssystem, utöka antalet ubåtar, skaffa en ny sjömålsrobot, även markbaserad sådan, och dessutom anskaffa ytterligare Gripenplan.

När denna text och dessa förslag från Försvarsberedningen nu också röstas ned av Socialdemokraterna i förening i Sverigedemokraterna, innebär det, Åsa Lindestam, att Socialdemokraterna nu har övergett överenskommelsen i Försvarsberedningen?

Anf. 4 ÅSA LINDESTAM (S) replik:

Herr talman! Jag tackar för frågan. Det känns bra att få frågan av Allan Widman så att vi kan utröna detta. När borgarna lade fram förslaget till reservation om att vi skulle ha detta i ett särskilt tillkännagivande till vår regering funderade jag över varför man ska göra ett tillkännagivande när man är helt överens om delar av det hela. Detta insåg majoriteten i utskottet, förstod jag när jag satt på mötet.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänstern var eniga om att detta fanns med redan från början. Vi var alltså, tillsammans med de sex partier som satt i Försvarsberedningen och stod bakom den, eniga om förslaget. Ändå ville ni som borgare göra ett tillkännagivande. I det sammanhanget ville vi i stället ha ett majoritetsförslag, och av detta formulerade ni en reservation. Det var så det gick till; vi ska inte dölja den sanning som ligger bakom detta.

När det gäller det svenska och finska samarbetet tror jag att det är av största betydelse att vi börjar försiktigt och att vi fortsätter att bredda det samarbete som vi har åstadkommit så här långt. Jag tror att både Allan Widman och jag har varit uppe och tittat på Cross Border Training och sett hur det fortskrider. Det finns önskemål om att utveckla detta så att man också kan landa hos varandra. Det finns även önskemål om att göra samma saker nere i södra Sverige.

Jag tror att man måste gå sakta fram. Steg för steg ska vi närma oss varandra. Det ska inte gå för fort. Jag tror att vi börjar med de här delarna och ser hur det hela ska se ut. Av detta kommer vi att formulera ett gott samarbete med Finland, till att börja med.

Anf. 5 ALLAN WIDMAN (FP) replik:

Herr talman! Sanningen, om vi ska tala om den, var att Alliansen i försvarsutskottet accepterade de förslag på ändrade skrivningar som Socialdemokraterna förde fram. Men likväl väljer Socialdemokraterna i ett sista avgörande ögonblick att tillsammans med SD rösta ned Försvarsberedningens förslag.

Om den här riksdagen i dag hade ställt sig bakom förslagen, Åsa Lindestam, skulle de ha fått mandat och tyngd att ge den styrning som

Försvarsmakten naturligtvis nu efterfrågar. Genom att rösta mot förslagen har Åsa Lindestam skjutit beslutet om dem på framtiden – in i en mycket mer osäker framtid. Det är nog ingen som vet, herr talman, när nästa inriktningsbeslut de facto kommer att fattas.

Min fråga kvarstår: Står Socialdemokraterna bakom de förslag som Försvarsberedningen har lagt fram och som finns återgivna på s. 36 i betänkandet, eller har Socialdemokraterna nu övergett Försvarsberedningen?

På temat Sverige och Finland säger Åsa Lindestam att vi måste börja försiktigt. Nu får Åsa Lindestam ett tillfälle till att försöka förtydliga sig när det gäller min fråga: Är samarbetet bara avsett för fredstid, eller ska det också gälla för den händelse att Sverige och Finland befinner sig i krig?

Det är en viktig fråga, herr talman. Jag tror inte att ett försvarssamarbete som förutsätts upphöra i händelse av krig egentligen är något försvarssamarbete. Jag tror att det mer är någon sorts förvaltningssamarbete, och därmed av mycket begränsat säkerhetspolitiskt värde.

Anf. 6 ÅSA LINDESTAM (S) replik:

Herr talman! Som Allan Widman hörde redan i det förra inlägget står vi bakom hela det förslag som Försvarsberedningen har lagt fram till nuvarande regering och samma förslag som vi har gett till dåvarande regering – absolut. Jag har inte Försvarsberedningens rapport med mig här i talarstolen, så jag vet inte om detta står på s. 36. Men om det är detta det gäller står vi absolut bakom det.

Det vi inte står bakom är att det ska bli ett tillkännagivande. Någonting som vi är överens om och som vi har lagt fram som förslag tillsammans ska inte vara ett tillkännagivande, utan det ska vara en majoritetstext. Det var förvånande att det blev en reservation av det förslag som Folkpartiet står här och talar om just nu.

När det gäller den finska och svenska delen har vi ett samarbete på hög nivå så här långt. Vi kommer att bredda och fördjupa detta samarbete i alla delar. Men låt oss först se efter vad det är som saknas. Vad är det som vi borde göra?

Jag har redan nämnt ett par saker som jag vet att det är av största vikt att vi börjar jobba med. Låt oss se vad det kommer att innebära i förlängningen. Jag tror att det är ett fruktbart samarbete som vi kommer att ha med Finland. Försvarsministern har varit över, och statsministern har varit över. Vi i utskottet har också varit i Finland och diskuterat frågorna. Vi hör saker hela tiden, och det är vissa grejer vi borde ta itu med. Låt oss göra det och se vart detta kommer att leda, men låt oss inte rusa in i någonting som kommer att göra att vi måste backa sedan. Sakta och försiktigt ska vi ta ställning till varje förslag som vi får.

Anf. 7 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Ligistfasoner – så kan det beskrivas när ryska flygplan rör sig över Östersjön och i närheten av Sverige och Danmark utan påslagna transpondrar. Den senaste tiden har medierna kunnat rapportera om hur civilflyget i sin närhet har sett ryska plan i luften utan att ha varit medvetna eller förvarnade om deras existens. Det finns inga rationella

skäl att agera på det här viset. En allvarlig olycka riskerar att rycka allt närmare efter dessa återkommande tillbud. Försök till styrkeuppvisning, skulle en förklaring kunna lyda. Ligistfasoner en annan.

Herr talman! I mitten av oktober genomförde försvaret en stor underrättelseoperation i Stockholms skärgård. Försvarmakten kunde senare bekräfta att det var bortom allt tvivel, eller som ÖB uttryckte det, utan att darra på manschetten, att det rörde sig om att en främmande undervattensfarkost hade kränkt svenskt territorialvatten. Även här var det försök till något slags uppvisning.

Det vi ser i luften, på vattnet och under vattnet är sammantaget inte endast besvärande enskilda händelser utan symtom på något större: Vi ser en ny säkerhetspolitisk normalbild etableras i Sveriges närområde. Det är det nya normala, herr talman

Inrikespolitiskt går Ryssland i ökad utsträckning i en auktoritär riktning. Utrikespolitiskt vill man återupprätta sin stormaktsstatus, om än inte av grått sovjetiskt 1900-talssnitt utan snarare ett grällare och gällare 1800-talets Imperieryssland. Landet genomför också en omfattande modernisering av sin försvarsmakt, där det finns få tecken i dag som tyder på avmattad takt. Leverans och förmåga kommer kontinuerligt att förstärkas in mot slutet av detta decennium och in på 2020-talet.

Herr talman! Det finns ett Europa före den illegala annekteringen av Krim och ett annat Europa efter. Europas gränser har ändrats i direkt strid mot avtal och internationell rätt med tvång. Till händelseutvecklingen i fråga om Rysslands fientliga handlingar riktade mot Ukraina ska läggas den ökade militära aktiviteten i Östersjöområdet. I Östersjön och dess närhet övas det mer och genomförs större och mer komplexa övningar. Samtidigt ser vi också ett förstärkt underrättelsehot.

Parallellt med de militära verktygen använder Ryssland i ökad utsträckning det som kan kallas för mjuk makt. Det handlar bland annat om att man utnyttjar ekonomiska påtryckningsmedel för att öka sitt inflytande. Ryska mediesatsningar används för att rättfärdiga agerandet till exempel gentemot Ukraina. Nästan lite handfallet har vi i väst att möta vad som kan beskrivas som rena propagandaattacker.

Sammantaget är det denna nya normalbild Sverige har att ta hänsyn till när vi utformar vår försvars- och säkerhetspolitik. Det finns i dag en bred politisk samsyn om att Sverige behöver stärka sin försvarsförmåga. Jag tillhör dem som tycker att det är bra och viktigt att vi brett politiskt står upp för en gemensam försvars- och säkerhetspolitik där så är möjligt. Det handlar nämligen om Sveriges intressen.

I april i år presenterade alliansregeringen förslag på satsningar för kompetent personal, modern materiel, mer övning och en ökad militär närvaro i strategiskt viktiga områden som Östersjön. Försvarsberedningen ställde sig bakom Alliansens förslag. Alliansregeringen lade sedan i augusti till en extra närtidsatsning till förbandsanslaget för bland annat stärkt incidentberedskap.

Fler flygtimmar, mer tid till sjöss och mer övning har ibland beskrivits som den viktiga glasyren på kakan. Den viktigaste skillnaden mellan den S-MP-budget som riksdagen har avvisat och Alliansens budget som nu är gällande för 2015 är att Försvarmakten inte får ökade kostnader för den höjning av arbetsgivaravgifterna för unga som regeringen hade önskat genomföra. Hade det förslaget realiserats skulle

det ha inneburit ökade kostnader under 2015 på någonstans mellan 150 och 200 miljoner för försvaret.

Tack vare att det blir Alliansens budget som kommer att gälla kan Försvarsmakten i stället använda de pengarna till fler övningar och en ökad närvaro i Östersjöområdet. Detta är centralt för att man på kort sikt ska kunna svara upp mot den nya säkerhetspolitiska normalbilden. Genom de satsningar som görs i budgeten ökas antalet flygtimmar för stridsflyget och antalet gångtimmar för marinen och incidentberedskapen kan stärkas. Enkelt uttryckt kan det sägas att kakans glasyr ligger kvar i stället för att den skrapas av för att hantera den ökade löneskatten.

Herr talman! På materielsidan handlar det om viktiga satsningar de kommande åren. Vi vill långsiktigt se att försvaret tillförs 70 nya JAS Gripen version E. Detta är tio fler stridsflygplan än vad som tidigare har beslutats. De nya JAS Gripen E bör utrustas med långräckviddiga robotar. Dessutom ska försvaret anskaffa nytt markbaserat medelräckviddigt luftvärn. Tillsammans kommer de nya stridsflygplanen med luftvärnet att betydligt stärka stridsflygförmågan och Sveriges försvarsförmåga och kapacitet i stort.

Ubåtsförmågan ska förstärkas genom modernisering av befintliga ubåtar och anskaffning av två nya. För att vidmakthålla marinens ytstridsförmåga ska två korvetter av typ Göteborg livstidsförlängas.

Övriga materielsatsningar inkluderar bland annat nya granatkastare, nytt taktiskt transportflyg och nytt sjömålsrobotsystem. Här visar det sig att regeringen tillsammans med Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna inte vill avge dessa inriktningar redan nu utan föreslår avslag på Alliansens yrkanden om satsningar på viktiga materielsystem i enlighet med Försvarsberedningens förslag.

Herr talman! Under nästa år kommer regering och riksdag att påbörja arbetet med ett nytt försvarsbeslut. Min förhoppning är att det blir en konstruktiv process som tar det arbete som Försvarsberedningen påbörjade vidare. Den intentionen uppfattar jag också att försvarsministern och Socialdemokraterna delar.

Genom de satsningar som görs i Alliansens budget tas nu steg mot att stärka Sveriges försvarsförmåga i en alltmer osäker omvärld där vi ser stora utmaningar såväl i vårt närområde som globalt. Vi utgår från verkligheten. Vi förhåller oss till det nya normala i tider av såväl internationella ligistfasoner som maktdemonstrationer i vårt närområde.
(Applåder)

Anf. 8 ROGER RICHTOFF (SD):

Herr talman! Jag börjar med att nämna att vi har ett särskilt yttrande under punkt 2 och att vi yrkar bifall till utskottets förslag under punkt 3 och 4.

Vi har hört flera talare här tala om satsningar och vad man vill göra under den kommande perioden. En sak som saknas är pengar. De inriktningar och system som räknas upp här ligger på framtiden – om vi får några pengar. Sverigedemokraterna har sagt nej till förslag som har kommit upp här beroende på att det inte finns några pengar. De satsningar som man gör är luft. Det finns inga konkreta satsningar.

I vår budget har vi verkligen velat satsa på försvaret, så vi anslår ytterligare ca 24 miljarder under den kommande perioden. FOI får 150

miljoner mer per år, FRA får 100 miljoner mer per år och Totalförsvarets rekryteringsmyndighet får nästan en halv miljard per år. Det är konkreta, budgeterade satsningar, och ni vet ju alla var vi tar pengarna ifrån.

Inom Norden vill vi ha ett fördjupat samarbete med Finland och på sikt en försvarsallians – tydligt och klart. Vi fortsätter även samarbetet med övriga nordiska länder, och det innebär nej till Nato.

Om vi inte själva är beredda att satsa och bygga upp ett eget försvar ska vi inte tro, som man sa i Finland, att vi kan smita från notan genom att tro att Nato ska gå in och bygga upp ett svenskt försvar. Ska vi över huvud taget satsa på ett medlemskap i framtiden – kanske tillsammans med Finland – måste vi bygga upp ett trovärdigt försvar. Det kommer att landa på ungefär 2 ½ procent av bnp per år. Det kostar med alla dessa robotsystem, luftvärn och så vidare. Vi har i detalj beskrivit detta, och det ligger också ute på nätet som man kan ta del av.

Försvaret av Sverige börjar i Sverige, inte någon annanstans. Förra statsministern, herr talman, påpekade mycket tydligt i kammaren att Sverigedemokraterna var det enda parti som ville göra reella satsningar på försvaret. Det var sant då, och det är sant nu.

Ansvar efterfrågas. Allt fler partier anpassar sig nu efter en försvarspolitik som Sverigedemokraterna bedrivit under föregående mandatperiod. Framför allt Folkpartiet och Socialdemokraterna har anslagit en försvarsvänlig ton. Det finns i dag en majoritet i Sveriges riksdag för en försvarsvänlig politik. Sverigedemokraterna har fått sällskap av fler försvarsvänliga partier.

Herr talman! Sverigedemokraterna är Sveriges tredje största parti, tack vare att vi har en tilltalande politik över hela det politiska fältet. Många väljare insåg att vi på grund av våra insiktsfulla omvärldsanalyser har den mest genomtänkta försvarspolitiken. Under föregående mandatperiod var det enbart Sverigedemokraterna som krävde tillräckliga resurser för att genomföra en återställning av Sveriges försvarsförmåga. Andra partier anslog en försvarsvänlig ton under valrörelsen, men det visade sig bara vara luft bakom orden.

Världsläget har försämrats så pass mycket att ett konkret och allvarligt hot kan uppstå i närtid. Rysslands aggressiva uppträdande var tydligt för flera år sedan, inte minst vid överfallet av Georgien 2008. Militärt våld är ett instrument i rysk utrikespolitik, och Sverige ligger i Rysslands uttalade intressesfär.

Oavsett om det beror på naivitet eller hasardspel är sjuklöverens förvåning över det nya omvärldsläget rent ut sagt skrämmande. Övriga partiers oförmåga till realistiska bedömningar skiner igenom. Sverigedemokraterna är i dag det enda parti som budgeterar för kraftigt stärkta försvarsanslag.

Folkpartiet påstår sig vara försvarsvänligt men budgeterar inte för en förstärkning. Socialdemokraternas ovilja att samtala med oss har inneburit att Miljöpartiet tillåts agera bromskloss när det gäller tilldelning av resurser till Försvarsmakten. Hade Socialdemokraterna tagit emot Sverigedemokraternas utsträckta hand hade vi kunnat frigöra resurser till viktiga satsningar inom välfärdssektorn och samtidigt kunnat tillskjuta de ekonomiska medel som krävs för att höja Sveriges försvarsförmåga. Med Sverigedemokraternas politiska prioriteringar lösgör vi de ekonomiska resurser som krävs.

Herr talman! Vi vädjar till Socialdemokraterna och Folkpartiet som åtminstone på ytan har en försvarsvänlig politik att ta ansvar för Sveriges säkerhet. Tillsammans kan vi börja med en återställning av den försvarsförmåga som krävs. Vi kan marginalisera försvarsskeptiska partier, till exempel Moderaterna. Värnplikten som är vilande bör återuppväckas. De värnpliktskullar som i dag är krigsplacerade bör kunna kallas in. Det sa vi förra mandatperioden, och nu ser det ut att bli verklighet – bra, mycket bra.

Sverige är sent ute. Det tar tid att nå en duglig försvarsförmåga. Därför är det dags att agera omgående. Vi är öppna för dialog. Jag hoppas att övriga försvarsvänliga partier vill vara med och ta ansvar för Sveriges säkerhet. Det är dags att gå från ord till handling. Sverigedemokraterna vill ta ansvar. Vad vill Socialdemokraterna och Folkpartiet?

I detta anförande instämde Mikael Jansson (SD).

Anf. 9 ALLAN WIDMAN (FP) replik:

Herr talman! Roger Richtoff säger att Folkpartiet inte medverkar till att stärka försvarsanslaget. Det gör Folkpartiet, och Folkpartiet har redan gjort detta. Sedan kan man fråga sig hur stora förstärkningar som behövs. Men faktum är att det nu råder en ganska bred politisk enighet om att resurserna till Försvarsmakten behöver ökas.

Då säger Sverigedemokraterna att vi borde gå upp till 2 procent. Ja, det är i storleksordningen ungefär 40 miljarder ytterligare på det svenska försvarsanslaget, och det är ju en mycket imponerande siffra, även om jag är lite osäker på hur man frigör sådana satsningar inom Sverigedemokraternas budgetalternativ.

Men problemet är ju, herr talman, att om Sverigedemokraterna anslår 40 miljarder till det svenska försvaret kommer Ryssland under de följande fem åren att anslå mer än 300 miljarder mer i sitt försvarsanslag.

Då vill jag fråga: Sverigedemokraterna säger ju nej till säkerhetspolitiska samarbeten. De säger nej till svenskt medlemskap i Nato. Är det Roger Richtoffs ärliga bedömning att Sverige med 9 miljoner invånare skulle kunna stå emot Ryssland med 140 miljoner invånare med de anslagsökningar som ni föreslår – detta också mot bakgrund av att Ryssland förfogar över världens största kärnvapenarsenal? Är det, för att använda Roger Richtoffs egen terminologi, en realistisk bedömning?

Under våren har jag i EU-nämnden iakttagit att Sverigedemokraterna säger nej till nödlån till den ukrainska regeringen. Man säger nej till Ukrainas associeringsavtal med EU. I Europaparlamentet röstar sverigedemokrater mot sänkta tullar för Ukraina. Man lägger ned sin röst när det kommer till att reagera mot ryska domstolars beslut om att upplösa organisationer som arbetar för demokrati och mänskliga rättigheter. Var står Sverigedemokraterna när det gäller Putins politik?

Anf. 10 ROGER RICHTOFF (SD) replik:

Herr talman! De 40 miljarderna ska anslås på sikt. Vi måste ta hand om det materielberg och de materielanskaffningar som ska tas om hand

framöver. Det finns också övriga anskaffningar, så på sikt är det i storleksordningen 2–2 ½ procent av bnp som vi ska nå upp till.

Klarar vi av ett massivt anfall från hela ryska armén? Nej, det gör vi inte. Om man har en försvarsallians med Finland höjer man däremot tröskelnivån, och det är viktigt. Man får ett väldigt starkt eget försvar, och tillsammans kommer det att ligga i den negativa skålen. För att det ska uppstå krig måste den som har för avsikt att starta detta ha uppfattat att fördelarna är större än nackdelarna.

Vad ligger då i nackdelsnivån, tröskeln? Det är styrkan på motståndarens försvar, eventuella allianser, civilförsvar, folkets vilja att försvara sig – alla dessa saker är negativa för motståndaren. Så länge den tröskeln är högre än fördelarna kommer kriget aldrig att uppstå.

Men ni har sänkt tröskelnivån. Därför behövs det mycket begränsade insatser för till exempel Ryssland. Fördelarna börjar när som helst. Om man uppfattar att fördelarna är större är tröskeln låg. Sannolikheten är större att det uppstår ett krig – ett anfall – när försvaret avvecklas, som Allan Widman har varit med om att göra. Folkförsvaret är ju borta.

Ett medlemskap i Nato ligger långt fram i tiden. Jag säger inte nej till att i en framtid utreda den frågan, men först vill vi sverigedemokrater ha en försvarsallians med Finland.

Anf. 11 ALLAN WIDMAN (FP) replik:

Herr talman! Nu öppnar Roger Richtoff för en utredning av ett svenskt Natomedlemskap. Det finns gott om yrkanden i den skörd av motioner som har inkommit till kammarskansliet under hösten som Sverigedemokraterna i så fall kan haka på. Jag skulle uppskatta om så skedde.

Nu betonar Roger Richtoff att det Sverigedemokraterna vill göra med det svenska försvaret verkligen är på sikt. Men det gör väl ändå Sverigedemokraternas satsning till mer av en gäspning i jämförelse med de enorma rustningar som Ryssland står inför nu i närtid. Jag tror att Roger Richtoff med en bakgrund i Försvarsmakten är väl bekant med att det nog aldrig har varit så att Sverige har varit tillräckligt rustat för att anta utmaningar från före detta Sovjetunionen, numera Ryssland, på egen hand. Under 50-, 60- och 70-talen hade vi väl utvecklade förberedelser för att ta emot hjälp från våra västallierade. Detta är numera ett historiskt faktum.

Herr talman! Jag gör bedömningen att Roger Richtoff inte är realist om han försöker hävda att Sverige, oaktat försvarsanslag, på egen hand kan stå emot Ryssland.

Sedan undvek Roger Richtoff helt att svara på frågan om hur Sverigedemokraterna ser på Vladimir Putins politik, när man håller Ukraina borta från europeisk integration och när man samarbetar i Europaparlamentet med Ukip, vars ledare säger att han är en stor beundrare av Vladimir Putins ledarskap. När man inte agerar för det ukrainska folkets rätt till självständighet mot Ryssland inställer sig frågan: Hur ser Sverigedemokraterna på den politik som Ryssland nu för?

Anf. 12 ROGER RICHTOFF (SD) replik:

Herr talman! Vi ser allvarligt på Rysslands aggressioner. Jag berättade det alldeles nyss. De är skyldiga. Det reella hotet mot vår frihet är Ryssland. Det är de som är aggressionen. Det de gör mot Ukraina går direkt mot alla konventioner. Det råder inget tvivel om var vi står. Om Allan Widman har en annan uppfattning och vill diskutera den inom EU så gör gärna det. Jag vill gärna diskutera försvarsfrågorna, men nu sa jag tydligt vad vi sverigedemokrater tycker om Ryssland.

Jag sa nyss att jag aldrig har sagt att Sverige kan klara sig om ett massivt Ryssland har Sverige som enda anfallsmål och sätter in alla resurserna. Jag tror inte att någon annan tror det heller. Dessutom vill vi inte söka Natomedlemskap nu – låt oss vara tydliga om detta – utan långt fram i tiden. Först ska det bli en försvarsallians med Finland, och sedan på sikt kan vi söka medlemskap – kanske rent av tillsammans med Finland. Ta inte detta till intäkt för att vi vill ansluta oss till Nato i morgon eller under nästa femårsperiod. Det ligger kanske 10–15 år framåt. En försvarsallians med Finland är viktigast för oss.

Hade Allan Widman någon mer fråga? Fick du svar, även om du inte gillar svaren?

(ALLAN WIDMAN (FP): Jag får återkomma.)

Anf. 13 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! Jag är inte alldeles säker på att jag förstod det senaste replikutbytet i alla sina delar.

Först är det viktigt att konstatera att en ny normalbild är på väg att sätta sig. Med det sagt är det viktigt att ändå påminna oss om överbefälhavarens ord, nämligen att risken för angreppshot fortfarande är låg. Däremot har vi en ökad risk för underrättelsehot. Vi beskriver också verkligheten sådan den är och så korrekt den går att beskriva.

För detta finns skäl att planera för framtiden. Då är det notabelt, herr talman, vad som nyss sas av Roger Richtoff, nämligen att Natomedlemskap inte är aktuellt nu men att man inte kan utesluta det för framtiden. Det är en intressant positionsförflyttning. De flesta sverigedemokrater jag har debatterat med har varit distinkta med att säga nej. Jag skulle vilja borra lite grann i ”kanske”.

När det gäller Natomedlemskap kan vi prata om ett öppet fönster. Vill Nato ta emot ett land som Sverige eller Finland? Min bedömning är att det är så i dag därför att vi är bidragsgivare. Vi kommer att medverka till ökad säkerhet. Därför finns ett intresse från Natos sida att se Sverige och Finland som medlemmar.

Jag tror att ett annat fönster också är öppet, det vill säga att det finns en insikt från rysk sida att Sverige kan ta den typen av steg. Därför är det viktigt att ha en levande Natodebatt i Sverige och Finland för att markera att detta är vårt eget ansvar.

Nu sa Roger Richtoff, herr talman, att Sverige finns i den ryska intressesfären. Om Sverige ska ta steget till ett svenskt Natomedlemskap, vilket Roger Richtoff öppnade för om än långsiktigt, ska det beslutet fattas utan hänsyn tagen till vad Moskva tycker och tänker och uteslutande från vad vi bestämmer i Stockholm?

Anf. 14 ROGER RICHTOFF (SD) replik:

Herr talman! Jag börjar med det sista Hans Wallmark frågade om. Vi fattar beslut själva. Ryssland har ingenting med det att göra. Vi fattar själva beslut i Sverige.

Sverigedemokraterna säger nej till ett Natomedlemskap nu men öppnar möjligheten på sikt. Jag har inte hört någon sverigedemokrat säga att vi aldrig någonsin under några omständigheter över huvud taget tillsammans med Finland ska närma oss Nato. Jag har aldrig hört någon säga det. Men vi är tydliga med att säga nej nu. Hur många gånger ska jag upprepa detta innan det blir klart för alla? Men Sverige kan inte säga nej för all framtid. Försvarsalliansen med Finland är viktigast, och kanske därefter på lång sikt kan Sverige tillsammans med Finland – varför inte – söka ett medlemskap i Nato. Det är tydligt.

De 40 miljarderna som vi talade om nyss handlar om att på sikt komma upp till 2–2 ½ procent. Men i den budget vi lägger fram nu satsar vi nästan 24 miljarder mer än vad ni gör. Det är plus.

Signalspaning och all annan verksamhet är oerhört viktigt i dessa tider. Vem satsar på detta? Jo, det är Sverigedemokraterna. Vi satsar 150 miljoner mer på FOI än vad ni gör. Vi ger 100 miljoner mer till FRA än vad ni gör. Vi är de enda som satsar på Totalförsvarets rekryteringsmyndighet. Om man ska få in värnpliktiga måste man satsa på Rekryteringsmyndigheten.

Vi måste skapa de förband vi vill ha. Vi alla som har jobbat med krigsförbanden i 30–35 år och övat i olika omfattning i det nordiska samarbetet, i Nordnorge och andra vinterövningar, vet vad som krävs för att kunna genomföra övningarna och få operativa förband.

Anf. 15 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! Jag vill verkligen understryka att jag på inget annat sätt uppfattat det än att Sverigedemokraterna distinkt har sagt nej till Nato. Där råder det ingen som helst tvekan. Det är ett bra besked. Det ska inte heller råda något tvivel om var ett eventuellt beslut om medlemskap ska fattas. Det ska göras uteslutande utifrån svenska överväganden som formuleras i Sveriges riksdag, på samma sätt som Finland fattar beslut baserade på finska överväganden i Finlands riksdag i Helsingfors. Jag är däremot av uppfattningen att man kan titta på frågan tillsammans.

Det är viktigt att understryka att ingen seriös anhängare av ett svenskt Natomedlemskap någonsin har använt det som en motivering för att ha lägre försvarsanslag. Det handlar om att söka olika former av säkerhetsgarantier.

Herr talman! Jag måste ändå ställa en fråga. Som jag har tolkat Roger Richtoff nu tycker han att man kan ha bindande säkerhetsgarantier med Finland. Om man kan söka bindande säkerhetsgarantier med ett land, varför skulle det vara sämre att söka bindande säkerhetsgarantier med 28 länder? Borde inte säkerheten i någon mening bli 28 gånger större? Om Roger Richtoff öppnar för detta och tycker att den delen av svensk politik kan justeras, det vill säga att man kan ge bindande säkerhetsgarantier till ett land, varför då göra halt vid ett och inte söka sig till hela den västliga kretsen?

Anf. 16 ROGER RICHTOFF (SD) replik:

Herr talman! Jag tar det igen, Hans Wallmark. Vi kan inte söka medlemskap i Nato när vi inte har något försvar själva. Tror Hans Wallmark verkligen att vi kan be Nato om hjälp när vi inte vill försvara oss själva? Vad ska vi säga? Vi har avvecklat folkförsvaret. Vi har spillror kvar. Vi lägger småsmulor på försvaret. Men vi vill att ni ska komma hit och hjälpa oss och försvara oss. Hjälp oss! Blir det krig ställer ni väl upp?

Nej, Hans Wallmark. Om inte vi är beredda att satsa och visa att vi vill försvara oss själva kommer inte heller Nato att vilja göra det. Det är min bestämda uppfattning. Dessutom kräver Nato 2 procent av bnp, om det så småningom blir ett medlemskap, även om inte alla länder lever upp till det själva. Man ligger på den nivån.

Därför är det rimligt att börja tillsammans med Finland, som har en uttalad vilja att göra detta med oss, i alla fall som vi uppfattade det när vi var i Finland med försvarsutskottet. Om vi börjar där, bygger upp trovärdigheten, skaffar ett starkt tröskelförsvar, ett invasionsförsvar till viss del, fortsätter med en blandning av aktiva anställda officerare och ett värnpliktsystem och höjer detta, då kanske vi på sikt kan söka ett medlemskap tillsammans med Finland.

Anf. 17 ÅSA LINDESTAM (S) replik:

Herr talman! Jag kan inte instämma i att det bara skulle vara spillror kvar av vårt försvar. Men jag ser att Sverigedemokraterna lägger oerhört mycket mer pengar på materiel till vårt försvar.

Det finns många sätt att uppnå det vi egentligen vill med vårt försvar. Det vi vill uppnå är trots allt fred. Vi vill ha säkerhet i världen. I dag kan vi känna av otryggheten i vårt land men också i övriga Östersjöområdet. Skulle den enda chansen att få en ökad säkerhet vara att lägga mer pengar på försvaret och bevaka gränserna hårdare mot dem som skulle kunna vilja komma över, så att våra gränser ska sätta stopp inte bara för främmande makt utan också för människor som söker sin framtid i vårt land?

Det enskilda hotet mot Sverige, som Roger Richtoff nämnde, skulle jag också vilja ha utvecklat. Anser Roger Richtoff att det är Ryssland som vill hota Sverige som enskild nation? Det skulle jag vilja höra lite mer om. Roger Richtoff formulerade det som att Ryssland har Sverige som enskilt mål.

Det enda sättet att få fred i världen är att göra saker på ett bra sätt, tror jag. Det handlar inte bara om att rusta upp försvaret, vilket jag i och för sig också tycker att vi ska göra, men inom rimliga gränser. Jag tycker även att vi ska jobba mer med diplomati och handelsutbyte. Vi ska ha olika samarbeten. Det har vi i Sverige alltid haft, och det är vi stolta över. Vi har som nation alltid stått upp för freden och för det FN-samarbete som vi är så förtjusta i och tycker innebär många lösningar på våra bekymmer.

Hur tänker Roger Richtoff i dessa frågor?

Anf. 18 ROGER RICHTOFF (SD) replik:

Herr talman! Jag ska förklara hur jag tänker i dessa frågor.

Vem vill ha fred, höll jag på att säga. Men det ska ju kopplas till Sverige. Om vi vill ha fred behöver vi väl inte ha något försvar? Vem som helst kan komma hit, och vi ger upp. Har vi då fred? Ja. Men det är friheten vi vill bevara. Det är friheten i Sverige vi ska försvara, inte freden.

Ute i världen kan det vara annorlunda. Vi som har varit ute i olika FN-tjänster vet vilka som vill ha fred. Bönderna i Afghanistan, där bomber haglar över fälten och minor ligger utspridda, vill ha fred. De har ingen frihet. De vill ha fred, så att de kan odla sin mark. Vi kan föra en debatt om vilka som ska ha fred och frihet. Men vi i Sverige vill ha vår frihet bevarad. Vi har redan fred. Freden kan man bevara genom att bara ge upp. Kom bara! Ta vad ni vill ha! Vi har fred!

Det är skillnaden.

Åsa Lindestam verkade försöka få in en invandringsdebatt om vilka människor vi ska stoppa. Den debatten får ledamöterna i berört utskott föra.

Jag sa inte att Ryssland har Sverige som enskilt mål. Jag sa att Sverige ingår i Rysslands intressesfär.

Anf. 19 ÅSA LINDESTAM (S) replik:

Herr talman! Jag förstår att det måste finnas ett visst försvar. Men det måste finnas så mycket mer inom ett land för att man ska kunna uppnå freden. Friheten kanske inte alltid är det enskilt bästa. Frihet under ansvar tycker jag låter betydligt bättre. Det tror jag också att människor vill ha i Afghanistan, som Roger Richtoff nämner, och en del andra länder. Och då måste man bygga upp fredliga institutioner i de länderna.

Men om man lägger alla pengar i en enda pott, om man lägger allting på att bygga upp ett försvar, då missar man andra delar, som den trygghet som vi ändå strävar efter och som vi vill ha här. I en bredare kontext skulle vi kunna använda pengar i budgeten till att bygga upp många fler saker, till exempel för handel och diplomati med andra länder. Är man med i en sådan tankevärld skulle man kunna använda pengarna till betydligt fler saker, och människor skulle kunna överleva på ett helt annat sätt, i stället för att man rustar upp i ett land och säger: Vi är rädda.

Anf. 20 ROGER RICHTOFF (SD) replik:

Herr talman! Jag uppfattade inte någon direkt fråga, men jag kan i alla fall resonera runt detta.

Det är klart att vi inte lägger alla ägg i en korg. Nu pratar vi om utgiftsområde 6. Tyvärr har vi på den begränsade tiden inte hunnit in på andra viktiga delar som ingår. Civilförsvaret hinner vi knappt nämna, men det återkommer vi till i kommande motioner och interpellationer. Det är lite olyckligt att vi inte hinner diskutera det så mycket. MSB:s roll och vår uppbyggnad av olika beredskapslager är sådant som vi inte hunnit diskutera på den här tiden. Det är oerhört viktigt för ett lands försörjning och försvar. Det är en del av försvaret.

Inom andra utgiftsområden i budgeten lägger vi resurser inom varje område som Åsa Lindestam nämner. Det är viktiga saker hon berör. Vi har ingen annan uppfattning om detta.

Anf. 21 JAKOP DALUNDE (MP):

Herr talman! Jag tackar för min första möjlighet att adressera kammaren från riksdagens talarstol.

Syftet med Miljöpartiets försvarspolitik är att skapa en säkrare värld, att värna människors liv och hälsa, samhällets funktionalitet och vår förmåga att upprätthålla grundläggande värden som demokrati, mänskliga rättigheter och rättssäkerhet. Detta har varit vår utgångspunkt när vi har varit med och tagit fram budgetpropositionen *Ett Sverige som håller ihop*.

Det finns få politikområden som är så väl betjänta av bred samsyn i riksdagen som försvars- och säkerhetspolitiken. Därför ställde vi oss bakom att budgetpropositionen skulle utgå från Försvarsberedningens rapport *Försvaret av Sverige – Starkare försvar för en osäker tid*, som stöddes av den förra och stöds av den nuvarande regeringen.

Även om alla riksdagens partier kan bidra med sina egna ståndpunkter och kan framföra olika perspektiv i debatten vill jag framhålla att den beslutade politiken på detta politikområde inte är betjänt av större krängningar hit eller dit. Det vatten som omgärdar stora delar av vårt avlånga land är tillräckligt osäkert så som det är.

Herr talman! Den senaste tidens incidenter i och ovan Östersjön är allvarliga. Det säkerhetspolitiska läget är bekymmersamt. Det finns goda skäl att se över vår incidentberedskap, inte minst när det gäller personalförsörjningen, för att stärka uthålligheten i vårt försvar. Vår nationella suveränitet och territoriella integritet ska värnas.

Samtidigt är det viktigt att vi inte agerar på ett sätt som ökar risken för konflikt i vårt närområde. Sverige ska alltid vara en kraft som verkar för fred och nedtrappning av konflikter. Mot den bakgrunden ser vi det som viktigt att de förstärkningar av försvaret som vi står bakom kompletteras med medling, diplomati och konfliktförebyggande åtgärder. I stundens hetta får vi inte glömma att det är de långsiktiga åtgärderna för fred som är de bästa verktygen för att bygga en säkrare värld för alla.

Vi vill att Sverige agerar i solidaritet med utsatta och krigsdrabbade människor världen över och satsar på konfliktförebyggande åtgärder och icke-militära medel för att skapa och upprätthålla fred och sprida demokrati och mänskliga rättigheter.

Herr talman! Den internationella vapenhandeln är en viktig drivkraft bakom militära rustningar och bidrar därmed till krig och väpnade konflikter. Därför bör Sverige verka för global nedrustning och för att resurser omfördelas till insatser som kan förebygga krig och konflikter.

Sverige är en av världens största vapenexportörer, framför allt om man räknar per capita. Trots att vapenexport är förbjuden enligt svensk lag görs undantag som medger att den svenska vapenexporten ökar år efter år. Vapenexporten har mer än fyrdubblats under den senaste tioårsperioden, från drygt 3 miljarder till 13 miljarder.

Men volymfrågan skulle jag ändå säga är sekundär till frågan om vilka vi exporterar försvarsmateriel till och hur den används. Över hälften av svensk krigsmaterielexport under 2011 gick till 20 länder som den amerikanska organisationen Freedom House klassar som icke-demokratier. Det är länder som Brunei, Förenade Arabemiraten, Saudiarabien och Pakistan.

Mot den bakgrunden är jag stolt över att regeringen avser att skärpa vapenexportkontrollen gentemot icke-demokratier, inklusive följdleveranser och konsulttjänster. Vi ska inte exportera vapen till diktaturer där dessa vapen riskerar att användas mot den egna befolkningen eller för att anfälla grannländer. Det är ett av flera sätt som Sverige kan arbeta på för en värld med färre konflikter.

Herr talman! I totalförsvaret av Sverige är det viktigt med en breddad hotbild. Vi måste kunna hantera en mångfald av olika typer av hot såsom pandemier, miljöförstöring, direkta konsekvenser av klimatförändringarna, teknologiska katastrofer som härdsmltor, terrorism, organiserad brottslighet och cyberattacker.

När vi har talat om den breddade hotbilden och kanske framför allt om miljö- och klimatfrågor i försvarssammanhang har vi gröna länge blivit skrattade åt. Men i dag talar till och med den amerikanska försvarsmakten mer oroat om de här frågorna än vad många politiker gör. Det är ju så att globalt sett tvingar översvämningar och torka fram flyktingkatastrofer, krig och konflikt. Detta kan få dominoeffekter som kan få långsiktiga konsekvenser för säkerhetsläget i vårt eget närområde men också i stora delar av världen. Extremväder kommer oftare och naturkatastrofer blir allt vanligare, också i vår del av världen. Vi minns alla den stora skogsbrand som bröt ut i Sala i somras, där olika delar av totalförsvaret gjorde stora och viktiga insatser.

Vår resiliens mot denna typ av naturolyckor måste stärkas. Därför är jag glad och stolt över att regeringen satsar 150 miljoner på att stärka kommunernas skyddskraft mot klimatförändringarnas konsekvenser.

Herr talman! Sammantaget bidrar regeringens politik till en fredlig, rättvis, hållbar och säker värld.

Anf. 22 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! Jag tycker att vi kan förena oss i en gratulation till Jakop Dalunde för hans första tal här i Sveriges riksdags kammare. Det var väl genomfört i både disposition och tonläge.

Jag delar också Miljöpartiets syn att man i sådana viktiga frågor som försvars- och säkerhetspolitik bör eftersträva en så bred samsyn som möjligt. Det finns skäl att i denna kammare träta om många frågor och områden, men när vi ställer oss bakom de kvinnor och män som ytterst med sitt liv som insats ska försvara riket och rikets intressen tycker jag att det är bra att man kan känna den breda uppbackning som också kan komma till uttryck här i kammaren.

Herr talman! Jag har dock en fråga till Jakop Dalunde. Han satt själv inte med i Försvarsberedningen, utan det gjorde en annan miljöpartist. Nu går vi in i att under nästa år bereda oss för ett större försvarsbeslut, ett inriktningsbeslut. I Försvarsberedningen landar man i ett antal materielprojekt, det vill säga att man föreslår att det ska vara kanske 70 JAS Gripen-plan version E. Man talar om fem ubåtar, om att livstidsförlänga två korvetter av Göteborgsklass, om långräckviddiga robotar och markbaserat medelräckviddigt luftvärn.

Min enkla fråga, herr talman, till Jakop Dalunde är om Miljöpartiet står bakom Försvarsberedningens slutsatser på materielsidan.

Anf. 23 JAKOP DALUNDE (MP) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Hans Wallmark! Det är viktiga frågor som ställs. Jag har inget besked att ge om det i dagsläget, utan det är någonting som vi kommer att diskutera inom ramen för vårt regeringssamarbete i arbetet med inriktningspropositionen.

Dock kan man väl säga att ett viktigt ingångsvärde för Miljöpartiet är att det finns en risk att stora materielprojekt åter upp alltför stor del av försvarsanslagen som annars hade kunnat användas till exempelvis personalsatsningar och att man står där med materiel som inte tillräckligt kan användas. I den mån vi satsar mer på försvaret prioriterar vi alltså hellre personalförstärkning.

Anf. 24 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! Stefan Löfven har ju sagt i regeringsförklaringen att ett nytt försvarsbeslut ska baseras på vad Försvarsberedningen kom fram till. Det är därför ändå rätt intressant att ställa den här frågan.

Materielprojekten är ju något rätt konkret. Det är en väsentlig skillnad mellan att ha 60 eller 70 JAS Gripen version E. Det är en väsentlig skillnad mellan att ha fyra eller fem ubåtar – eller måhända inga alls. Det är också en väsentlig skillnad mellan att vara för eller emot ett långräckviddigt robotsystem eller ett markbaserat medelräckviddigt luftvärn. Därför är frågorna intressanta.

Tyvärr gör det mig lite bekymrad att Miljöpartiet beskrivs som ett av de partier som står bakom Försvarsberedningen om man inte är klar över om man också ställer sig bakom den här typen av materielprojekt. Skälet till det är inte att jag på något sätt vill söka någon form av konflikt med Miljöpartiet. Jag vill understryka att jag delar synen att det är bra och viktigt med bred samsyn. Men vi hade lagt fram förslag i betänkandet på skrivningar om just materielprojekten. Det avvisades av Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna. Det är därför det finns skäl att ställa den här typen av frågor.

Jag är helt övertygad om att regeringen inför skrivandet av försvarsbeslutet och inriktningsbeslutet kommer att försöka söka parlamentariska konsultationer. Men jag är ändå intresserad av Miljöpartiets ståndpunkt när det gäller Försvarsberedningens skrivningar om just materielprojekt.

Herr talman! Vi ger Jakob Dalunde en möjlighet till att utveckla Miljöpartiets syn på detta.

Anf. 25 JAKOP DALUNDE (MP) replik:

Herr talman! Då är jag tyvärr nödgad att upprepa det jag sa tidigare. Miljöpartiets ingång är att vi är mer skeptiska till stora nya materielprojekt och hellre vill se andra typer av satsningar men att vi också ser vikten av att vi samverkar brett i de här frågorna. I arbetet med inriktningspropositionen kommer vi att samverka med andra partier. Därför kan jag inte göra en utfästelse redan nu om vad vår politik kommer att vara då.

Anf. 26 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Herr talman! Centerpartiet anser att det är viktigt för rikets säkerhet att det finns en bred politisk samsyn i omvärldsanalysen och i samtalet om försvarets inriktning. Arbetet i den senaste försvarsberedningen var konstruktivt, och sex partier står i dag nästan utan avvikande meningar bakom rapporten. Det ger stabilitet och ett bra utgångsläge inför kommande inriktningsbeslut om Sveriges försvarspolitik. Det är nu viktigt att ta blocköverskridande beslut som stärker Sveriges krisberedskap och försvarsförmåga framöver.

Jag tror dock att inte alla kunde förutse för ett år sedan vad som skulle hända under det här året, och frågan är om vi i dag kan säga vad vi väntar oss under nästa år. Hur ser framtidsbilden ut när vi nu ska behandla 2015 års försvarsbudget? Vad är det vi måste förbereda oss för på kortare och på längre sikt?

Sverige står inför större säkerhetsutmaningar än på väldigt länge, och successivt har en ny normalbild etablerats. Vi står inför andra typer av hot, som terrorism, effekter av klimatförändringar och sårbarheter inom handel och energi. Sverige är ett av Europas mest importberoende länder när det gäller mat, där mindre än hälften produceras inom landet. För att minska sårbarheten och göra det mer hållbart måste Sveriges försörjningsgrad höjas rejält när det gäller livsmedel, och det måste satsas ännu mer på småskalig inhemsk energiproduktion.

Att väpnade konflikter och oro ökat i vårt och Europas närområde är något vi måste ta på allra största allvar. Höstens kränkningar av svenskt vatten och svenska luftrum innebar för många ett rejält uppvaknande, och Rysslands ökande militära övningsverksamhet på andra sidan Östersjön ställer stora krav både på vårt samlade försvar och på vår krisberedskap.

Det är nu tid att analysera och löpande korrigera inriktningen. I Centerpartiet är vi därför måna om att tillsätta de resurser som krävs för att stärka Sveriges försvarsförmåga och insatsberedskap utifrån nuläget och utifrån det framtidsscenario vi kan bedöma.

Vi vill att den beslutade inriktningen med stegvis höjda anslag ska förverkligas. Det innebär sammantaget 5,5 miljarder kronor högre anslag på årsbasis år 2024 jämfört med tidigare beräknade anslag. Vi gör i närtidssatsningen, som har nämnts tidigare i debatten, extra satsningar på incidentberedskapen och tillför mer resurser till övningar med närområdesfokus. Det är viktigt att vi också ökar anslagen till Kustbevakningen och till SOS Alarm.

Försvarsmakten får därmed bättre förutsättningar att öka aktiviteten och närvaron i Östersjön, med mer tid till sjöss och fler flygtimmar. Och det kan också genomföras beredskapsövningar med förband ur insatsorganisationen, inklusive hemvärnsförband.

Utrymmet i svensk ekonomi är dock begränsat för närvarande och de kommande åren, och alla satsningar på försvaret måste finansieras krona för krona och kräver en samlad avvägning i förhållande till övriga utgifter.

I går hörde vi en statsminister med kolleger betrakta konsekvenserna av riksdagens beslutade utgiftsramar. Det som inte nämdes var vad förslaget om att slopa den halverade arbetsgivaravgiften skulle få för konsekvenser för det kommande året. Jag tycker att det är bra att de 150 miljoner eller mer som det handlar om nu kan användas till Försvarsmaktens verksamhet.

Sverige måste ha ett försvar som kan hävda vårt territorium och försvara vår integritet. Hela landet måste vara i fokus. Vi måste kunna hantera olika slags krissituationer. Det är därför viktigt att det finns garnisoner över hela riket och att vi har ett decentraliserat försvar med förankring i hela landet. När det blir skarpt läge ska vårt rörliga insatsförsvar kunna gripa in där det behövs.

För att upprätthålla det svenska försvarets kompetens och förmåga är det också viktigt att Sverige kan delta i internationella samövningar och fortsätta med militära fredsbevarande insatser utomlands, som nu i Mali och i Afghanistan.

Få länder har tillräckligt med pengar för att ensamma klara sig utan samarbete. Sveriges säkerhet beror i hög grad av hur nära vi kan samarbeta militärt med goda demokratier i vår omvärld, med Norden,

med EU och med Nato. Men det är likväl hög tid att prioritera försvars- och säkerhetsfrågor och fortsätta analysera vilka konsekvenserna blir för Sverige med rådande säkerhetspolitiska läge. Vi behöver vara politiskt mycket konstruktiva, hålla en god beredskap och ha ett ekonomiskt utrymme att öka försvarsanslagen både under kommande mandatperiod och på längre sikt. Jag hoppas att vi under det närmaste halvåret ska lyckas komma till breda överenskommelser också när det gäller kommande inriktningsbeslut.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i punkterna 1–3.

Anf. 27 STIG HENRIKSSON (V):

Herr talman! Tack för intressanta och för en ny ledamot lärorika inlägg och en intressant debatt!

Utgångspunkten för Sveriges försvars- och säkerhetspolitik ska vara att värna vårt lands säkerhet. Det kräver en modern försvarsmakt som har förmågan att möta de olika former av hot som vårt land kan ställas inför men som också har möjlighet till fredsbevarande insatser i andra delar av världen.

Det kräver att Sverige har en trovärdig militär alliansfrihet. Men det kräver också, och här vill jag instämma med Åsa Lindestam, ett brett internationellt engagemang för nedrustning, konfliktförebyggande insatser, ett starkt FN, återupprättad respekt för folkrätten och minskad vapenhandel. Vårt lands säkerhet förutsätter också en aktiv, självständig utrikespolitik med ett brett engagemang för demokrati, mänskliga rättigheter och folkrätt, för kvinnors frigörelse och global social rättvisa, för nedrustning, minskad vapenhandel och ett internationellt förbud mot massförstörelsevapen. Jag kunde säga om försvarspolitikerna som de säger hemma: Det finns många delar på ett spett.

Vänsterpartiet hade med regeringspartierna gjort en överenskommelse om statsbudgeten för 2015. Det innebar självklart både söta och något mindre söta äpplen att bita i. Men vi stod för den uppgörelse som fanns och då även på utgiftsområde 6, försvaret. Vi gladdes åt det tydliga beskedet om att Sverige inte ska söka medlemskap i Nato samt att Kustbevakningen fick en del satsningar. Vi gladdes likaså åt öppningarna om att i någon form återinföra värnplikten. Signalen om att vapenexportkontrollen skulle skärpas ingav visst hopp, liksom beskedet att krisberedskapen ska stärkas. Det är en mycket viktig fråga.

I skenet av den stora skogsbranden i Västmanland tedde sig detta alldeles nödvändigt, särskilt som klimatförändringarna ökar risken för både bränder och översvämningar, i båda fallen med mångmiljonkostnader och uppenbara faror för liv och lem. Den med skogsbranden samtida översvämningen i Halland bär syn för sägen och är ett memento till oss alla, myndigheter såväl som privatpersoner.

Vi bekymrade oss för personalförsörjningen, att våra internationella engagemang prioriterats för hårt framför incidentberedskapen här hemma och att vi på så många områden snärjer in oss i många gånger kostsamma och för vår alliansfrihet alltid problematiska samarbeten.

Det är inte i linje med V:s prioriteringslista att såväl krisberedskapen som strål- och elsäkerheten inte fick annat än marginella höjningar, och vi oroas över MSB:s sparutredning som hotar verksamheten, antingen på

Sandöskolan eller på Revinge, alltmedan den stora satsningen pengamässigt som vanligt hamnar på det traditionella försvaret.

Men nu har vi en annan budget att leva efter. Pikant nog är Alliansens förslag, som SD alltså röstat för, drygt 137 miljoner lägre än regeringens med Vänsterpartiet framförhandlade förslag. Trots en del bombastiska uttalanden i denna talarstol är det ett faktum. Man har röstat för en budget med ett lägre försvarsanslag.

Nu är det inte några stora skillnader, som sagt. Det är 137 miljoner i en budget på 48 451 miljoner. Man ska inte kalla sådana summor för felräkningspengar. Men jag tycker inte heller att 48 451 miljoner är några småsmulor, som tidigare talare sa.

Till min bestörtning prutas det 150 miljoner på föreslaget anslag till förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor. Det är att gå käpprätt åt fel håll.

Vänsterpartiet anser slutligen att civila och militära insatser alltid bör hållas separerade när det gäller personal, materiel och ekonomiska resurser i internationella insatser. Vi anser att en sammanblandning av biståndsmedel för militära insatser är förknippad med en mängd risker och problem som inte bör underskattas.

Först och främst är det de civila insatsernas opartiskhet och integritet som kan ifrågasättas, och det försvårar i sin tur biståndsorganisationernas arbete. Dessutom är risken för våld mot den civila personalen större när man blandar ihop civil personal med militär. Vi anser därför att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening att civila och militära insatser alltid bör hållas separerade när det gäller personal, materiel och ekonomiska resurser i internationella insatser. Jag yrkar därför bifall till reservation 1 i utskottets betänkande.

Anf. 28 ALLAN WIDMAN (FP) replik:

Herr talman! Jag kände mig nödgad att begära replik när Stig Henriksson sa att försvarsanslaget blir 137 miljoner högre med den budget som socialdemokrater, miljöpartister och vänsterpartister står bakom. Det är inte korrekt, enligt min mening.

Det som Stig Henriksson pratar om är anslaget 2.2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor. Det är alldeles korrekt. Det anslaget har nu, i förhållande till förra året, sjudubblats. Men när det gäller anslagen till Försvarsmakten, det som vi normalt kallar för försvarsanslaget, är utgången av den budgetprocess vi har haft i utskottet och i kammaren att Försvarsmakten stärks med minst 150 miljoner kronor.

Mot den bakgrunden vill jag faktiskt fråga Stig Henriksson hur han kan påstå att försvarsanslaget med den nuvarande regeringens budget skulle öka på det sätt som han sa i sitt anförande.

Anf. 29 STIG HENRIKSSON (V) replik:

Herr talman! Tack för frågan! Jag sa uttryckligen att vi har en annan budget att leva efter. Då syftade jag på utgiftsområdet 6 totalt. Det är fortfarande så att 137 miljoner i en budget på 48 451 kanske inte är så mycket att väsnas om. Jag tyckte mer att det var lite pikant. Det var så jag uttryckte mig.

Anf. 30 ALLAN WIDMAN (FP) replik:

Herr talman! Det kommer att gå utmärkt att i efterhand kontrollera hur Stig Henriksson formulerade sig. Jag vill bestämt minnas att han sa att försvarsanslaget är 137 miljoner större med regeringens budget.

Sedan reagerar jag lite när Stig Henriksson säger att det här med 137 miljoner kronor är mer pikant och att det väl inte är någonting att hänga upp sig på.

Faktum är att väldigt mycket av just Försvarsmaktens kostnader inte är påverkbara på kort sikt. De är uppbundna i anläggningstillgångar, i materiel, tung försvarsmateriel av olika slag, och naturligtvis också i de personalramar som Försvarsmakten har.

Detta innebär att varenda gång som man ska ta pengar från Försvarsmakten, som man nu vill göra från regeringens sida genom att slopa rabatten på ungdomsarbetsgivaravgiften, drabbar det direkt det som nu är mest kritiskt inom vårt militära försvar, nämligen övningsverksamheten och incidentberedskapen. Det är nämligen de enda kostnader som Försvarsmakten på kort sikt kan påverka.

Anf. 31 STIG HENRIKSSON (V) replik:

Herr talman! Där får man för att man försöker vara snäll och säga: Det är inte så himla stor skillnad, att ni vill pruta 137 miljoner på utgiftsområdet. Jag tycker fortfarande att man ska vara ärlig och säga att det i den totala budgeten inte är någon större skillnad. Men det är, som sagt, lite pikant.

Däremot vore det väldigt intressant att få en noggrann redogörelse för hur Alliansen resonerar kring att man skär ned anslaget för naturolyckor och annat med 150 miljoner kronor i skenet av den stora skogsbranden och översvämningarna i Halland etcetera. Men det kanske vi får återkomma till vid ett annat tillfälle.

Anf. 32 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Låt mig börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet i punkterna 1–3.

Försvarsmakten är av yttersta vikt för Sverige. Kristdemokratisk politik kommer alltid att syfta till en trygg och säker tillvaro för alla människor. Den kristdemokratiska rörelsen är djupt förankrad i verkligheten och lever med en medvetenhet om människans dubbla natur: dels den goda, dels den mänskliga ofullkomligheten. Den senare kan resultera i obegriplig ondska och dumhet. Därför är Försvarsmaktens betydelse för att skapa trygghet mot yttre hot central för oss kristdemokrater.

Herr talman! När vi nu debatterar försvarsfrågor i Sveriges riksdag gör vi det i en mycket speciell tid. Vi har ett betydligt tuffare säkerhetspolitiskt läge i vårt land än vi har haft på många år.

Under hösten har vi haft åtminstone ett främmande lands ubåt, kanske flera, långt inne på vårt territorium. I början av förra veckan flög ryska strategiska bombplan av modellerna Tu-95 och Tu-22, som kan bestyckas med kärnvapen, över Östersjön. Att Ryssland använder de stora bombplanen Tu-95 över Östersjön är mycket ovanligt – det har inte hänt på 30 år. Enligt Försvarsmakten var det i fredags nära att ett svenskt passagerarplan kolliderade med ett ryskt ”osynligt” militärflyg. Det ryska

planet hade sin transponder avstängd, den utrustning som gör att den civila luftfartskontrollen kan observera flygfarkosters position. Som kammaren vet hände någonting liknande också den 3 mars i år, då ett SAS-plan bara var 90 meter från att kollidera med ett ryskt signalspaningsplan.

Den tilltagande ryska militära aktiviteten i Östersjön har fått ledande politiker i de omgivande länderna att reagera. Även Nato och Sverige har ökat aktiviteten i Östersjön. I förra veckan gjorde den polske försvarsministern Tomasz Siemoniak ett uttalande om att ryska flygvapnets intensiva aktivitet i Östersjöområdet under senaste veckan "saknar motstycke" och att "Sverige varit mest utsatt för den närgångna verksamheten".

Då finns det naturligtvis en rad frågor för oss här i Sveriges riksdag att ställa oss. Den första är: Vad är det som händer? Vad är det som Ryssland vill uppnå med sitt beteende? Ja, det är inte så svårt att räkna ut. Man vill totalt dominera Östersjön och visa sig stark.

Vad är det då som vi som nation ska dra för slutsatser? Jag och Kristdemokraterna betonar vikten av att inte bara ha långa perspektiv. Det är viktigt i försvarsfrågor att ha långa perspektiv och att titta 10 och 15 år framåt – det ska vi göra. Men, mina vänner, det är också viktigt att titta på vad vi kan göra i närtid. Vilka är de lågt hängande frukterna som gör att vi stärker vår försvarsförmåga?

Ett problem som jag tror att vi är överens om är att vi ligger efter med personalförsörjningen. Vi gjorde kanske den största förändringen på 100 år när vi gick från värnplikt till att ha anställd personal. Nu är det så att det inte riktigt har gått som vi hade tänkt oss. Är det så att kartan och verkligheten skiljer sig åt måste verkligheten få råda. Därför har Kristdemokraterna under lång tid föreslagit att vi ska ändra lagstiftningen och komma med ett beredningsbeslut som gör att Försvarsmakten får rätt att kalla in krigsplacerad personal eller före detta värnpliktiga till repetitionsövningar.

I dag saknas tusentals soldater och sjömän för att fylla upp de förband som bara finns på papperet. Inget annat problem är så uppenbart negativt för Försvarsmaktens förmåga på både kort och lång sikt. Vi ser att det kommer att fattas tusentals soldater och sjömän under ett årtionde.

Därför är jag naturligtvis glad över att vårt förslag hörsammats av försvarsminister Peter Hultqvist och att frågan nu är på gång. Det är viktigt att det sker i närtid så att vi kan börja kalla in gamla värnpliktiga. Jag lät riksdagens utredningstjänst utreda hur mycket det skulle kosta att exempelvis ha 2 000 soldater på repetition varje år. Det skulle kosta lite drygt 100 miljoner, och det skulle vara väl använda pengar. Utan tillräckligt med soldater kan vi inte öva, och utan övning får vi ingen effekt. Det skulle vara en viktig signal både för svenska folket och för omvärlden att vi uppfattar situationen och gör någonting för att stärka vår förmåga.

En annan viktig sak vi behöver göra är att få ordning på Försvarsmaktens problem med brist på reservdelar och bokstavligen långa köer när det gäller reparation av fordon. Det är bra att vi nu kommer att få en ökad övningsverksamhet på Gotland. Målet måste vara att få en permanent militär närvaro på Gotland. Den som har kontroll över Gotland har kontroll över Östersjön.

Min tid i talarstolen är nästan slut, men jag vill säga två saker till. Det ena är att om vi ska tala om att stärka försvaret så är det helt nödvändigt att tala om luftvärn. Detta är viktigt att anskaffa, vilket betonas i Alliansens reservation.

Det sista jag vill säga är att det gläder mig att vi har fått majoritet för förslaget i betänkandet: För att öka viljan hos soldater att fullfölja sina kontraktstider anser utskottet därför att ett system med tidsdelmål med ekonomisk kompensation liksom andra typer av incitament bör införas för sådana personalkategorier som kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater, sjömän och så vidare.

Det är hög tid. Alla andra länder som har infört en yrkesarmé har haft detta på plats från början. Om vi inte ska tappa personal i onödan är det mycket viktigt att detta kommer på plats. Det är ett viktigt ställningstagande som utskottet nu har gjort och någonting som jag hoppas också tas upp av regeringen.

I detta anförande instämde Allan Widman (FP).

Anf. 33 ÅSA LINDESTAM (S) replik:

Herr talman! Jag är tvungen att begära replik fast jag inte hade tänkt det från början. Men när Mikael Oscarsson säger att det är Kristdemokraternas förslag att införa det här systemet blir jag jätteförvånad. Vi kom ju till den här kammaren, och vi förlorade plikten när borgarna lade fram ett annat förslag om att vi skulle ha en ren frivillighet. Vi skulle inte ha plikten kvar.

Nu, efter dessa åtta år som Mikael Oscarsson har suttit här, så vill han ta åt sig äran för att vi har ett nytt system som innebär att vi ska kalla in människor till övningsverksamhet.

Jag tycker att det är jättekonstigt. Jag vill ha en förklaring. Mikael Oscarssons parti har suttit i regeringen i åtta år. Vi kom till makten nu i början av oktober, och genast har Peter Hultqvist tagit tag i väldigt många saker och förändrat till det bättre, tycker jag, och jag tror att de flesta i kammaren också tycker så. Jag vet att Mikael Oscarsson också tycker att det är ett bra förslag, men att han tar åt sig äran för någonting går jag inte med på.

Jag vill höra hur Mikael Oscarsson utvecklar detta, hur han egentligen tänker när han säger att det är Kristdemokraternas förslag, för det har inte varit det. Det har inte förts fram i kammaren här på något vis, inte under hela den tid som ni suttit i regeringen. Därför förstår jag inte hur Mikael Oscarsson kan stå i talarstolen och säga att det är Kristdemokraternas förslag.

Anf. 34 MIKAEL OSCARSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag är glad att Åsa Lindestam ger mig möjligheten att berätta vad jag avser.

Det stämmer att Kristdemokraterna ingick i en majoritet som ville att vi skulle gå från värnplikt till anställd personal, anställda soldater. Det stämmer också att vi under valrörelsen vid flera tillfällen har lyft fram förslaget om att använda möjligheten att kalla in gamla värnpliktiga. Det handlar i praktiken om dem från 2005–2010. Det var då vi i princip hade

frivillig värnplikt och det bara var de som ville som gjorde värnplikten. Vi kan nog tro att de är väldigt motiverade.

När vi nu i dag saknar tusentals soldater är det de här gamla värnpliktiga som är krigsplacerade. De får dock inte övas. Om Åsa Lindestam går till medierna kan hon se att vi kristdemokrater under en lång tid har fört fram förslaget om att ändra i lagstiftningen så att Försvarsmakten får rätt att kalla in dessa gamla värnpliktiga.

När detta togs upp av medierna tyckte nuvarande försvarsministern att det var ett intressant förslag. Om nu Åsa Lindestam omfamnar förslaget är det därför jättebra, men Kristdemokraterna har under lång tid lyft fram det som ett förslag för att stärka vår försvarsförmåga i närtid.

Anf. 35 ÅSA LINDESTAM (S) replik:

Herr talman! Vi är i alla fall överens om att försvaret behöver förstärka sin personal. Det har jag stått i den här kammaren och pratat om tidigare också, precis som den tidigare regeringen har stått här och sagt att det inte är någon fara på taket, utan vi har dem vi behöver.

I dagsläget vet vi att det inte är så, och vi har också i utskottet tillsatt en utredning för att verkligen få fakta på bordet och se hur mycket personal vi har.

Jag tror att det här är ett bra förslag. Det kom inte upp på bordet när Kristdemokraterna satt i regeringen och kunde fatta beslut. I stället har vår regering med Peter Hultqvist i spetsen tagit fram det här förslaget, och regeringen kan besluta om det. Det har de gjort, och nu ska vi ta ett avstamp i det beslutet för att få större och bredare övningar.

Jag delar Mikael Oscarssons uppfattning att det stämmer överens med vad vi vill just nu. Det finns för lite personal på plats, så vi behöver kalla in dem som finns där hemma och har gjort sin värnplikt på senare år.

Vi behöver använda dem, men jag tror också att vi står inför många fler beslut framöver där vi måste bestämma här i kammaren hur vi ska hantera saker. Då hoppas jag att vi är överens i det också. Man kan dock inte i efterhand konstruera att man har lagt fram förslag som någon annan tar beslut om, utan det gör vi här tillsammans.

Jag har en fundering i sammanhanget som Mikael Oscarsson kan svara på i sin slutreplik. Hur gjorde Genomförandegruppen med materielbeställningarna? Där blev det också väldigt mycket tokigt för vår försvarsmakt. Det blev lite fel i alltihopa, och på grund av det så saknas en mängd materiel.

Är det så att man har saker man vill genomföra och driver igenom så kanske det heller inte är det bästa när man är i regering.

Anf. 36 MIKAEL OSCARSSON (KD) replik:

Herr talman! Faktum är att vi saknar soldater och sjömän. Om våra befäl exempelvis inte ska tappa kompetens och om vi ska kunna ha riktiga övningar måste vi ha personal. Det är väldigt basalt och väldigt grundläggande.

Som jag sa förut är det någonting som Kristdemokraterna har föreslagit. Det är väl känt att vi har lyft fram det, och nu tycker Peter Hultqvist och den socialdemokratiska och miljöpartistiska regeringen att man är överens om det här och vill gå vidare. Det välkomnar vi. Det är någonting som är bra.

Precis som Åsa Lindestam också var inne på finns det en rad olika utmaningar framför oss.

Jag lyfte fram flera saker som vi behöver göra för att stärka vår försvarsförmåga i närtid. Visst är det viktigt att ha fler JAS-plan, och visst är det viktigt att ha ytterligare en ubåt, men framför allt måste vi titta på vad vi ska göra för att i den svåra och tuffa tid som vi befinner

oss i se hur vi kan stärka vår förmåga att försvara Sverige, vårt territorium.

Vi har exempelvis 3 000 kilometer kust med tillhörande territorialvatten. Tidigare hade vi förmågan att kunna söka efter ubåtar inte bara från fartyg utan också från luften. Det saknar vi, och därför måste vi titta på hur vi kan få tillbaka den förmågan. Som det heter nu kommer helikopter 14 att finnas på plats först 2019–2020. Är det rimligt att vi ska sakna den förmågan så länge? Det är en av flera frågor som vi behöver diskutera.

Anf. 37 JOHAN FORSSELL (M):

Herr talman! Det här betänkandet berör många olika frågor. Jag vill ta min utgångspunkt i den frivilliga rekryteringen till Försvarsmakten. Det brukar ofta hävdas att den egentligen inleddes 2009, att det var då skiftet skedde från plikt till frivillighet. I grunden skulle jag säga att värnplikten inte avskaffades genom beslut i den här kammaren utan snarare avskaffade sig själv. Om vi tittar på 2000-talets sista värnpliktskullar ser vi att de var en bråkdel av vad de hade varit tidigare och en bråkdel av den bild som jag tror att många fortfarande har av hur värnplikten fungerade.

Vi är nu inne på fjärde året med frivilligrekrytering till Försvarsmakten. Det är egentligen en ganska kort tid, i alla fall i ett historiskt perspektiv. Skiftet från plikt till frivillighet var den största förändringen av Sveriges försvar på över etthundra år.

Jag är övertygad om att det finns en stor potential i förändringen och i det nya försvar som växer fram. Jag tror nämligen att soldater och sjömän som är mer motiverade än tidigare, som söker sig till försvaret för att de vill, inte bara för att de måste eller för att någon säger åt dem att göra det ena och det andra, också skapar kvalitet. Moderna konfliktsituationer ställer dessutom betydligt högre krav än tidigare på att vi har välutbildade soldater och sjömän, och att bli välutbildad tar tid. Det är inget man hinner med på sex eller nio månader, utan det tar betydligt mer tid än så. Det möjliggörs med det nya systemet.

Förändringen innebär också att vi kan få större effektivitet för varje satsad krona. Till skillnad från tidigare har vi inte längre separata organisationer, en för försvaret av Sverige och en för internationella insatser. Handen på hjärtat, vem kan säga exakt var ett hot mot Sverige uppstår? Är det per definition alltid först vid vår nations gräns? Eller kan det även ske på andra sidan jordklotet? Ja, jag vill hävda det.

Om man ska summera mycket av den debatt som kretsat kring personalförsörjningen, inte minst i denna kammare, skulle jag säga att den varit väldigt polariserad. Det har i grund och botten handlat om att den antingen är en katastrof eller en succé. Jag tror att det mest rimliga svaret ligger någonstans mitt emellan. Det går på många sätt bra. Det finns, glädjande nog, ett stort intresse för att ta anställning, men det finns också viktiga utmaningar, inte minst att få det som vi betecknar som en försvarsreform att i grund och botten bli en samhällsreform. Det gäller att fler aktörer inser att försvarsreformen är viktig för hela Sverige men också att hela Sverige behövs för att kunna realisera den.

Vi måste få ett tvärsnitt av befolkningen att söka sig till Försvarsmakten. Vi måste få det att bli mer attraktivt att tjänstgöra, men

även att ha tjänstgjort. Här tycker jag att ett stort ansvar faller inte minst på alla oss i den här kammaren att tala gott om den nya personalförsörjningen och om de spännande framtidsyrken som det innebär att vara soldat och sjöman.

Nyligen kom en utredning av Ryding-Berg som handlar om hur man ska stärka folkförankringen och rekryteringen. Jag tycker att den på många sätt adresserar en hel del kloka förslag, såsom mer information i skolan och en dag i försvaret. Betald vidareutbildning är fullt rimligt. Om man tjänstgjort som till exempel sjukvårdare, varför inte kunna lämna Försvarsmakten efter ett visst antal år som sjuksköterska?

Dessutom finns behovet av validering av kunskaperna. Alldeles för länge har man satt likhetstecken mellan civilt meritvärde och att lämna tiden i uniform med ett körkort. Jag vill hävda att man kan lära sig oändligt mycket mer än så. Det handlar inte alltid om att uppfinna nya saker utan om att Försvarsmakten måste bli bättre på att sätta ord på och beskriva det som jag tror att alla som någon gång burit en uniform kan ställa sig bakom. Man lär sig samarbeta, man lär sig kamratskap, att ta i även när det är tufft. Det är kunskaper och färdigheter som är viktiga för såväl riksdagsledamöter som människor i näringslivet och i offentlig tjänst.

I morgon äger en debatt rum i kammaren om internationella insatser. Det är en viktig del, även om det inte är syftet med den frivilliga personalförsörjningen. Det är motiverande för många. Lika betydelsefullt är att vi har en god övningsverksamhet. Jag är glad att det här betänkandet innebär att Försvarsmakten slipper spara 150 miljoner kronor nästa år, resurser som förmodligen annars hade tagits från den viktiga övningsverksamheten.

Det har inte gått så särskilt lång tid sedan valet. Det ska väl sägas att än finns tid för regeringen att infria sina vallöften. Hittills har det inte gått så oerhört bra, skulle jag vilja säga. Vi minns försvarsministerns löfte så sent som i somras om att se över försvarsprisindex. Utskottet fick nyligen besked om att så inte verkar bli fallet. Arbetet med att förbättra förutsättningarna för Sveriges försvarsindustri innebär att Försvarsexportmyndigheten ska läggas ned om regeringen får som den vill.

Det viktigaste är att regeringens löfte att anslå 900 miljoner kronor mer än Alliansen, alltså utöver Alliansens nivå, i praktiken blev en besparing på 300 miljoner kronor. Någon kanske invänder och säger att det inte är så mycket, men vi ska komma ihåg att förbandsanslaget i år skulle stärkas med 410 miljoner. 150 miljoner av det är nästan 40 procent. Dessutom är, som någon påpekade tidigare, en stor del av Försvarsmaktens kostnader fasta, vilket innebär att just miljonerna på slutet kan göra stor skillnad. Tyvärr är det ännu inte undanröjt. Om regeringen får som den vill ska besparingarna fortsätta att öka kommande år – 200 miljoner ena året för att på sikt uppgå till 300 miljoner. Det tycker jag är djupt problematiskt, inte minst mot bakgrund av det oroliga omvärldsläge som vi nu har.

Det finns en bred politisk enighet i kammaren om att stärka försvarets förmåga. Det välkomnar jag, men jag tycker samtidigt att det är beklagligt att regeringen väljer att lägga fram sådana förslag, att regeringen väljer att tala om samarbete men i praktiken fattar avgörande

beslut om landets försvarsmakt utan att ens resonera med försvarsutskottet och med oppositionen. Det lägger tyvärr en lite sämre grund än vad som hade varit nödvändigt och annars hade kunnat göra det möjligt att fatta gemensamma beslut framöver.
(Applåder)

Anf. 38 LENA ASPLUND (M):

Herr talman! I dag debatterar vi utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Det handlar om drygt 48 ½ miljard kronor. Jag ska tala om några områden som inte nämnts i debatten tidigare. Det har nämnts mycket viktigt om hur det ser ut i vårt närområde och annat.

Sveriges försvar är beroende av bra och moderna material. Sverige har sedan länge en väl fungerade och internationellt konkurrenskraftig försvarsindustri. Det ser vi inte minst på att ett så litet land som Sverige kan producera ett så avancerat och välrenommerat stridsflygplan som JAS 39 Gripen.

Svensk försvarsindustri är för sin fortsatta överlevnad beroende av exporten. Exporten utgör i dag så mycket som 65–70 procent av den totala omsättningen för försvarsindustrin. Att då inte ha en myndighet som hanterar detta på ett transparent och etiskt rätt sätt vore helt fel. Alla länder som exporterar försvarsmaterial bedriver en särskild statlig verksamhet för detta.

Att skilja mellan upphandling och export av försvarsmaterial är viktigt för att det ska finnas en transparens och för att rollerna, vem som hanterar vad, ska bli tydliga.

Att då, som Socialdemokraterna och Miljöpartiet i regeringen aviserar, lägga ned Försvarsexportmyndigheten, FXM, känns som totalt fel väg att gå. Jag inser, speciellt efter att jag har hört Jakob Dalunde här, att det är Miljöpartiet som ligger bakom detta då de i grunden är emot försvarsexport.

Dalunde nämnde att export inte är tillåten. Men i lagen 1992:1300 står det att export är tillåten om det behövs för att tillgodose det svenska försvarets behov eller i övrigt är säkerhetspolitiskt önskvärt. Vi har också ISP, Inspektionen för strategiska produkter, som godkänner all export.

Herr talman! Den 3 juni 2014 lade Kustbevakningen ett varsel på 125 tillsvidareanställningar – ett varsel som skapade en stor oro hos de anställda i Kustbevakningen men även hos alla andra berörda parter utefter Sveriges långa kust.

Varsel lades i 8 av de 13 län där Kustbevakningen har arbetsplatser. I mitt hemlän Västernorrland lades väldigt stora varsel, där 17 varslades. Det var 4 tjänstemän och 14 kollektivanställda. Detta gällde både Härnösand och Örnsköldsvik. Blekinge län skulle också drabbas hårt när 43 tjänstemän på huvudkontoret varslades.

För att Kustbevakningen skulle kunna hantera det aviserade underskottet från och med 2015 föreslog förra försvarsministern Karin Enström i augusti att Kustbevakningen skulle tillföras 20 miljoner för 2015 och 67 miljoner för 2016 och framåt. Med detta tillskott drog Kustbevakningen tillbaka det varsel som lagts i juni.

För att förbättra samordningen och resursutnyttjandet hos de maritima myndigheternas resurser gav alliansregeringen under sommaren Kustbevakningen och andra maritima aktörer två uppdrag.

Det ena uppdraget gäller hur Kustbevakningen tillsammans med Försvarsmakten och Sjöfartsverket kan utveckla samverkan inom området rederi- och varvsverksamhet samt isbrytning i svenska farvatten.

Det andra uppdraget handlar om att Kustbevakningen tillsammans med Försvarsmakten fått i uppdrag att utreda och redovisa hur samverkan mellan myndigheterna avseende övervakning av sjöterritoriet och sjörörlig logistik skulle kunna utvecklas i syfte att uppnå ett effektivare resursutnyttjande. Vi vet alla att vi har en lång kustremsa, som även Mikael Oscarsson nämnde.

Moderaterna och Alliansen vill se en fortsatt samordning mellan de maritima myndigheterna för att skapa ett bättre resursutnyttjande av våra skattemedel. Det är glädjande att även försvarsminister Peter Hultqvist går på samma linje och i regeringens budget ger samma summor till Kustbevakningen. Givetvis har Alliansen också det i sin budget nu, med en dryg miljard. Kustbevakningen är en viktig myndighet för säkerheten och miljön till sjöss och i kustnära områden.

Herr talman! Den 31 juli 2014 utbröt en stor skogsbrand i Västmanland. Det skulle sedan visa sig att den utvecklades till den största i Sverige i modern tid. I inledningsskedet låg ansvaret för räddningsinsatsen på kommunal nivå, så som är brukligt. Men när branden började sprida sig till ett allt större område och över flera kommungränser blev den alltför omfattande för att kommunerna själva kunna hantera detta. Länsstyrelsen i Västmanland tog då över ansvaret.

Man kan givetvis fråga sig: Skulle detta ha skett tidigare, kunde det ha hanterats bättre, har Sverige tillräckligt med resurser och så vidare? Därför tillsatte den förra alliansregeringen med försvarsminister Karin Enström den 14 augusti en särskild utredare för att redogöra för vilka lärdomar som kan dras i fråga om samhällets förmåga att förebygga och hantera allvarliga olyckor och kriser.

Utredaren ska se över en rad punkter, och några är

- övertagande av ansvar för ledning av insatsen mellan lokal och regional nivå
- tillgång till helikoptrar och flygplan som kan användas både nationellt och internationellt
- intresseorganisationers, frivilligorganisationers och enskildas deltagande och eventuell samordning mellan dessa
- krisstöd till enskilda.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 september nästa år, 2015. Vi får då ta ställning till vad förslagen kommer att innebära.

Alliansregeringen sköt direkt efter branden till 360 miljoner till det drabbade området. Det handlar om att staten säkrar att kostnader för kommunal räddningstjänst täcks, att kostnaden för utländskt brandflyg betalas direkt genom MSB, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, i stället för att kommunerna faktureras samt att Länsstyrelsen i Västmanlands län ges medel för att bistå i efterarbetet och för att täcka de kostnader som hittills har uppstått vid länsstyrelsen.

(Applåder)

Anf. 39 ROGER RICHTOFF (SD) replik:

Herr talman! Jag har en fråga som gäller Kustbevakningen, som Lena Asplund nämnde flera gånger.

Vi tillskjuter 400 miljoner till Kustbevakningen för 2015. De helikoptrar som nu fasas ut vill vi tillföra Kustbevakningen under införandet av de nya. Dessutom vill vi att Kustbevakningen ska bli en del av marinen.

Hur ser Lena Asplund på det?

Anf. 40 LENA ASPLUND (M) replik:

Herr talman! Ni har ju 24 miljarder mer, sa Roger Richtoff. Jag undrar var ni hittar dem. Vänder ni på stenar någonstans? Var finns pengarna? Jag anser inte att Sverigedemokraternas budget är realistisk. Det går inte att spara på det ni hade tänkt spara. Det fungerar inte så i det här samhället.

De miljoner mer som ni satsar på Kustbevakningen tänker jag inte svara om, för jag tycker inte att det är relevant här.

När det gäller att Kustbevakningen skulle bli en del av försvaret vet jag inte om partiet har någon speciell åsikt, men jag tycker nog inte det. Jag tycker att det är bra att det är en civil myndighet i dag, för det är bra att skilja mellan vissa saker. Man bör ha rågångar mellan det civila och det militära.

Däremot finns det inget som säger att man inte kan samarbeta när det händer saker. Det gör man i dag. Man kan vara en insats i den civila beredskapen om något händer. Kustbevakningen har fartyg som kan agera som operationscentraler ute i havet, om det händer någonting på land, om någonting slås ut och om man behöver hjälp.

Jag tror att det är bra att man håller en rågång däremellan.

Anf. 41 ROGER RICHTOFF (SD) replik:

Herr talman! Jag tänker inte lägga tiden på att diskutera asyl- och invandringspolitiken här, Lena Asplund, utan det får andra göra. De belopp som är framräknade står vi för. Om Lena Asplund har några andra siffror får hon gärna lägga fram dem.

Jag tackar för svaret.

Min nästa fråga gäller MSB. De ska enligt vår uppfattning ta ett övergripande ansvar. Enligt vår uppfattning lär man sig i dag väldigt lite från de katastrofer som händer. Jag har själv varit ute vid översvämningar med militären och med helikoptrar på den tiden då vi hade de resurserna. Jag ingick också i ledningscentraler för det här. Man hade väldigt ofta olika spel och övningar och gick igenom detta noggrant.

Min uppfattning är att man har tappat lite grann av det här. Man för ansvaret för långt ned på kommunerna, och när det blir för stort försöker man gå tillbaka till en central samordning.

Vi vill att man ska ta tillbaka det övergripande ansvaret på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Vi vill också att man ska försöka hitta en annan konstellation. Samverkan är bra, men man måste samordna verksamheten. Det är nödvändigt. Hur ser du på det?

Anf. 42 LENA ASPLUND (M) replik:

Herr talman! MSB är i sin nuvarande form en relativt ny myndighet. Jag försöker räkna bakåt till exakt när MSB inrättades, men det kanske var 2008 eller 2009. Man måste också hitta formerna för hur man ska jobba. Jag tycker att MSB verkar fungera bra.

Sedan får vi se på detta med samordning. Nu tänker jag avvakta och se vad utredningen kommer fram till i september. Vad kan man göra bättre? Den ska ju titta inte bara på skogsbränder utan också på andra saker som kan hända i vårt samhälle. Vi avvaktar med att ge besked om vad vi tycker är riktigt tills vi har sett vad utredningen har sagt. Jag hoppas att Sverigedemokraterna också kommer att titta på utredningen för att se vad som behöver göras.

Det räcker så för min del.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 17 december.)

§ 7 Näringsliv

Näringsutskottets betänkande 2014/15:NU1
Utgiftsområde 24 Näringsliv (prop. 2014/15:1 delvis och skr.
2013/14:235)
föredrogs.

Anf. 43 JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Vi socialdemokrater har som vårt viktigaste mål att sänka arbetslösheten till EU:s lägsta senast år 2020. Det kräver mycket av politiken: att våga satsa och investera i sådant som bygger Sverige starkt, att våga och vilja prioritera och att ta ansvar.

Det sistnämnda har dessvärre lyst med sin frånvaro under den budgetprocess vi nu har att hantera. Alla talar om andras ansvar men få om sitt eget. Att regeringen och statsministern har ett ansvar är oomtvistat. Det fritar dock inte högeralliansen och Sverigedemokraterna från deras ansvar.

Varje parti och varje ledamot som röstar för eller emot ett förslag i Sveriges riksdag måste rimligen kunna hållas ansvarig för sin röst. Om man dessutom på förhand vet att det man röstar på kommer att få en majoritet förpliktigar det.

Med det i beaktande är det för mig obegripligt hur moderater, centerpartister, folkpartister och kristdemokrater kunde tillåta att Sverigedemokraterna krokade arm och gjorde gemensam sak. En statsbudget mot en budgetmotion är ingen liten sak, det är inte på marginalen och det går inte att göra o gjort.

För priset av kortvarigt segerrus riskerar Sverige nu att få betala dyrt. När resten av världen höjer sina ambitionsnivåer och satsar mer på utbildning, mer på innovation och mer på export ska Sverige nu stå still och se på när omvärlden springer förbi.

Stabilitet, förutsägbarhet och ansvar har varit minsta gemensamma nämnare för svensk politik i årtionden. Det har varit ett framgångskoncept, och det har tjänat oss väl. Det har attraherat kapital

och investeringar och gett tillväxt och välfärd. Det har varit bottenplattan som tillåtit politiska visioner och gett oss råd med politiska strider.

Om det går förlorat är förlusten mycket mer än ett förlorat år. Det kommer att kosta; i förlorade investeringar, i företag som lämnar och i innovationer som kunde ha blivit men inte blir. På sista raden handlar det om jobb och välfärd.

Fru talman! Dagens debatt om näringspolitik är vidare än utgiftsområde 24. Näringslivets förutsättningar handlar om vikten av stabila och långsiktiga spelregler, om behovet av fungerande omställning, om kapital, kompetens och arbetskraftsförsörjning, om fungerande infrastruktur och mycket mer. Näringslivets förutsättningar avgörs kort och gott inte av enskilda satsningar på ett utgiftsområde eller uteblivna satsningar, självklart inte.

Lika självklart är det att politik spelar roll. Frågor var och en för sig, men framför allt tillsammans, skapar förutsättningar för företag att våga, vilja och kunna växa, att våga och vilja anställa och att investera i sina drömmar, sina visioner och i framtiden.

Vi förväntar oss mycket av landets företagare, och då borde de kunna förvänta sig mycket av oss – inte minst att vi lyssnar och levererar när det gäller uttalade tillväxthinder.

Satsningar på fler yrkesutbildningar, en arbetsförmedling med ett tydligt matchningsuppdrag, tåg som både går och kommer i tid och verktyg för innovationsupphandling är exempel på frågor som behandlas inom andra utgiftsområden men som har stor betydelse för jobb och tillväxt. Där har vi lyssnat och levererat.

Exportsatsningar som möjliggör för fler små och medelstora företag att nå ut på tillväxtmarknader, statligt riskkapital som riktar sig främst dit behoven är som störst i tidiga skeden och i tillväxtfaser, innovationslån, bättre ramvillkor och företagsutveckling är exempel på frågor som behandlas i detta betänkande och där vi har lyssnat och levererat.

Marknadskompletterande finansiering, företagsrådgivning, mentorsinsatser för export- och importföretag, satsningar på miljöteknik och miljödriven export är ytterligare exempel.

Tillsammans bildar summan av vår politik en helhet som skapar förutsättningar för tillväxt. Jag beklagar att rambeslutet som togs den 3 december av en, får man väl ändå säga, ohelig allians nu gör att merparten av dessa satsningar och investeringar går om intet.

Jag finner det anmärkningsvärt att den majoritet som bestämde ramarna nu inte tar ansvar för desamma. Det finns således ingen majoritet för innehållet i den politik som nu utgör grund för beslut, varken på detta eller andra utgiftsområden.

När det gäller anslagen i utgiftsområde 24 kan konstateras att det i Alliansens budgetmotion saknas såväl preciseringar av vad förändringarna av anslagsnivåerna riktar sig mot som motiveringar till varför dessa förändringar ska ske.

Man har hjälpligt krystat fram förtydliganden under utskottsbehandlingen, men de är långt ifrån heltäckande. Det är svårt att anse hanteringen som seriös.

Fru talman! Regeringen har högre ambitioner för jobb, tillväxt och näringspolitik och därmed högre anslag. Därför kommer vi – socialdemokrater, miljöpartister och vänsterpartister – inte att delta i

beslutet utan har redovisat i ett särskilt yttrande hur vi anser att ram, anslag och politikens innehåll borde ha utformats.
(Applåder)

Anf. 44 JOSEF FRANSSON (SD):

Fru talman! Fru talmannen är tredje vice talman här i riksdagen och därmed också min talman.

Sverigedemokraterna har inga reservationer i detta betänkande, men vi redovisar berörda delar från vår skuggbudget genom ett särskilt yttrande.

Efter en lite turbulent höst har riksdagen antagit de budgetramar som återfanns i Alliansens budgetmotion. Det skedde efter det att Sverigedemokraterna använde det instrument som stod till buds för att fälla en budget som vi inte kan ställa oss bakom och som kommer från en regering som konsekvent avvisat alla former av samtal med oss i Sverigedemokraterna för att nå fram till en budget som skulle kunna vinna majoritet här i kammaren.

Detta ska alltså inte ses som ett stöd för Alliansens budget då det efter att vår egen budget fallit återstod två, enligt oss, mycket svaga alternativ. Däremot öppnar sig nu nya vägar för att förhoppningsvis få till stånd en politik som är bättre för Sverige.

Det enda vi med absolut klarhet kan säga i den här situationen är att om Sverigedemokraterna inte hade fällt det liggande budgetförslaget hade en politik som är direkt skadlig för Sverige kunnat fortgå helt obehindrat. Vi har därmed tagit vårt ansvar gentemot Sverige och våra väljare.

Fru talman! Vad som kan betraktas som näringspolitik är brett. Det handlar om skattepolitik, utbildningspolitik, arbetsmarknadspolitik och mycket annat. I dessa avseenden har Sverigedemokraterna en robust politik där vi gör kraftfulla satsningar för att sänka omkostnaderna för små och medelstora företag, bland annat genom avskaffad allmän löneavgift och ett reformerat sjuklöneansvar för upp till nio anställda. Dessa frågor debatteras och beslutas dock inom andra utgiftsområden än detta.

I det utgiftsområde vi debatterar här i dag, utgiftsområde 24, kan man dock konstatera att regeringens och Alliansens olika budgetförslag är näst intill identiska. Skillnaderna är i sammanhanget att betrakta som kaffepengar. Jämför man däremot med Sverigedemokraternas budgetalternativ är skillnaderna större. Låt mig nu redogöra för några av dessa skillnader.

Kopplat till att vi ser att man kan utveckla gruvnäringen i Sverige förslår vi tillskott till Sveriges geologiska undersökning med 16 miljoner kronor och 4 miljoner kronor till geovetenskaplig forskning.

Vidare ser vi ett behov av att satsa på turismen via Visit Sweden. Inom turismnäringen finns en stor tillväxtpotential som kan skapa jobb, inte minst i glesbygd. Vi anser att detta är väl investerade pengar och noterar att till exempel Norge satsar betydligt mer pengar på turismfrämjande verksamhet.

Vi yrkar avslag på regeringens förslag att fasa ut finansieringen till Terminologicentrum 2016 och föreslår i stället att det anslås 1 miljon kronor extra redan för 2015. Terminologicentrum har till uppgift att

verka för en effektiv fackspråklig kommunikation i svenskt näringsliv och samhälle och fyller en vital funktion för en modern utveckling av det svenska språket. Den mycket blygsamma besparing det skulle innebära att dra in detta bidrag står helt enkelt inte i proportion till förlusterna.

Vad gäller de naturvetenskapliga ämnena ser vi ett behov av att lyfta fram de naturvetenskapliga institutionerna i Sverige, och just Ingenjörsvetenskapsakademien anser vi fyller en angelägen samhällsfunktion. Vi vill därför höja bidraget till Ingenjörsvetenskapsakademien med 1 miljon kronor, alltså till 9 miljoner kronor.

Den största skillnaden, åtminstone i absoluta tal, i Sverigedemokraternas budget under utgiftsområde 24 är att vi skär i anslaget till Verket för innovationssystem, alltså Vinnova. Framgent tror jag att det är viktigt att granska denna och andra myndigheter som handhar innovationsstöd och riskkapital och se över om det inte finns saker som behöver förändras för att skattebetalarna ska få största möjliga valuta för pengarna.

En annan myndighet, som också den ligger under Näringsdepartementet och utgiftsområde 24, är Tillväxtanalys. Denna myndighet har i en rad rapporter granskat delar av Vinnovas verksamhet. Man har gjort en långsiktig utvärdering där man har jämfört med den referensgrupp av företag som inte har erhållit något stöd. Resultatet från utvärderingen har inte varit särskilt positivt.

Från Tillväxtanalys skriver man:

Analysen indikerar inga statistiskt säkerställda positiva effekter av stöden på antal anställda, arbetskraftsproduktiviteten, andelen högutbildade arbetstagare eller andelen forskare, varken under programmens löptid eller efter det att stöden har avslutats.

Detta får nog anses vara tämligen svidande kritik och indikerar att man här nog behöver styrverktygen snarare än att bara ge Vinnova mer pengar, vilket både regeringen och Alliansen tycks ha sett som sitt främsta redskap. Det finns nog anledning att framgent återkomma till detta ämne.

I detta anförande instämde Mattias Bäckström Johansson (SD).

Anf. 45 JENNIE NILSSON (S) replik:

Fru talman! Josef Fransson säger i sitt anförande att skillnaden mellan Alliansens och Socialdemokraternas budget är marginell och att det bara är fråga om kaffepengar. Det får rimligen gälla även skillnaderna i Sverigedemokraternas budget på detta område, alltså att det får betraktas som kaffepengar.

Dessutom kan man notera att Sverigedemokraterna de facto satsar mindre än vad Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill satsa på detta område och även, om jag inte missminner mig, mindre än vad Alliansen vill satsa på detta område. Det kan vara någonting att initialt vara tydlig med.

Men det var inte det som jag begärde ordet för att säga, utan jag har en fråga till Josef Fransson. Sverigedemokraterna skriver i betänkandet, och det lyfts även fram i marginalen i Josef Franssons anförande, att långsiktiga och stabila spelregler är en viktig förutsättning för

företagande i Sverige. Då blir min fråga: Vilket ansvar anser Josef Fransson att politiken har för att skapa långsiktiga och stabila förutsättningar? Vilket ansvar anser Josef Fransson att Sverigedemokraterna har tagit i den här processen för att skapa långsiktiga och stabila förutsättningar för företagande i Sverige? Och vilket ansvar anser Josef Fransson att han själv med sitt agerande har tagit för att skapa långsiktiga och stabila förutsättningar för företagande i Sverige?

Anf. 46 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Nu var inte anslagen under just utgiftsområde 24 grunden för att vi från Sverigedemokraterna valde att fälla regeringens budgetförslag, utan det har motiverats med andra skäl som kanske inte riktigt hör till den här debatten.

Men nog gäller det att vi måste ha långsiktiga spelregler när det gäller skatter, energitillförsel, energipriser och mycket annat. Där har politiken naturligtvis en stor roll. Men jag ser också att det i viss mån kanske finns en övertro på vad politiken är bra på och vad politiken bör syssla med. Man kan också se att det finns bristande styrning när det gäller hur skattemedel och resurser används.

Jag tog i mitt anförande upp till exempel Vinnova och att de har fått ganska kraftfull kritik för att de inte kan påvisa någon som helst nytta med de insatser som de gör. Det var också skälet till att Sverigedemokraterna ansåg det befogat att skära i dessa anslag, inte minst som en markering att vi har noterat denna kritik och att detta är någonting som vi måste ta tag i. Däremot var det inte någon radikal nedskärning som vi stod för. Men vi tyckte åtminstone att det var orimligt att i det läget öka anslagen till en myndighet som har fått ta emot så pass allvarlig kritik.

Anf. 47 JENNIE NILSSON (S) replik:

Fru talman! Det är trevligt att vi ändå är överens om att man satsar mindre och att man kanske bör vara tydlig med det på detta utgiftsområde.

Jag ska gå tillbaka till min fråga som jag faktiskt inte tyckte att jag fick svar på. Talar man om långsiktiga och stabila förutsättningar borde rimligen politisk stabilitet vara en av de viktigaste grundförutsättningarna för det. Sverigedemokraterna valde att aktivt agera för politiskt kaos. På vilket sätt skapar det långsiktiga och stabila förutsättningar, eller förutsättningar över huvud taget för att man ska få till det? Sverigedemokraterna tittade på två budgetalternativ och konstaterade att de var likvärdiga – som det till och med står uttryckt i de budgetunderlag som vi har att hantera just nu – och valde att fälla regeringen. De röstar alltså inte på ett förslag för att det är bättre eller låter bli att rösta på ett förslag för att det är sämre, utan man låter andra avgöranden göra all skillnad på detta område och skapar politiskt kaos.

Att i detta sammanhang tala om behovet av långsiktiga och stabila spelregler blir mycket märkligt.

Min fråga kvarstår alltså. Under förutsättning att man faktiskt menar vad man säger och att man inser att det är viktigt med stabilitet – om jag utgår från att man inser att politisk stabilitet är grunden för all annan

stabilitet, om vi ska tala om långsiktiga och stabila förutsättningar – vilket ansvar har då Sverigedemokraterna och Josef Fransson tagit för att skapa politisk stabilitet? Det är en enkel fråga.

Anf. 48 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Jag tackar för Jennie Nilssons frågor. Detta är ett mycket intressant samtalsämne som man givetvis kan diskutera länge.

Jag ska börja med att konstatera att det som Jennie Nilsson nu faktiskt begär av Sverigedemokraterna är att vi ska lägga oss platt för en politik som vi menar skadar Sverige. Vi ska inte ta hänsyn till att 800 000 människor röstade på Sverigedemokraterna och att vi faktiskt fick 13 procent av rösterna i valet. Socialdemokraterna har konsekvent avfärdat alla former av diskussioner om hur man skulle kunna få en majoritet för en budget.

Till detta vill jag också säga att det var en enorm press från stora delar av näringslivet på att vi skulle gå in och fälla denna budget. De ansåg den vara så pass skadlig för Sverige och för svensk företagsamhet att de kom och vädjade till Sverigedemokraterna, som de över huvud taget inte röstar på eller stöder politiskt, och sade: Snälla, fäll denna budget! Det var många näringslivstoppar och näringslivslobbyister som kom just med denna önskan. Uppenbarligen var det en hel del människor inom näringslivet som inte tyckte att detta var en budget för stabila och goda förutsättningar för näringsliv och företagande i Sverige.

Anf. 49 ELISABET KNUTSSON (MP):

Fru talman! I den gemensamma budget Miljöpartiet och Socialdemokraterna tillsammans med Vänsterpartiet lade fram inför kammaren i början av hösten finns en rad olika satsningar på viktiga och utvecklande näringspolitiska saker.

Utan en aktiv politik för småföretag kommer vi inte närmare målet att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen i hela landet. Detta gäller både i stad och på land, men framför allt i glesbygd. Det är en näringspolitik som inte bara ger personer med idéer och kreativitet möjlighet och förutsättningar att starta företag, utan en sådan satsning skapar också ett klimat där företag kan expandera och utvecklas till framgångsfaktorer för ett Sverige som håller ihop.

Fru talman! Jag är själv småföretagare sedan födseln. Jag är uppväxt i en liten järnaffär i Helsingborg. Som barn lovade jag att aldrig någonsin starta eget, med tanke på allt vad det innebär. Som vuxen har jag gjort precis tvärtom: Jag blev delägare i mitt första företag i slutet av 1970-talet. Den svåra ekonomiska krisen i början av 1990-talet gjorde dock att jag tog ett steg åt sidan och omskolade mig till matte- och NO-lärare. Nu har jag åter startat eget – ett ekologiskt pensionat.

Det är viktigt att vi ger människor stöd och ekonomiska möjligheter att byta karriär och ta steget fullt ut. I vår budget föreslår vi en förenklad administration för företagen, minskat regelkrångel och att trösklar tas bort – för att folk ska våga. Regelkrånglet stjäl både kraft och energi från den produktiva verksamheten.

Fru talman! Vi måste ställa om vårt samhälle för att det ska vara möjligt för våra barn och barnbarn att leva i. Vi kan inte sitta stilla vid sidan om och inte ha mod att fatta de beslut som behövs för att till

exempel ställa om samhället till 100 procent förnybar energi. Här behövs satsningar på miljöteknik vad gäller såväl utbildning och forskning som entreprenörskap. Vägen dit går bland annat genom att ge innovatörer bra förutsättningar när det gäller finansiering, utvecklingsstöd, vidareutbildning och naturliga mötesplatser.

Många av de idéer och innovationer som ligger framför oss har vi ju ingen kunskap om i dag, och många yrken som kommer i framtiden har vi aldrig sett på något visitkort. Ta till exempel LED-lampan – för tio år sedan var detta inget realistiskt alternativ att ersätta våra vanliga lampor med. Eller ta yrket twitterkommunikatör! Vem hade hört talas om det för tio år sedan?

Fru talman! Under det senaste decenniet har nya marknader stigit fram i ljuset. De har satt Sverige på kartan och även ökat våra exportintäkter. Jag tänker på besöksnäringen – många gästar vårt land på grund av vår fantastiska natur. I Sverige kan vi fortfarande erbjuda turister att lyssna på naturens ljud och vandra i nästan orörd natur. Detta är ett kapital vi måste vara otroligt rädda om.

Sedan har vi textildesign, som röner stor uppmärksamhet världen över. Den kräver starka etiska regler i produktionen, vilket gör skillnad i de länder där produktionen är förlagd. Dataspelsutveckling är en annan bransch som genljuder över världen. I flera av dessa företag har vi unga, mycket hängivna entreprenörer som drivs av en inre passion. Vi måste ge dem förutsättningar att växa och utvecklas.

Genom att utvärdera och undersöka på vilket sätt vi kan underlätta och förenkla för de små företagen kan vi skapa fler jobb och bädda för fler innovationer där Sverige kan ligga i framkant. Vi vill även göra insatser för att minska bördan av det sjuklöneansvar som ligger på småföretagarna. Genom dessa förändringar ger vi fler företagare möjlighet att expandera och investera.

Fru talman! Många gånger får jag som miljöpartist höra att jag är emot tillväxt. Vi är inte emot ekonomisk utveckling – den är nödvändig för att vi ska kliva framåt bland annat inom miljöteknikföretagande. Detta måste dock ske på ett ansvarsfullt sätt. Vi har inte oändligt med resurser, och vi har stora problem med klimatförändringar som påverkar stora delar av vår värld redan i dag. Dessa problem kommer inte att försvinna – snarare tvärtom.

Med en ansvarsfull relation till den ekonomiska utvecklingen är jag övertygad om att vi kan hitta lösningar, och genom en politik för småföretagare kommer vi att skapa såväl jobb och ökad ekonomisk utveckling som lösningar för ett hållbart samhälle.

Tillväxt är ju en ökning av bruttonationalprodukten. Den ökningen kan vara orsakad av i värsta fall försäljning av vapen, rödlistad fisk och kolkraftsel – men den kan också bero på koldioxidneutral energi, tågresor och cykelturism. Det är alltså *vad* som är ursprunget till bnp:s ökning som gör att jag ibland känner mig tveksam. Jag förordar inte tillväxt på bekostnad av vår planet.

Fru talman! Ett väl fungerande ramverk och system för kapitalförsörjning är avgörande för att nya företag ska kunna uppstå och blomstra. Vi behöver utveckla dessa ramverk så att de anpassas efter de behov som finns för dagens och morgondagens nya företagare. Inte alla idéer är bärande och ger ekonomisk utveckling under en längre tid, vilket

är nödvändigt för att produktionen och idén ska sörja för sig själv. Ska ny teknik vara en del av framtidens lösning är det nödvändigt att vi ger dessa företag rätt förutsättningar och möjlighet till kapital initialt. När man startar och driver ett helt ny företag tar det ungefär tre år innan det finner sin egen bärkraft.

Jag är mycket stolt och glad att jag i dag kan representera den S–MP-ledda regeringen. Jag ställer mig bakom det särskilda yttrande vi har tillsammans med Vänstern.

(Applåder)

Anf. 50 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Vi debatterar nu utgiftsområde 24 Näringsliv, som är till för att stärka Sveriges konkurrenskraft genom ett starkt och livaktigt näringsliv.

Tyvärr vann den budget Alliansen lade fram, genom det stöd de fick från Sverigedemokraterna i denna kammare. Som vänsterpartist är jag besviken och bestört, för den budget regeringen har lagt fram tillsammans med Vänsterpartiet hade inneburit satsningar för ett starkare näringsliv – vilket tyvärr har fallit. Man kan väl utifrån debatten konstatera att näringslivslobbyisterna är viktigare än pensionärerna för Josef Fransson.

När man inte tar in tillräckligt med skatter får man mindre att fördela. Bara det faktum att Alliansens budget, jämfört med det förslag regeringen och Vänsterpartiet har, har ett 57 miljoner lägre anslag till utgiftsområdet Näringsliv minskar möjligheterna att utveckla och stärka svensk konkurrenskraft.

I arbetet med att stärka Sveriges konkurrenskraft anser jag att Almi har en nyckelroll i att både stödja, ge råd till och vara långivare för människor som vill starta sitt företag. Under 2013 var hela 18 278 företagare eller blivande företagare en del av Almis rådgivningsverksamhet, vilket då var en ökning med 11 procent. Almis utlåning genererade ytterligare ungefär 4,9 miljarder i lån från banker och andra finansiärer under 2013. Varje krona Almi lånar ut innebär nämligen att företagen kan låna ytterligare 2,2 kronor av banker eller andra kreditgivare.

Särskilt glädjande är det att Almis verksamhet lånar ut till både kvinnor och personer med utländsk bakgrund i större utsträckning. Det är grupper som annars riskerar att diskrimineras på marknaden.

Fru talman! Den fråga man nu ställer sig är vad effekterna blir av den borgerliga neddragningen på 62 miljoner. Kommer en konsekvens av neddragningen att vara att vår konkurrenskraft försvagas?

Det är också glädjande att se en satsning på ungas företagande på 20 miljoner per år 2015–2018 – detta då de satsningar som har skett under lång tid nu visar goda resultat genom att fler unga startar företag, främst genom gott arbete från de organisationer som arbetar med de här frågorna. Därför välkomnar jag den satsningen i vårt budgetförslag som också nu blir verklighet.

När man kommer till bolaget Fouriertransform AB:s hemsida är knappast ett statligt bolag det första man tänker på. Men Fouriertransform AB är ett statligt riskkapitalbolag som är till för att stärka Sveriges konkurrenskraft. Bolaget har i dag 22 aktiva

investeringar, varav knappt hälften är lokaliserade i västra Sverige. Fokus låg från början på fordonsindustri men har senare utvecklats till att även handla om tillverkningsindustrin.

Jag är av uppfattningen att vi även nu är i ett läge att fortsätta den utvecklingen i riktning mot att stärka Sveriges kommande framtidsbranscher med företag inom miljöteknik och livsvetenskap. Det är branscher med innovativa verksamheter men som i dag många gånger tyvärr saknar riskvilligt kapital. Samtidigt är det inte bara nya branscher som har framtiden för sig. Med rätt satsningar kan också gamla industrier ställa om mot nya marknader.

Nyligen besökte jag en marin verkstad för stora båtar där man nu stod inför ett stort varsel. Verkstaden var en del av en internationell koncern, och den fyllde sina behov med verkstäder i andra länder. Men i den verkstad som jag besökte såg man ändå potentialen inför framtiden. Med sina unikt stora maskiner och sitt humankapital i form av människor med lång yrkeserfarenhet och kunnande skulle den kunna drivas vidare även utanför den större koncernen. Så såg man på potentialen. Men för det behövs riskvilligt kapital som vågar och tror på den svenska konkurrenskraften.

För Vänsterpartiet är arbetet för full sysselsättning centralt. Frågan är dock var de nya jobben kommer att utvecklas i den globaliserade ekonomin och hur framtidens välfärd och välstånd ska byggas. Det är Vänsterpartiets övertygelse att det inte är genom lägre löner och sämre arbetsvillkor på arbetsmarknaden som framtidens jobb skapas i Sverige. Vi vill i stället ställa om vårt land så att det utvecklas genom innovationer och nytänkande som omsätts i nya produkter eller tjänster. Då kan Sverige stå starkt, nå målet om full sysselsättning och utvecklas som en kunskapsdriven nation.

Vänsterpartiet är ett näringspositivt parti som vill ställa om Sverige mot framtidens utmaningar för att behålla och stärka vår konkurrenskraft. Jag tror att det är viktigt att öka finansieringen för innovativa små och medelstora företag, eftersom det på sikt kommer att leda till en ökad tillväxt för Sverige.

Fru talman! Den tillväxten riskerar vi i dag att missa, då vi inte tar viktiga steg mot förändringar för att möta framtidens utmaningar. Därför ställer vi i Vänsterpartiet oss bakom vårt särskilda yttrande tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

(Applåder)

Anf. 51 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Eftersom jag blev apostroferad i anförandet kände jag att jag var tvungen att begära replik.

Nu ber jag om ursäkt om jag inte kan citera exakt vad Håkan Svenneling sa, men jag vill minnas att han sa någonting i stil med att Sverigedemokraterna sätter näringslivets intressenter och lobbyister före pensionärerna, då kopplat till att vi röstade ned regeringens budget. Jag kan börja med att konstatera att näringslivets förutsättningar är också en förutsättning för att det ska bli någon pension att dela ut från första början.

Det är ett mantra som upprepas gång på gång att vi har svikit våra väljare, att vi har svikit pensionärerna genom att rösta ned den här

budgeten. Jag delar inte riktigt den analysen. Det är helt enkelt beroende på att man i denna budget tar pengar från en del av pensionärskollektivet, nämligen de som stannar kvar på arbetsmarknaden. Man tar pengar från det kollektivet och delar sedan ut inte ens allt utan delar av detta i skattesänkningar för pensionärer, för att sedan behålla mellanskillnaden själva. Det är väl kanske inte det bästa sättet om man vill stärka pensionärerna ekonomiskt.

Från Sverigedemokraternas sida har vi i vår budget valt att avskaffa skillnaden i skatt för pensionärer och de som arbetar inom denna mandatperiod. Det är alltså en ganska rejäl skattesänkning som pensionärerna hade kunnat få med Sverigedemokraternas budget.

Om det nu är pensionärerna som står högre än någonting annat kan man fråga sig varför inte Vänsterpartiet röstade på Sverigedemokraternas budget.

Anf. 52 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! I valrörelsen stod jag på Soltorget i Karlstad och lyssnade på Josef Franssons partiledare Jimmie Åkesson för Sverigedemokraterna. Han höll långa anföranden om pensionärerna och hade med sig stora bilder på pensionärer som han tyckte synd om och som han ställde upp på torget och pratade om. Jag tyckte redan då att han ljög, i och med att Sverigedemokraterna ändå har varit grunden för den skatteskillnad som vi ser mellan pensionärer och löntagare genom att man har röstat för de borgerliga förslagen som har inneburit sänkt skatt för löntagare. Det har sedan lett fram till den klyfta som har uppstått.

Det som blir så konstigt när Josef Fransson debatterar är att han faktiskt inte längre har sin egen budget att debattera. Han har egentligen bara Alliansens budget att förhålla sig till, för det är den som han har röstat på. Det är den som han i den slutgiltiga voteringen valde att lägga sin röst på tillsammans med sina partikamrater i Sverigedemokraterna, och det är därför han inte längre är för en skattesänkning för pensionärer.

Jag förstår inte, Josef Fransson, varför 250 kronor till en pensionär som får 10 000 kronor i månaden är mindre viktigt för dig än att i stället ge de pengarna till dig själv eller till alla andra som tjänar mer än 50 000 kronor i månaden. De fyra procenten av Sveriges befolkning som tjänar mer än 50 000 tycker du är värda 250 kronor eller till och med 2 200 kronor, för det är effekten av hur du röstade den 3 december.

(Applåder)

Anf. 53 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Nu vill jag påstå att vår budget är i allra högsta grad levande, åtminstone sedan vår statsminister utlyste nyval. Nu har vi ju chansen att gå till val på Socialdemokraternas tillsammans med Miljöpartiets budget, eller hur det nu blir, och en alliansbudget som står mot Sverigedemokraternas budgetalternativ. Det finns tre tämligen tydliga alternativ i svensk politik i dag som väljarna kan ta ställning till, så vår budget lever i allra högsta grad.

Det är ganska intressant hur man slår sig för bröstet för pensionärerna när man faktiskt har budgeterat med ett underskott på 17 miljarder kronor på områdena migration och integration. Migrationsverket skriver ständigt upp sina prognoser och budgetdokumentet följer inte med. Alltså har

man inte pengar till särskilt många av sina satsningar över huvud taget. Det är alltså något slags låtsaspengar man delar ut.

Det skulle vara ganska intressant att höra hur man har tänkt hantera en sådan fråga. Blir det några 250 kronor till pensionären som har 10 000 kronor i pension när det de facto är ett underskott kring 17 miljarder på de här två områdena?

Anf. 54 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Det finns inte tre alternativ i svensk politik. Det finns två, antingen höger eller vänster. Josef Fransson står för en konsekvent högerpolitik i denna kammare. Han röstar nio av tio gånger på de förslag som den borgerliga sidan lägger fram. Han väljer till och med att gå så långt att han bryter mot all praxis som har funnits i denna kammare och röstar även på Alliansens budget. Därmed utlöser han en politisk kris i Sverige. Det är så långt som Josef Fransson är beredd att gå för att skapa lite kaos så att lampan ska lysa lite på honom och hans partikamrater.

Det här, fru talman, tycker jag att vi aldrig kan acceptera. För mig kommer det alltid att vara skillnad på höger och vänster. För mig kommer det alltid att vara skillnad på vilka vi bryr oss om i samhället, om det är de som tjänar mer än 50 000 kronor eller om det är pensionärerna som går och gnetar på sina 10 000 kronor som de får i pension och som med Vänsterpartiets, Miljöpartiets och Socialdemokraternas förslag skulle få 250 kronor mer i månaden. Det skulle göra stor skillnad för dem. Josef Fransson kommer aldrig att märka den middag som de 250 kronorna i månaden ger honom.

Därför, fru talman, gör det skillnad på att vara höger eller vänster i denna kammare.
(Applåder)

Anf. 55 HANS ROTHENBERG (M):

Fru talman! För 50 år sedan arbetade människor med saker som man inte gör i dag. Många av de yrken som fanns för 50 år sedan är borta. Många av de yrken som finns i dag kommer att vara borta om 25 år. Vi har i dag ingen aning om vad morgondagens motsvarighet till dagens webbdesigner kommer att vara. Vi lever i en föränderlig värld, och det gäller att förhålla sig till denna förändring.

Mycket av det som driver utvecklingen är företagsamheten. Den tar sig många uttryck. Den kan ta sig uttryck i den anställde som inom sitt företag verkar som intraprenör och idégivare. Det kan vara den äldre pensionären som på sin ålders höst får en idé om något han eller hon vill göra och starta företag för. Det kan också vara ungdomar som i dag kanske inte ser anställning som den mest naturliga eller enda vägen till arbete.

Företagsamheten är grunden för välfärd. Det börjar med människors initiativ – initiativ som bygger på idé, lust, vilja och förmåga. En av mina äldre lärare under skoltiden sa: Jag fick en gång lära mig hur man hanterar de riktigt duktiga eleverna: Stör dem inte. Låt dem utvecklas.

Samma sak gäller för entreprenörskapet. Samma sak gäller för den driftiga entreprenören. Lägg inte snubbeltrådar. Underlätta för entreprenörskapet.

Lusten och viljan till företagsamhet brukar börja med att de små barnen leker affär. Alla barn leker affär, mamma-pappa-barn och doktor. Men alla blir tyvärr inte entreprenörer. Det är fler som blir mammor, pappor och doktorer.

Entreprenörskap i skolan är därför en viktig reform som alliansregeringen satte in förra mandatperioden. Men det är också viktigt att pensionerade fritidsentreprenörer är en del av morgondagens arbetsliv och företagsamhet.

Det har blivit enklare att vara entreprenör under åtta år av alliansstyret. Det finns dock mycket kvar att göra.

Precis som föregående talare sa är budgetposten inom näringspolitiken en av de mindre i den stora statsbudgeten. Vi har skillnad mellan alternativen som ligger på runt 1 procentenhet. Då är det viktigt att notera att villkoren för företagsamheten är mycket mer betydelsefulla än själva anslagen. I budgettexten är det kanske viktigare att läsa mellan raderna.

Vad är det som står i fetstilt helvetica när man lyfter på förlåten? Här finns höjda arbetsgivaravgifter för unga, vilket slår mot många små och medelstora företags möjlighet att behålla och rekrytera ung arbetskraft. Det slår också mot de unga som inte får sitt första jobb där.

Vi har infrastrukturfrågor som påverkar villkoren för företagsamheten. Det gäller Förbifarten, som debatteras i så gott som varje kammardebatt. Vi har också komplexiteten, om jag i förbifarten får nämna Bromma flygplats. Det är infrastrukturfrågor som påverkar det svenska näringslivet – tillgängligheten och möjligheten att från mindre orter i Sverige nå huvudstaden.

Här finns frågan om energin och hur man inom regeringen har diametralt olika uppfattning om vad det är för energislag som ska gälla framöver. Hur ska regeringen kunna ge det svenska näringslivet klara och tydliga signaler om vad det är som gäller framöver? En kilometerskatt ska också utredas.

Här finns också höjd inkomstskatt. Vad gör höjd inkomstskatt? Jo, den minskar konsumtionsutrymmet, vilket givetvis slår mot näringslivet.

Fru talman! Det är på det första jobbet vi måste sätta fokus. Vad kan politiken göra för att stimulera att man får det första jobbet? Vad kan politiken göra för att lägga hinder för att man får det första jobbet?

Låt oss ta campingnäringen som ett exempel. 80 procent av dem som jobbar inom camping är säsongsarbetare. 65 procent är under 26 år. Det är en del av besöksnäringen som kanske inte alltid nämns när man talar om besöksnäringens effekter och framför allt restaurangmomsen. Vart tredje ungdomsjobb inom camping hotas om arbetsgivaravgifterna för unga inte skulle vara kvar på den nivå som alliansregeringen föreslog.

Det finns faktiskt även en del gott i regeringens proposition. Vi välkomnar att man omfamnar ung företagsamhet. Vi välkomnar att man också har vänt när det gäller synen på högkostnadsskydd. Det vore bra om regeringen också omfamnade det första jobbet.

Fru talman! Vi ser från regeringen ett ovanifrånperspektiv. När man talar om innovationskatapult säger vi investeraravdrag. När regeringen säger innovationsråd säger vi forsknings- och utvecklingsavdrag. När regeringen talar om återindustrialisering i vida ordalag säger vi sänkta bolagsskatter och minskat regelkrångel.

Det finns utmaningar för framtiden, och det ligger mycket i att hantera integrationen där det finns ett gott entreprenörskap. Vi ska också få fler kvinnor att utveckla sitt företagande.

Fru talman och ärade ledamöter! Det är entreprenörskap som skapar förutsättningar för framtidens välfärd. Det är där allting börjar. Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

I detta anförande instämde Ann-Charlotte Hammar Johnsson, Gunilla Nordgren, Cecilie Tenfjord-Toftby och Jörgen Warborn (alla M).

Anf. 56 JENNIE NILSSON (S) replik:

Fru talman! Jag är inte mycket för rekvisita i politiken. Byggklossar och plakat brukar jag tycka faller ganska platt. Men i detta fall kom jag inte på något bättre sätt att illustrera det jag vill ha sagt på kort tid än att ta med mig regeringens tjocka statsbudget och Alliansens tunna budgetmotion – den tunna budgetmotion som nu har ersatt den tjocka statsbudgeten.

Det säger sig självt att man i en motion till Sveriges riksdag inte kan vara heltäckande, att man inte kan ha med alla delar och att den innehåller en del fel och brister. Den är bevisligen mycket tunnare.

Jag kan sträcka mig så långt som till att erkänna att det säkert finns en del fel och brister även i statsbudgeten. Det brukar det göra i statsbudgetar. Det dyker upp en och annan sak som ingen har förutsett eller tänkt på under resans gång.

När statsbudgeten går igenom, vilket den brukar göra, har man en statsminister, en finansminister och statsråd som är ansvariga för att rätta till de eventuella fel och brister som kan uppstå. De är ansvariga både för det egna området och för helheten.

Sverigedemokraterna väljer att leka politik i kammaren. De röstar på Alliansens ramar men tar inget ansvar för innehållet i politiken. De lämnar sitt ansvar innan de ens har passerat ut genom dörrarna. När vi sedan ska behandla dessa frågor utskott för utskott står de inte bakom förslagen.

Vem har då, enligt Hans Rothenberg, ansvar för eventuella fel och brister i den budgetmotion som nu är underlag för alla de beslut vi fattar på detta område? Är det Hans Rothenberg, är det Moderaterna, är det någon i Alliansen? Det vore i så fall bra om vi här och nu identifierade den som har ansvaret.

Anf. 57 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Fru talman! Det var en diger luntan. Den kallades den nådiga luntan en gång i tiden. Vevar vi tillbaka filmen ett år i tiden såg det ungefär likadant ut. Vi hade regeringens budgetproposition, tung som bara den, och dåvarande oppositionens häfte. Så ser det ut, Jennie Nilsson. Det är inget ovanligt. Det handlar väl snarare om vilka ord som väger tungt i respektive handling, och det kan vi ha lite olika synpunkter på.

Jag märker att det är blame game som gäller i sammanhanget. Att Alliansen skulle vara ansvarig för att ett annat parti röstar på vårt förslag är något jag inte tänker ta en diskussion om här, för det blir ingen konstruktiv diskussion. Då kommer vi givetvis tillbaka till hur det såg ut

för ett år sedan då den dåvarande oppositionen bröt mot det budgetpolitiska ramverket, och den diskussionen tycker jag inte att vi tar här.

Jag förmodar att Jennie Nilsson i sitt nästa inlägg kommer att redogöra för de fel och brister som hon anser vara där. En felaktighet kan vi se i den stora högen. Det var det förslag om Fouriertransform som tidigare talare här var inne på. Det var uppenbarligen ett riktigt dåligt förslag eftersom man i betänkandet från vänstersidan har dragit tillbaka det och närmast ansluter sig till Alliansens sida.

Det finns säkert fel och brister. Ska vi korrekturläsa den stora högen kan vi inte ta det i den här debattrundan. Men jag utgår från att Jennie Nilsson kommer med något bra förslag här.

Anf. 58 JENNIE NILSSON (S) replik:

Fru talman! Jag kan bara beklaga att Hans Rothenberg och Alliansen inte tycks se allvaret i det man ändå är med och fattar beslut om. Min kritik handlar inte om att motionen är tunn. Den ska rimligen inte vara tjockare än så. Den är inte lagd för att den ska styra landet. Det är budgetpropositionen. Det ska vara skillnad på dem.

Någonstans har vi alla ett ansvar för de röster vi lägger i denna kammare. Min fråga är relevant. Var ska svenska folket utkräva ansvar för det som nu är grunden för de beslut vi fattar och de eventuella brister som finns? Menar Hans Rothenberg att det är statsministern som ska ta ansvar för Alliansens budgetmotion? Är det Mikael Damberg som ska ta ansvar för de eventuella problem som dyker upp på hans ansvarsområde, eller vem? Det borde man tänka igenom och vara tydlig med.

Det finns ett antal fel och brister. Av tidsskäl kan jag inte nämna alla, men jag tänker nämna en. Det handlar om en tillfällig satsning som blev en neddragning i Alliansens budget. Det är på anslaget 1:5. Det är ett anslag som bland annat innehåller innovationslån.

Anslaget var initialt på 30 miljoner. Nu har det fått en permanent neddragning med 25 miljoner, vilket innebär att det är 5 miljoner kvar. På detta anslag finns exempelvis Alliansens gamla satsning på innovationslån. Det är någonting som jag förutsätter att Alliansen tycker är en bra satsning eftersom de infördes förra året.

Det anslaget innehåller nu totalt 5 miljoner. Enbart innovationslånen i sig är satta till 30 miljoner. Vem ska ta ansvar för det, Hans Rothenberg? (Applåder)

Anf. 59 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Fru talman! Jag hade inför debatten förväntat mig lite vassare frågor, och framför allt inte de frågor som Jennie Nilsson nu kom med.

Låt oss börja med ansvar. Ansvar är det mest solklara som vi har att hantera i Sveriges riksdag, och framför allt: Ansvar ligger hos regeringen. Regeringen kommer med sitt förslag till riksdagen. Regeringens uppgift är att få igenom det i riksdagen. Oppositionens uppgift är att lägga fram kloka, bra förslag i opposition mot budgeten. Det har vi lyckats med, även om häftet är något tunt.

Ansvar att hantera hur riksdagen sedan fattar sitt beslut ligger hos regeringen. I dag har vi en situation där regeringen inte har avgått och inget extraval har utlysts, men regeringen har en budget som Alliansen

har lagt fram. Årligt talat, oaktat hur det gick till under omröstningen den 3 december står vi moderater och vi från Alliansen upp för de budgetordningar som gäller att man röstar på sina förslag och lägger ned rösten när de har fallit. Faktum är att regeringen någonstans är att gratulera. Ni fick en bättre budget att administrera.

Sedan sätter man ljuset på de små miljonerna, de få miljonerna. Där ska LED-lamporna som ger ledsyn lysa. Men ni mörkar med heltäckningsskärmar för fönsterrutorna de miljarder som påverkar förutsättningarna och villkoren för företagsamheten i Sverige. Detta, Jennie Nilsson, är att debattera om småsmulor när hela kornboden, ladorna, skulle kunna fyllas med reformer och med aktiviteter som underlättar för företagsamheten i Sverige.

(Applåder)

I detta anförande instämde Gunilla Nordgren (M).

Anf. 60 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Jag tänkte bryta mot den nya praxisen och återgå till lite sakpolitik som rör utgiftsområde 24.

Jag tog i mitt eget anförande upp lite grann om den kritik som har framförts mot Vinnova. Utöver det finns det en del man kan läsa på Vinnovas hemsida om vilka projekt de ger anslag till.

Bland annat finns det något de kallar Mångfaldslabbet – normkritisk innovation. Där kan man läsa om lite olika beviljade projektanslag såsom fotboll för förändrade maskulinitetsroller. Det får 300 000 kronor. Det finns normkritiskt volontärrekryteringsverktyg som får 300 000 kronor, ett normkritiskt märkningssystem i dataspelsbranschen som får 300 000 kronor, och så fortsätter listan.

Personligen tycker jag att det är ett tämligen respektlöst sätt att bränna av skattemedel. Detta har i varje fall skett under ett alliansstyre varför jag kanske i första hand söker en alliansföreträdare för att ställa mina frågor.

Frågan är om man från Alliansens och Moderaternas håll tycker att detta är ett bra sätt att använda skattemedel på eller om man kanske ser att Vinnova bör få mer tydliga riktlinjer.

Anf. 61 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Fru talman! Det dröjde fyra år och två månader innan vi i näringsutskottet fick höra Sverigedemokraterna både i ett betänkande och i en debatt föra in invandrings-, integrations- och utanförskapsfrågan. De företrädare som Josef Fransson med kollega har haft i näringsutskottet har hanterat dessa frågor väldigt bra när det gäller att se på näringspolitiken. Men nu är vi inne på att även här ska invandringsfrågan smutsas ned i debatten.

Det handlar om mångfald. Vi har synen att utveckling och integration sker i samarbete mellan människor oavsett ursprung, oavsett varifrån man kommer och oavsett hur man ser ut, hur man går, hur man står och hur man uttrycker sig. Vi tycker givetvis att det är bra.

Nu sätts fokus på några projekt som Vinnova bedriver. Vi hade besök av generaldirektören på Vinnova i näringsutskottet häromsistens. Det

hade varit väldigt lämpligt att ställa de frågorna i utskottet och kanske till och med kunna få preciserade svar. Det gjordes mig veterligen inte.

Låt mig säga en sak. Att blanda in det perspektivet i näringspolitiken blir inte annat än krystat. Det blir ingenting annat än att säga: Nu ska vi skuldbelägga, och nu ska vi se till att vi får in ett invandringskritiskt perspektiv där det som minst behövs.

Vi vet alla att entreprenörskapet och företagsamhet är väldigt väl utbrett i Sverige bland dem som är utländskt födda. Låt det gärna blir ännu mer av det. Där hoppas och tror jag att Vinnova och de satsningar som vi står bakom kan vara ett gott redskap för detta.

Anf. 62 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Nu vet jag inte riktigt vad Hans Rothenberg över huvud taget talar om. Jag har inte nämnt invandring, integration och mångfald. Projekten i MångfalDSLabbet – normkritisk innovation har över huvud taget inte med detta att göra, inte vad jag har kunnat se i varje fall. Det är möjligt att vissa projekt har något slags integrationsfrämjande funktion eller syfte. Det känner inte jag till. I så fall har jag missat det.

Det jag har kunnat se bland dessa projekt är sådant som exemplet fotboll för förändrad maskulinitetsroll. Man ska gå in och försöka förändra pojkars sexuella självkänsla eller hur de ser på sig själva och om de ska bli någonting annat än enligt den traditionella mansrollen. Det är vad det handlar om. Det har ingenting med invandring, invandrare, mångkultur eller mångfald att göra över huvud taget, i varje fall inte enligt vad jag har kunnat se. Det är ju ett ganska anmärkningsvärt påstående från Rothenberg att det är den linjen som jag försöker att föra in här.

Som sagt, jag har mycket svårt att se hur man genom att ge en massa bidrag till postmodernistiska kulturradikala Konstfack kan förvänta sig tillväxt och innovation som resultat. Det var det som jag ville lyfta fram i den här debatten, och det var det som jag sökte svar på.

Sedan började Hans Rothenberg att prata om någonting helt annat som inte hade någonting med min frågeställning att göra, vilket jag bara beklagar. Men vi kan göra ett försök till.

Anf. 63 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Fru talman! Andra chansen är här. Ja, Josef Fransson, ordet mångfald slank faktiskt ur dig i den första repliken. Mångfald brukar vara kopplat till frågor som ligger Sverigedemokraterna väldigt nära. Jag har också läst er text i betänkandet. För första gången nämns nu ordet invandring och att man ska sätta fokus på det som ligger Sverigedemokraterna väldigt nära, nämligen att betrakta sådant som man själv inte tycker är normalt som någonting som inte ska hanteras.

När det gäller fotboll och sexualitet är det ärligt talat kanske bra att det finns en myndighet som Verket för innovation som vågar lyfta på förlåten. Man kan ha många bollar i luften i innovationsprojekt, och det tycker jag att Vinnova har lyckats väldigt väl med.

Nu kommer jag från den specifika frågan om postmodernism och kulturradikalism. Nu börjar vi komma till de ord och uttryck som lite försåtligt närmar sig en diskussion som vi alla vet var den landar någonstans.

Jag har även läst Sverigedemokraternas yttranden till det här betänkandet. Man nämner att man står på en värdekonservativ och nationalistisk grund. Detta för man alltså in i en näringspolitisk debatt. Då vill jag säga att värdekonservatism handlar väldigt lite om det som Josef Fransson frågade mig om. Värdekonservatism handlar inte om att skilja ut och bestämma vad som är bra och vad som är dåligt. Värdekonservatism handlar framför allt om att lära sig av erfarenheter och utveckla dem för framtida nya framgångar, och det är någonting helt annat. Värdekonservatism handlar om humanism och inte att man ska hålla på och skuldbelägga andra människor.
(Applåder)

Anf. 64 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! När jag gick i skolan fanns det inte speciellt många företagare runt omkring mig. Egentligen hade mina klasskamrater inte det heller. När vi pratade om framtiden och jobb var det ofta som anställd på ett företag eller inom offentlig sektor. Det fanns knappt i min begreppsvärld att jag skulle kunna bli företagare och ännu mindre att anställa.

I dag har den synen förändrats. Flera år senare när jag återvände till min gamla skola som lärare var tongången bland eleverna annorlunda. Eleverna såg företagande som en möjlighet och en dröm att förverkliga.

En av de viktigaste saker som Centerpartiet och Alliansen har bidragit med i näringspolitiken är just införandet av entreprenörskap i skolans läroplan. På sikt bidrar det till att skapa ett samhälle där företagande är lika naturligt som att vara anställd. Detta tjänar alla på, både individen och samhället, eftersom det behövs fler som jobbar, fler som betalar skatt och bidrar till vår välfärd och vår utveckling.

Intresset för att starta företag i Sverige är inte stort enbart bland ungdomar, utan det är stort bland alla. I fjolårets Entreprenörskapsbarometer, som Tillväxtverket presenterade, framgår det att 49 procent av svenskarna skulle kunna tänka sig att bli företagare. Men i praktiken är det bara 10 procent som är företagare. Det visar att vi har en del utmaningar att lösa och att vi måste fortsätta arbetet med att förenkla för alla människor som vill starta och driva företag.

Sänkta kostnader för företag och i synnerhet för att anställa unga är en viktig del i ett ökat företagande. Många ungdomar har faktiskt fått jobb tack vare alliansregeringens sänkta arbetsgivaravgifter.

Vi vill fortsätta med detta, det vill säga att sänka arbetsgivaravgiften för unga under 23 år. Många unga har svårt att få sitt första jobb. Är det så att det kostar lika mycket att anställa en ung människa som en som har erfarenhet kan jag nog garantera att de flesta arbetsgivare väljer personen som har erfarenhet. De yngsta har svårt att konkurrera. Genom att sänka arbetsgivaravgiften för den här gruppen blir det betydligt enklare för dem att få in en fot på arbetsmarknaden.

Om skatterna höjs på jobben är det de unga som drabbas hårdast – detta i en tid då vi behöver fler unga på arbetsmarknaden eftersom utanförskapet hos unga ökar.

Därför är det för mig väldigt svårt att begripa varför regeringspartierna – jag hoppas att jag senare kan få svar av Mikael Damberg på det – med Vänsterpartiets stöd vill fördubbla kostnaderna

för att anställa unga. I stället för riktiga jobb vill regeringen införa så kallade traineejobb inom äldreomsorgen, sjukvården och på fritids.

Vad är det som säger att alla unga och arbetslösa vill jobba inom just de här sektorerna? Vad är det som säger att man är lämpad för att jobba inom dessa sektorer? Det krävs både kunskap och intresse för att jobba inom de sektorerna. Vem som helst kan inte jobba med äldre eller med barn. Vidare: Har personalen tid och möjlighet att vara handledare för traineejobbarna?

Min mamma jobbade tidigare inom vården. Hon och hennes arbetskamrater hann knappt med att ta lunchrast därför att de hade väldigt tuffa arbetsscheman. Hur ska de ha tid att vara handledare? Har ni inom vänsterregeringen ställt den frågan till de berörda? Dessutom har flera av de berörda facken varit kritiska till den här satsningen av anledningar som jag har nämnt.

Hur kan ni i vänsterregeringen tillsammans med Vänsterpartiet dra undan mattan för unga och för företagen? Det intressanta i kråksången är dock att ni vill kompensera offentlig sektor – kommuner och landsting – med ungefär 3 miljarder för de kostnadsökningar som de får genom att ni vill höja arbetsgivaravgifterna för unga. Men företagen får inte något.

Fru talman! De flesta partier är överens om att om fler arbetar längre får vi också in mer pengar till vår gemensamma välfärd. För att uppmuntra detta sänkte vi arbetsgivaravgiften för dem som är över 65 år. Men det vill ni ta bort genom en höjd löneskatt på 5,6 procent på arbetsinkomster för personer över 65 år. Detta ökar kostnaderna för att anställa personer över 65 år med 340 miljoner kronor, enligt riksdagens utredningstjänst. Höjningen skulle knappast få fler att vilja jobba längre, och arbetsplatser som har många anställda över just 65 skulle få det tuffare. Det är bra att pensionärerna får en höjd pension, men det tragiska är att de pensionärer som kan jobba och bidra också ska betala den extra höjningen som övriga pensionärer får. Snacka om att ge med ena handen och ta med den andra!

Fru talman! På 60- och 70-talen var det många hemmafruar som började att jobba inom vården. Då fanns det bara en arbetsgivare – den offentliga – och lönen och arbetsvillkoren lämnade mycket övrigt att önska. I dag har den som jobbar inom vården möjlighet att välja mellan flera arbetsgivare. Merparten av vårdföretagen är små och ägs och drivs ofta av kvinnor.

När Socialdemokraterna tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet ville halvera RUT och begränsa vinsterna i vården skulle det slå hårt mot de här små företagen. Ska man våga anställa, eller måste man säga upp folk? Alltifrån årets Nobelpristagare i ekonomi till ekonomiprofessorer har de senaste veckorna sagt att begränsa vinster är fel väg att gå. Det är inte fel att göra vinst. Det viktiga är att ha en stark tillsyn och tuff kvalitetskontroll.

Just nu pågår det en utredning om vinster i välfärden som regeringspartierna tillsammans med Vänsterpartiet tillsatt. Men i er iver att få rätt verkar det som om ni till och med vill gömma utredningsrapporter som visar på att era förslag om förbud mot vinster inte fungerar eller är lämpliga. Ni ändrar utredarens direktiv för att sanningen inte ska komma fram. Det kan man faktiskt förvänta sig i diktaturer, men inte i Sverige.

Även näringslivet är upprört och förväntar sig, Mikael Damberg, att ni ska lägga korten på bordet. Carola Lemne, vd för Svenskt Näringsliv, säger i en artikel i Dagens industri: Det är anmärkningsvärt om regeringen medvetet försökt mörka centrala fakta om detta i den statliga utredningen om ägarprövning i välfärden. Nu måste regeringen lägga alla papper på bordet.

Kommer ni att göra det, Mikael Damberg?

Mina kolleger har också nämnt kilometerskatten. Det är ett tragiskt förslag, och jag tycker inte att det ska utredas utan läggas direkt i papperskorgen. Det kommer att slå mot landsbygden och mot norra Sverige där de långa avstånden finns, det kommer att slå mot jobben och inkomsterna, och det kommer att bli höjda priser för konsumenterna. På vilket sätt skulle lastbilsskatt gynna Sveriges näringsliv, näringsministern?

Det finns naturligtvis andra frågor, till exempel Bromma och Förbifart Stockholm. Bromma är en fråga för hela landet och för regional utveckling. Det är inte bara en storstadsfråga. När det gäller Förbifart Stockholm blir det en merkostnad på 1 miljard om man fryser bygget fram till den 1 maj.

I Västerbotten får vi 837 miljoner från staten de närmaste tio åren för att bygga och underhålla våra länsvägar, och därför känns det riktigt provocerande när infrastrukturministern säger att 1 miljard inte är mycket i det stora hela.

Centerpartiets viktigaste politiska prioriteringar är att stärka möjligheterna att starta, driva och utveckla företag i hela Sverige. Men jag har också träffat många som säger att det måste bli tryggare att vara företagare innan de vågar göra verklighet av sina drömmar. Företagare ska ha samma rätt till trygghet vid sjukdom, föräldraledighet och arbetslöshet som anställda har. Det skulle också göra att fler vågar ta steget.

(Applåder)

I detta anförande instämde Cecilie Tenfjord-Toftby (M).

Anf. 65 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Helena Lindahl lyfter fram en mängd frågor. Jag hade tänkt att ställa en fråga om sänkta arbetsgivaravgifter för unga. Men låt oss börja med frågan om vinster i välfärden.

Jag tycker faktiskt inte att det är värdigt denna kammare att jämföra Sverige med en diktatur. Vi har en hård politisk debatt i Sverige om vinster i välfärden. Det finns stora skillnader i Vänsterpartiets och Centerpartiets politik. Men att våga påstå att vi försöker gömma undan saker är lika illa som riskkapitalister som försöker undvika att betala skatt i Sverige. Det är faktiskt inte värdigt en bra debatt.

Låt mig gå tillbaka till frågan om arbetsgivaravgifter för unga. Helena Lindahl ställer en rad frågor, och jag vill ställa en rad frågor till dig. Låt oss börja med varför du tycker att detta är en så effektiv och bra reform. Jag tog själv som ung del av reformen när den infördes. Jag kan säga att det hände ingenting med mitt arbete. Jag hade ett arbete, och sedan gav ni en reduktion till min arbetsgivare. Jag gick lik förbaskat till arbetet ändå. Det blir inte fler arbeten bara för att man subventionerar unga.

Det är enkelt: Varje jobb som ni skulle ha kunnat skapa med reformen har kostat 1,6 miljoner kronor. 1,6 miljoner kronor för varje jobb skulle innebära fyra jobb inom välfärden. Vill inte Helena Lindahl ha dessa jobb inom välfärden? Är det därför bättre att subventionera arbetsgivare som inte skapar några jobb utan bara ökar sina vinster?

Anf. 66 HELENA LINDAHL (C) replik:

Fru talman! Det gällde vinster i välfärden. Jag kan stå fast vid liknelsen med en diktatur. I en demokrati mörkas inte utredningar. Om en utredning inte ger de svar man vill ha avbryter man inte utredningen för att ge nya direktiv för att få de svar som passar. Det är exakt vad jag menar. Jag tror faktiskt att Håkan Svenneling också begriper det.

Ni vill fördubbla arbetsgivaravgiften för unga och göra det dyrare att anställa unga. Det är märkligt att hävda att det inte ger någon effekt. Om det inte ger effekt över huvud taget är det också underligt att ni vill kompensera offentlig sektor med 3 miljarder kronor på grund av den reform ni vill införa. Om ingen får jobb genom att man sänker kostnaden för att anställa unga ska ni inte behöva kompensera offentlig sektor. Det är märkligt.

Det är ett slag i ansiktet när ni i Vänsterpartiet hela tiden pratar om de stora riskkapitalbolagen som drar utomlands med våra skattepengar. Håkan Svenneling pratar aldrig om den majoritet av företagare som är kvinnor. Många kvinnor är anställda inom RUT- och vårdföretagen. De flesta företag har färre än tio anställda. De gör inga storvinster. För dem vill ni lägga krokben. De vet inte om de ska våga anställa eller om de ska säga upp folk. Äntligen har kvinnor fler än en arbetsgivare att välja mellan, och kanske möjligtvis kan de få högre lön. Det har sannerligen ni inte lyckats med över huvud taget när det gäller kvinnor inom vården.

(Applåder)

Anf. 67 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! I kommunen som ligger granne med min kommun, Helena Lindahl, är 25 procent av alla ungdomar arbetslösa. Det betyder att var fjärde ungdom i Forshaga kommun inte har ett arbete att gå till. Jag bor relativt nära Norge. Det nästan vanligaste uttrycket i Värmland är att om man är en klok förälder ger man en enkelbiljett till sitt barn till Oslo Central. Där kan en ungdom åtminstone få ett arbete.

Det är det Allianssverige som sänkta arbetsgivaravgifter för unga har skapat. 25 procent av alla unga saknar arbete. Då får jag inte ihop att det skulle vara en effektiv reform. Vi behöver krafttag för att minska ungdomsarbetslösheten i Sverige. Det fanns satsningar i budgeten för att hjälpa ungdomar att faktiskt komma i arbete.

Att justera den kommunala skatteutjämningen, Helena Lindahl, är inte konstigt. Det hänger samman med att när ni införde arbetsgivaravgiften sänkte ni också stödet till kommunerna, det vill säga de allmänna bidrag vi ska debattera på torsdag i kammaren. Därför blir det i konsekvensens namn så att den justeras nu.

Om staten gör en förändring som påverkar kommunerna ska staten också ge sjysta villkor för kommunerna att bedriva en bra verksamhet. Jag tror att det gör större skillnad i kommunerna om man kan ge fyra ungdomar nya jobb för varje reducering ni har gjort i sänkt

arbetsgivaravgift. De ungdomarna i välfärden skulle göra större skillnad än att få några kronor i sänkt arbetsgivaravgift.

Därför vill jag ha en välfärd man kan lita på som är fri från riskkapitalister, som tar pengar ur landet, som i stället är sjyst mot de människor som arbetar i välfärden, som i dag sliter och där fler blir sjukskrivna. Därför står jag bakom en annan budget än du, Helena Lindahl.

Anf. 68 HELENA LINDAHL (C) replik:

Fru talman! Jag tycker också att det är beklagligt att så många unga är utan arbete och inte har möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Det skapar ett enormt utanförskap.

Vi har helt enkelt olika vägar till lösningar på problemen. Alla vill inte jobba inom vård, äldreomsorg och fritidsverksamhet. Ni vill skapa traineejobb. Ni vill skapa låtsasjobb inom dessa tre branscher för ungdomar som kanske önskar jobba någon annanstans. Dessutom är det ett slag mot dessa branscher. Har ni frågat om det är möjligt för personalen att vara handledare? Är alla lämpade att jobba inom dessa områden? Sådant bryr ni er inte om. Ur er aspekt är huvudsaken att offentlig sektor gynnas. Allt som heter tillväxt och privat är fullt enligt Vänsterpartiet.

Det tragiska är att ni är tillväxtfientliga. Ni vill i er budget höja skatterna med 25 miljarder. Tror inte Håkan Svenneling att det är skadligt för svenskt näringsliv, för tillväxten, för ungdomsjobben och för Sverige? Hur kan pålagor med 25 miljarder i skatt göra så att Sverige blir konkurrenskraftigt? Det begriper inte jag.

(Applåder)

Anf. 69 SAID ABDU (FP):

Fru talman! Du är definitivt min talman.

Församlade ledamöter! Det är med stor känsla av ära och ansvar som jag för första gången tar plats i denna talarstol. Jag gör det både som representant för Folkpartiet och som representant för Företagarsverige. Jag är stolt över min bakgrund som jobbskapande företagare. Och jag är stolt över mitt parti som alltid verkat för fri företagsamhet och ett gott näringslivsklimat för både små och stora företag.

Fru talman! För oss socialliberaler utgör jobb och företagande grunden i vår syn på det goda samhället. Det är genom företagandet som företagsamma individer kan förverkliga sina drömmar, och det är genom företagets möjligheter att växa som jobb skapas. Fler jobb i växande företag betyder ökade skatteintäkter. De ökade skatteintäkterna genererar i sin tur intäkter till vår gemensamma välfärd. Individens frihet, den fria företagsamheten och det goda näringslivsklimatet är det som bygger Sverige starkt.

Alla företag har en gång varit små. Det är genom att ge de små företagen bättre förutsättningar att genom sin strävan förverkliga sina drömmar som de kan växa sig starka. Och med starka menar jag ett nytt Ikea, ett nytt Spotify eller ett nytt Hemfrid.

Fru talman! Som företagare är jag medveten om politikens möjligheter och begränsningar. Politiken kan skapa förutsättningar för ett gott näringslivsklimat genom att möjliggöra för riktiga företagare att

skapa riktiga jobb. Men politiken i sig själv kan inte skapa vare sig jobb eller företagande. Tiden för tanken om de socialistiska löntagarfonderna är förbi.

Fru talman! Vi företagare är inte blinda. Vi har sett vad den rödgröna rörans företagsförstörande politik går ut på. Det handlar om stoppultimatium och framskjutna infrastrukturprojekt såsom Förbifart Stockholm. Stängningen av Bromma flygplats hotar den regionala flygtrafiken i vårt vackra Sverige, inte minst i Trollhättan och Vänersborg. Jag kan också nämna straffskatten på företag som öppnar dörren för unga på arbetsmarknaden och förbudet mot de vinster som gör det möjligt för företag att över huvud taget växa. Visst är detta en aktiv näringspolitik?

Fru talman! Mot denna osäkerhet och denna företagsfientliga politik står ett tydligt alternativ. Som företagare har jag sett vad Folkpartiet och Alliansen åstadkommit under åtta år i regeringsställning. Samtidigt som finanskrisen skakade Europa och lämnade företagskonkurser och arbetslöshet i sitt spår har Sverige och de svenska företagen stått sig starka.

Vi har förbättrat de ekonomiska drivkrafterna för att driva företag. Vi har sänkt de sociala avgifterna. Vi har minskat regelbördan med 7 miljarder, bland annat genom avskaffad revisionsplikt för små företag. Hundratusentals människor har fått möjlighet till självförverkligande genom företagande och arbete. 340 000 fler personer har i dag ett arbete att gå till jämfört med 2006. Sysselsättningen har ökat i alla grupper: bland unga, bland äldre och bland utrikesfödda. För att stimulera morgondagens företagare har vi dessutom infört entreprenörskap som en röd tråd i den nya läroplanen. Det här är för oss en företagsvänlig och jobbvänlig politik.

Enligt studier är sjuklöneansvaret den främsta riskfaktorn till att företag inte anställer fler. Vi har, givetvis i samsyn, lagt fram en motion om att reformera sjuklöneansvaret genom ett högkostnadsskydd som underlättar för små och medelstora företag när medarbetare blir sjuka.

Vi vill dessutom

- införa krav på att alla myndigheter och kommuner ska sätta tydliga gränser för handläggningstider,
- uppdra åt Skatteverket att föreslå åtgärder för att minska skatteadministrationen,
- se över företrädaransvaret och beskattningen av personaloptioner för att möjliggöra generationsskiften,
- utveckla lärlingsutbildningen så att den bättre anpassas till arbetsmarknadens behov enligt europeisk modell, där arbetsgivarna tar ett större ansvar.

Och vi vill så mycket mer.

Kära ledamöter! Jag unnar er alla att starta ett företag en vacker dag, ifall ni inte redan har gjort det. När ni har gjort det förstår ni företagets förutsättningar och värdet av näringslivspolitik. Om ni inte tagit steget ännu ber jag er att använda er av fantasin. Gå till er själva. Tänk på alla företag som möjliggör er vardag. Tänk på pizzabagaren som bakar din

pizza, skomakaren som lagar dina skor, lantbrukaren som sår din frukost eller medicinföretagaren som skapat din insulinspruta. Det är tack vare dessa vardagshjältar och välfärdsbärare som Sverige har byggts, byggs och kommer att fortsätta att byggas starkt.

Kanske är du som lyssnar på denna debatt en av dessa hjältar. Jag tackar dig för ditt arbete och lovar här och nu att jag kommer att verka för att göra ditt företagande lite enklare och mer givande. Jag börjar redan i dag genom att yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande.
(Applåder)

I detta anförande instämde Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Cecilie Tenfjord-Toftby (båda M) samt Anders Ahlgren (C).

Anf. 70 PENILLA GUNTHER (KD):

Fru talman! Jobb skapas av företag som växer och anställer. Fler jobb i växande företag vet vi skapar skatteintäkter som i sin tur finansierar vår gemensamma välfärd. En ambitiös politik för företagande, entreprenörskap och innovationer är en förutsättning för att vi ska nå Alliansens mål att över fem miljoner människor i Sverige ska ha ett jobb att gå till år 2020.

I Sverige finns det i huvuddrag tre väldigt stora näringar, om man jämför med många andra länder: fordonsindustrin – även om den har minskat radikalt de senaste åren – life science och inte minst besöksnäringen, som har gått förbi fordonsindustrin.

Fru talman! En sak som har varit uppe lite grann i den här debatten och som passar alldeles utmärkt att prata om när vi har minister Damberg här är uppdraget för Fouriertransform. Det skulle ändras mot vad som tidigare beslutats på den förra regeringens förslag. Man anförde i den senaste budgetpropositionen att ”Fouriertransforms verksamhet får en ny inriktning” och att det blir ”en naturlig uppgift för bolaget att överväga hur de befintliga investeringarna ... ska avvecklas, förvaltas utanför Fouriertransform ... eller avyttras”. Det här är väldigt intressant. I en bransch som fordonsindustrin kan man inte avveckla investeringar hur som helst. Det krävs långa projekt och processer för att över huvud taget få till en produkt eller ett sätt att utveckla industrin.

Fru talman! Då är det intressant att man väljer att i stället göra om det här till att omfatta life science. Det är en bransch i Sverige som har ett stort antal aktörer i många led. Det handlar om idéer, innovationer, forskning och utveckling under en minst lika lång process som inom fordonsindustrin. Skillnaden är väl att fordonsindustrin under många år fått ganska stort stöd, inte minst genom ett samarbetsprogram med 450 miljoner kronor per år, där industrin skulle skjuta till lika mycket medel.

Fouriertransform, som är ett statligt venture capital-företag med en investeringsram på 3 miljarder, har sedan starten haft i uppdrag att på kommersiella grunder stärka det svenska fordonsklustrets internationella konkurrenskraft. Men vid en jämförelse med den svenska life science-industrin kan det sägas att man har gått in med ganska mycket mer pengar än man fått. Alliansregeringen tog tidigare ett beslut om att stärka forskning och utveckling i Sverige, inte minst med satsningen i Lund på forskningscenter och så vidare med 4 miljarder under fyra år.

Det finns holdingbolag på universiteten. Det finns science centers och inkubatorer som drivs med offentliga medel. Det är också en del av den struktur som ska möjliggöra formande av företag som kan kommersialisera produkter och så småningom nå användaren.

Skillnaden mellan fordonsindustrin och life science är dock väsentliga på väldigt viktiga punkter. Fordonsindustrin är inte beroende av rekommendationer från en statlig myndighet om prissättning. Fordonsindustrin är inte beroende av landsting som är mer eller mindre ointresserade av kliniska prövningar eller test av ny teknik.

Fordonsindustrin är inte heller beroende av en yrkeskår, läkarna, som måste tänka på sin enhets budget innan man skriver ut en dyr produkt till en patient med till exempel en väldigt sällsynt sjukdom.

Fru talman! Som bosatt i Trollhättan är jag mycket väl medveten om fordonsindustrins motgångar men också om dess stora kunnande, speciellt inom säkerhet och miljö. Vad jag har reagerat på är att just den typen av teknik ofta uppmärksammas mycket mer och att det är helt självklart att forskning och utveckling får kosta. Nya läkemedel, behandlingar och hjälpmedel får inte kosta mer, för då beror det på att företagen helt plötsligt vill ha mer betalt.

Men det som är mest intressant just i dag, vilket passar bra i den här debatten, är att minister Damberg i Dagens industri – en flitigt citerad tidning i den här kammaren – uttalar sig om just Fouriertransform. Det ska helt plötsligt bekosta, finansiera, regeringens samverkansgrupper och innovationsråd och Gud vet allt.

Är det meningen – jag ställer frågan till ministern – att det statliga riskkapitalet som ligger i ett venture capital-företag ska finansiera regeringens egna uppfinningar när det gäller olika samarbetsråd och grupper? Jag måste säga att jag blir otroligt förvånad. Är det meningen att man ska ta statliga pengar avsedda för att starta företag och utveckla forskning och innovationer som kan ge arbete och i stället lägga in dem i någon sorts grupper som ingen vet vad de ska komma fram till? Dessutom är väl det enda innovativa i det just att använda pengarna på det viset.

Jag tycker att det är otroligt märkligt att man från början lade in i den här propositionen att Fouriertransform ska gå från att jobba med finansiering för företag i huvudsak inom fordonsindustrin ena dagen till life science och miljöteknik den andra. Jag har jobbat med de här frågorna i några år, och för mig känns det som en otrolig brist på respekt för båda dessa näringar och framför allt för förutsättningarna, vilka kompetensområden det handlar om.

Och det tar otroligt lång tid! Man måste vara långsiktig med de här satsningarna. Att man då säger att man ska avbryta pågående satsningar inom fordonsindustrin för att helt plötsligt svänga över till någonting helt annat får mig att undra hur man har tänkt.

Att ta fram ett läkemedel från idé och forskning till marknaden och patienten kräver ju lika lång tid och ungefär lika stora kostnader som för rymd- och fordonsindustrin. Man kan inte heller där bara avbryta satsningar hur som helst eller starta någonting som sedan inte går att förverkliga.

Man måste förstå att de olika företagsrådgivare och utvecklare som får statliga eller regionala medel har sina branscher och företagsformer att arbeta med. Man har behov av kapital i olika skeden.

Nya företag kan inte kommenderas fram av oss politiker. Det måste komma från människor själva. Och som sagt, hur det skulle kunna uppstå och bli någonting av det genom regeringens olika tilltänkta grupper ser jag fram emot att få svar på.

Jag yrkar bifall till Alliansens motion och förslaget i betänkandet. Jag väljer att avsluta här och ser fram emot svar.
(Applåder)

Anf. 71 Närings- och innovationsminister MIKAEL

DAMBERG (S):

Fru talman! Tack, ni riksdagsledamöter som har deltagit i debatten! Jag har lyssnat noga, och jag konstaterar att det finns ett par saker som jag saknar i dagens debatt som jag kommer att inleda med.

Jag saknar perspektiv på den samhällsutveckling som sker runt om i världen och som definierar och påverkar svenska konkurrensförutsättningar för framtiden.

Jag saknar helt – och det är jag lite mer förvånad över eftersom det är en debatt om ett betänkande om en budget – diskussioner från de borgerliga partiernas sida om deras budgetförslag, om varför man vill genomföra kraftiga besparingar på ett antal områden. Det hade jag förväntat mig att man skulle motivera i dagens debatt eftersom man röstade för en annan budget än regeringens.

Jag hade förväntat mig att man skulle föra resonemang om varför man väljer att angripa exportstödet och om varför man väljer att göra kraftiga neddragningar på Almi, som stöder företagsutveckling runt om i Sverige. De argumenten hade jag förväntat mig i en debatt som denna.

Men för att börja i den större delen tror jag att man måste vara noga med att säga att det händer saker och ting i vår omvärld som påverkar konkurrenskraften och våra förutsättningar framöver i Sverige. Det är ganska dramatiska förändringar som sker. Sverige tappar relativt till andra länder och kontinenter. Om vi inte tar sats för detta och gör de investeringar som krävs för att hänga med kommer det att kosta jobb och svensk konkurrenskraft i framtiden.

Låt mig ta några exempel på detta. 70 procent av vår export går i dag till Europa. 70 procent av svensk export går till Europa. Det är naturligt och har en historisk förklaring. Men vårt fokus på närområdet med vår export innebär också risker och problem.

Om vi tittar några år framåt i tiden kan vi se vad det innebär. Om vi inte förändrar vårt exportmönster kommer Sverige att gå miste om hälften av den globala exporten i världen eftersom vår export går till marknader som inte växer lika snabbt som på andra ställen.

Låt oss ta som exempel två företag som vi ofta talar om i den här kammaren och som vi är stolta över i Sverige: Atlas Copco och Ericsson. De är unika som bolag. Det är två bolag som har funnits med under hela Sveriges industrialisering, som har innoverat och omvandlats flera gånger och i dag är världsledande globala företag. De här två företagen har 80 procent av sin export utanför Europa och 20 procent i Europa. Det är ganska unikt. Det är inte så det brukar se ut i svenska företag.

Min poäng och regeringens poäng med den budget vi lade fram var att vi måste förstå att det Atlas Copco och Ericsson har gjort måste vägleda mer av svensk exportstrategi framöver. Svenska företag måste bli tyngre på de växande tillväxtmarknaderna runt om i världen om vi ska ta vara på den globala tillväxt som kommer att ske de kommande åren.

Det andra som sker globalt sett är en historisk tyngdförskjutning i världsekonomin mot Asien. Asien är inte längre bara låglönekonkurrens. Det är inte bara låga priser och dålig kvalitet, att man stjälar patent och försöker utveckla någonting liknande i Asien. Det är inte så det ser ut.

Det sker en enorm ambitionshöjning i de här länderna när det gäller forskning, utveckling och högre utbildning men också i fråga om ekonomisk utveckling. År 2020 räknar man med att Asien står för halva världens bnp. Man räknar med att Kina nästa år går om Europa och USA som världens största ekonomi.

Det är en dramatisk tyngdpunktsförskjutning. Förstår vi det? Förstår vi vad det ställer för krav på Sverige och våra tekniktunga och innovativa bolag att hänga med för att klara den globala konkurrensen? Förstår vi också de stora förutsättningar och möjligheter som finns på en växande världsmarknad, där fler människor kan efterfråga produkter och tjänster som vi i Sverige kan producera och tillhandahålla på en global marknad?

Låt oss ta ett exempel inom forskning och utveckling, även om debatten inte handlar specifikt om det. Det sker ett skifte i kunskapsproduktion i världen som är ganska dramatiskt. För bara tio år sedan skrattade man lite grann åt Kinas forsknings- och utvecklingsbudgetar och den kvalitet de höll där borta. I dag har vi sett

att Europa har tappat enormt till förmån för Kina, Indien och Sydkorea. Det är en medveten politik i de här länderna att höja sin kunskapsproduktion och satsa på kvalitet, forskning och utveckling som också leder till enormt många fler patent i dag än tidigare.

Sverige klarar sig väldigt väl i internationella jämförelser om man tittar på hur mycket vi satsar på forskning och utveckling, hur innovativa vi är och hur konkurrenskraftiga vi är som land. Men om man tittar på vad som har hänt de senaste fem tio åren ser man att vårt försprång minskar. Andra länder springer snabbare. Det blir tuffare att behålla försprånget som Sverige har och som är grunden för mycket av det välstånd vi bygger i Sverige.

Då menar jag att man måste välja att fokusera i sina budgetsatsningar och i sina funderingar över vad vi bör prioritera i Sverige. Därför har vi i vår budget utanför det här betänkandet gjort jättestora satsningar på utbildningspolitik eftersom det är en förutsättning för att klara det här. Det är en kunskapsbas som måste finnas där för svensk industri. Intresset för matematik, naturvetenskap, att få fram nästa generations ingenjörer, att fler unga människor kan plugga på universitet och högskolor, att de här företagen kan rekrytera rakt in i kvalificerad yrkesutbildning så att man kan klara matchningen av arbetskraft på svensk arbetsmarknad – allt det är helt nödvändigt för att klara den globala konkurrensen.

Men om man tittar också på det vi har föreslagit på näringspolitikens område ser man att vi har dragit slutsatsen att om vi ska klara målet om att 2020 ha EU:s lägsta arbetslöshet måste många av jobben komma i små och medelstora företag. Det är en utgångspunkt för jobbtillväxten i Sverige. Då är frågan om Almis företagslån och rådgivning väldigt viktig. För de 4 000 företag som fick lån via Almi spelar detta en roll för deras möjlighet att växa, expandera och ta sig ut på internationella marknader.

De borgerliga partierna föreslår kraftiga besparingar på Almis verksamhet utan att säga var det ska tas någonstans. Hur många av de 4 000 företag som fick lån 2013 ska bli utan lån i framtiden? Vi vet att Almi är en förutsättning för dem, inte bara för att de får lån från staten utan också för att varje krona växlas upp två tre gånger i banker efteråt. Det betyder alltså enormt mycket för kapitaltillförseln just för små och medelstora företag.

Sedan finanskrisen 2008 har det blivit svårare för små och medelstora företag att få tag i kapital. Varför ska man då vrida om kranen och göra det ännu svårare för dem att låna pengar? Jag förstår inte den logiken. Den finns inte i det betänkande vi diskuterar i dag.

Jag hade förväntat mig en analys bakom att vi just nu skulle vrida om kranen för Almis verksamhet, som alltså handlar om rådgivning och låneverksamhet för små och medelstora företag. Det allvarligaste är ändå – och att jag tycker detta kan bero på att jag också är ansvarig för handelsfrågor i regeringen – de stora besparingarna på Business Sweden och våra exportansträngningar under de kommande åren.

Regeringen kommer att jobba vidare med en exportstrategi för Sverige. Vi kommer att ha mycket möten med svenskt näringsliv och svenska företag för att se hur vi kan växla upp exporten och jobba smartare, hur hela regeringen kan jobba tillsammans och hur vi kan få vår utrikesrepresentation att jobba smartare med främjande och export.

I betänkandet saknar jag ett resonemang om vad som ligger bakom att man vill ta bort 120 miljoner från Business Sweden de kommande åren. Det är ganska mycket pengar. De 60 miljoner kronor som ligger för 2018 motsvarar all SME-verksamhet som Business Sweden har i Sverige. Ska man lägga ned all den verksamheten? Det motsvarar annars hälften av alla utlandskontor, som då måste läggas ned. När Business Sweden får frågan vilka utlandskontor som kommer att behöva läggas ned säger man att det är de små kontoren där man inte har lika mycket intäkter. De finns på tillväxtmarknaderna runt om i världen. Är det de kontoren vi nu ska lägga ned om vi ska styra om exporten så att vi också finns på tillväxtmarknaderna?

Vad ligger bakom denna besparing? Är det SME-verksamheten i Sverige som inte ska finnas kvar, eller är det hälften av utlandskontoren som ska läggas ned?

Jag tycker att detta är kortsiktig politik. Det stärker inte Sverige i den globala värld vi ser, med de förutsättningar vi måste stärka oss inför. Jag är förvånad över att detta inte har kommenterats i dagens debatt, och jag hoppas att det kan ske i debatten framöver. Jag ser fram emot en bra debatt, men jag hoppas att vi när vi diskuterar näringspolitik också kan lyfta blicken och se vad som händer runt om i världen och vilka steg vi måste ta för att stärka Sveriges position i en växande global konkurrens som innebär utmaningar men också möjligheter för ett litet land som Sverige.

(Applåder)

Anf. 72 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Fru talman! Tack, näringsministern, innovationsministern och handelsministern! Det som Mikael Damberg säger är i mångt och mycket väldigt klokt. Det handlar om utmaningar för Sverige och omvärlden. Det är några trender som är väldigt tydliga: globalisering, urbanisering och digitalisering. Det är något som Sverige måste förhålla sig till.

Det är två saker som jag skulle vilja ha en kommentar från ministern om. Det ena gäller ett av de viktigaste redskapen som Sverige och EU har att hantera framöver, nämligen att få till stånd ett frihandelsavtal med världens andra största ekonomi – EU är faktiskt den största ekonomin – alltså TTIP, det transatlantiska handelsavtalet.

Jag vet att Socialdemokraterna av tradition är handelsfrämjande och handelsvänliga. Men nu är Mikael Damberg i regering med Miljöpartiet, som är mycket mer skeptiskt när det gäller handel och också uttrycker tydliga tveksamheter rörande handelsavtalet. Kan Mikael Damberg klargöra att regeringen kommer att kämpa fullt ut för att detta avtal ska komma till stånd och att det kommer att innebära att svenska företag kommer att vara konkurrenskraftiga igen på den internationella handelsmarknaden?

Min andra fråga rör det faktum att Mikael Damberg också är handelsminister. Alliansregeringen hade en handelsminister som jobbade 100 procent. Man kan inte jobba mer än så. Men Mikael Damberg har fått detta som en tredjedels arbetsuppgift. Jag undrar: Hur tillförsäkrar närings-, handels- och innovationsministern att handelsfrågorna får det fulla engagemang från ministern som den tidigare ministern hade?

Anf. 73 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)
replik:

Fru talman! Jag har debatterat båda dessa frågor i riksdagens interpellationsdebatter, och jag kan göra det ytterligare en gång nu kort. Det är hela regeringen som har ansvar för handelspolitiken, inte bara en handelsminister. Jag tror att det är helt fel tänkt att lägga ansvaret för handelspolitiken på bara en minister. Hela regeringen ska resa, och hela regeringen ska främja svenska intressen. Det är en viktig del av uppdraget att vara minister i en regering.

TTIP är en prioriterad fråga för regeringen. Vi ser stora ekonomiska möjligheter med ett handelsavtal med USA. Det skapar världen största ekonomiska marknad. Men det finns också viktiga frågor att bevaka i förhandlingen, så att det blir ett progressivt och bra avtal. Det brukar Sverige kunna göra, och det ska vi göra igen.

Det blir dock lite märkligt att vi har en budgetdebatt om ett betänkande där den borgerliga budgeten har gått igenom i Sveriges riksdag. Jag ställer frågor om vad som ligger bakom besparingarna på exporten och på Almis verksamhet de kommande åren. Vi talar alla om att små och medelstora företag har problem med att få tag i kapital. Jag hoppas att Hans har tid att svara på de frågorna i replikskiftet med mig.
(Applåder)

Anf. 74 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Fru talman! Ja, ministern, skillnaden när det gäller exportfrämjande verksamhet i alliansbudgeten och den budget som regeringen lade fram som proposition handlar om ca 20 miljoner kronor. Vi har utgått från föregående budget. Vi har inte utgått från regeringens proposition, utan vi har haft ett väl förankrat underlag och goda förutsättningar att forma Alliansens budget. Det är också här en helhet som formar politiken. Skillnaderna ligger också i det engagemang man sätter in.

Jag har tyvärr inte haft möjlighet att vara med under interpellationsdebatterna. Jag tycker att det är viktigt att hantera och diskutera de här frågorna. På ett sätt blev jag glad över att Mikael Damberg blev minister på det här området, men jag blev också bekymrad, för jag vet vad det innebär i form av engagemang att kunna fokusera på handelsfrågor.

Tidigare har det även i socialdemokratiska regeringar varit en näringsminister och en handelsminister. Det var ett undantag under regeringen Perssons sista år, när handels- och näringsministern fick dela uppgift.

Just med tanke på de frågor som Mikael Damberg lyfter fram – de internationella utmaningarna och hur vi ska förhålla oss till dem – krävs det minst sagt en minister som är på resande fot i princip halva året. Vi vet av erfarenhet att internationell handel handlar mycket om impact och om vilka signaler man sänder. Jag önskar att Mikael Damberg i egenskap av handelsminister är ute och rör på sig under halva året, men då kommer det förmodligen att vara något annat som blir försummat. Jag undrar bara: Hur ska detta pussel gå ihop?

Anf. 75 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Jag är rörd av den moderata omsorgen om den socialdemokratiska handelsministern.

Jag försökte förklara att jag tror att det är fel att tro att en handelsminister ska sköta all handelsfrämjande verksamhet. Jag tror att det är bra att socialministern är engagerad när vi exporterar life science från Sverige. Jag tror att det är viktigt att försvarsministern är engagerad om vi talar om försvarsmaterielexport till länder som är godkända av Sverige. Jag tror att det är viktigt att miljöministern är engagerad när det gäller miljöteknik. Jag tror till och med att det kan vara mer givande för handelsfrämjandet att sakpolitiskt ansvariga ministrar, som har kunskap, kontakter och bredden i erfarenheten, faktiskt deltar i främjandearbetet.

Det är så vi lägger upp arbetet nu, och det kommer vi fortsätta att göra framöver.

Däremot är det beklagligt – men det är samtidigt talande, fru talman – att Moderaterna står här och diskuterar ett budgetbetänkande och fortfarande inte riktigt har någon kunskap om hur de här besparingarna skulle slå på Business Sweden.

Vi kan titta på 2018. Besparingarna laddas upp med 120 miljoner kronor till 2018. Då innebär det att man 2018 antingen får lägga ned all verksamhet för små och medelstora företag – det är ett av huvuduppgifterna för Business Sweden; man jobbar regionalt i Sverige för att få fler företag att gå på export – eller lägga ned hälften av de utlandskontor som Business Sweden har. Då säger Business Sweden att det antagligen blir de kontor där de har minst intäkter som måste läggas ned, och de finns på tillväxtmarknaderna, globalt sett.

Vad av detta är det som ska bort? Det borde väl en budgetdebatt som denna ge svar på.

(Applåder)

Anf. 76 HELENA LINDAHL (C) replik:

Fru talman! Tack, näringsministern, för ett bra inlägg!

Du efterlyser aspekter på konkurrens med omvärlden och svensk exportindustri. Jag pratar gärna om det. Jag kommer från norra Sverige. Där finns det en hel del basnäringar som bidrar till svensk ekonomi, bland annat skogsnäringen. Vi är genuint oroade över kilometerskatten. Jag menar allvar. Det handlar inte om att jag ska göra någon poäng av detta, utan jag vill höra näringsministerns ingångar i det här.

Tyvärr finns det inte så många alternativa sätt att transportera till exempel skogsråvara, utan vi har lastbilar. I norra Sverige finns också de långa avstånden. Även om vi skulle vilja ha en Norrbotniabana och kanske en bättre utrustad Inlandsbana kommer det att dröja många år innan det önskemålet uppfylls. Dessutom kommer lastbilar alltid att utgöra ett viktigt behov.

Den kilometerskatt som nu ska utredas skulle verkligen innebära stora merkostnader för till exempel svensk skogsindustri. Det skulle naturligtvis också påverka konkurrenskraften. Därför är min fråga till näringsministern: På vilket sätt tror näringsministern att en kilometerskatt skulle främja svenskt näringsliv?

Anf. 77 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)
replik:

Fru talman! Inte minst det gröna guldets är ett av de fokusområden som regeringen ser har enorm potential. När vi talar om innovationsarbetet i Sverige handlar det om att skogsindustrin måste ta ytterligare steg för att förädla sin produktion och få ytterligare värde i sin produktion. Det här är en basnäring för Sverige som betyder jättemycket för svensk export. Det är definitivt i fokus för regeringens arbete när det gäller att tillsammans med basnäringarna jobba med innovation och exportstöd på olika sätt.

När det gäller vägslitageavgiften tycker jag att det är rimligt att också tyska lastbilar är med och finansierar infrastruktursatsningar i Sverige. Min bild är att näringslivet, inte minst skogs- och basnäringar i Norrland, känner att infrastrukturen inte håller måttet. Det är därför vi i vårt budgetförslag har mycket större investeringar i järnvägsunderhåll, som gör att det inte behöver vara problem med att få ut godset på världsmarknaden. Det är därför som vi gör satsningar på tjälsäkring av vägnätet, som också betyder mycket för inte minst skogsnäringen.

Man måste välja. Man måste också orka finansiera de infrastruktursatsningar som är viktiga. Det gäller inte minst den fråga som jag tycker att det är anmärkningsvärt att de borgerliga partierna har lyckats komma undan med att inte diskutera: Norrbotniabanan. Det är nästa stora investering i Sverige för att knyta ihop vårt land men också se till att basindustrin fungerar på ett bra sätt. Det är någonting som nu ströks. I den budget som ligger nämns inte Norrbotniabanan. Den är borta, till skillnad från i vår budget, där vi sade: Nu ska vi börja bygga Norrbotniabanan.

Det här är viktiga frågor, men man måste också våga finansiera de infrastruktursatsningar som är nödvändiga för exportindustrin.

Jag vill bara ställa en fråga tillbaka. Jag fick inga svar om Business Sweden. Kan Centerpartiet ge besked om Almis verksamhet? Almi brukar ju vara en verksamhet som är enormt viktig för den regionala tillväxtpolitiken runt om i Sverige. Varför stora besparingar på Almi de kommande åren?

(Applåder)

Anf. 78 HELENA LINDAHL (C) replik:

Fru talman! När det gäller Norrbotniabanan är jag en stor vän av ett sådant byggande. Jag har varit det i många år.

Problemet med Socialdemokraterna är att ni lovar runt men håller tunt. I er budget fanns inte en enda krona avsatt till Norrbotniabanan. Det ni lovade i valrörelsen, Mikael Damberg, var att ni skulle bygga spåret mellan Umeå och Dävamyrans industriområde. Det är nio kilometer. Där kommer det inte att åka speciellt många passagerare och inte speciellt mycket gods heller, utan det är mest industrisopor. Mer än så hoppas jag faktiskt att Socialdemokraterna vill satsa, för det här är väldigt viktigt.

När det gäller kilometerskatten skulle jag vilja säga en sak. I dag betalar utländska lastbilar en skatt. Det är någonting som heter Eurovinjett, som säkert näringsministern känner till. Men det som kommer att hända med kilometerskatten är att även svenska lastbilar kommer att få betala, det vill säga alla kommer att få betala. Det kommer

inte att minska problemen med att utländska lastbilschaufförer jobbar väldigt mycket eller att de har dåliga löner. Det kommer bara att förskjutas så att även svensk transportnäring kommer att få vara med och betala.

Det kommer inte att öka konkurrenskraften för svensk industri, snarare tvärtom. Transportnäringen räknar själv med ungefär 200 000 kronor i merkostnader per lastbil och år. Det innebär väldigt stora pengar för ett lastbilsföretag. Ta till exempel Johanssons Åkeri i Bygdsiljum! De har säkert ett tjugotal lastbilar. Det skulle innebära en enorm fördyring. Och det är klart att det i slutändan kommer att hamna på konsumenten. Det är det vi är rädda för. I slutändan kommer det att påverka svensk industri och konkurrenskraft.

Jag tycker att det är beklagligt att Socialdemokraterna inte ser det, för det är en stor risk. Jag hoppas att ni tar det med er och kastar den här utredningen i papperskorgen.

Anf. 79 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)
replik:

Fru talman! Sällan har väl en tystnad i en budgetdebatt varit mer talande än nu. Förut fick vi inga besked om hur Business Sweden ska klara sina besparingar eller om var de borgerliga partierna funderar på att lägga besparingarna på Business Sweden. Nu får vi inga besked om hur Almi ska klara sin verksamhet. Hur många färre företagslån ska levereras från Almis verksamhet? Hur mycket mindre kapital innebär det i fråga om företagens möjligheter att växa och anställa runt om i hela Sverige?

Jag har en bild av hur det har varit efter finanskrisen 2008 – ni kanske har en annan bild av det. Jag har besökt väldigt många små och medelstora företag runt om i Sverige. De säger att det har blivit svårare och dyrare att låna pengar och att det är knepigare att klara de investeringar som krävs.

Om vi gemensamt i den här kammaren säger att små och medelstora företag är en av lösningarna när det gäller Sveriges tillväxtförutsättningar men också sysselsättningsfrågan undrar jag: Varför stryker man Almis företagslån, som ofta är en förutsättning för att de här företagen ska kunna få ett banklån och kunna expandera sin verksamhet?

Nu lägger man fram ett sådant förslag i riksdagen. Det röstas igenom, men man har inga svar på frågan om hur det ska gå till eller vad det får för konsekvenser. Jag tycker inte att det är bra.

Sedan gäller det frågan om transportnäringen i Sverige och Norrbotniabanan. Jag tror att Centerpartiet får fortsätta att hoppas på Socialdemokraterna och en socialdemokratiskt ledd regering när det gäller Norrbotniabanan. Moderaterna vägrar nämligen att ta Norrbotniabanan i sin mun. Det är därför det inte står ett ord om Norrbotniabanan i den borgerliga budgeten. Ni har inga planer på att bygga ut Norrbotniabanan.

Skillnaden är att vi ska börja bygga Norrbotniabanan, och vi tänker bygga färdigt Norrbotniabanan, för det är en viktig förutsättning för Sveriges sammanhållning men också för Sveriges konkurrenskraft.

Här har Centerpartiet hamnat i helt fel politiskt sällskap. Det gäller inte bara i den här frågan, men här är det verkligen tydligt att frågan om regional utveckling inte engagerar. Det gäller inte minst det största

borgerliga partiet. Jag ska inte gå längre än så. Jag konstaterar bara att jag tyvärr inte fick några svar om Almi i den här budgetdebatten heller. Man kan hoppas att de kommande talarna kan ta upp de frågorna.

(Applåder)

Anf. 80 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Det är roligt med människor som talar om tystnad. Per definition är det då inte helt tyst.

Jag kan konstatera att ministern inte har svarat på en enda av de frågor som jag ställde i mitt anförande. Hur är det tänkt med satsningen på life science? Jag undrar om man tänker så här: Oj, nu pratar alla om life science. Nu måste vi också göra det och visa oss framåt och kunniga i det här ämnet, och så måste vi hitta pengar någonstans också.

Då visar det sig att inte ens förespeglarna om medel till utveckling av svensk life science-industri har någon täckning. De pengarna tänker man i stället ta för att ha något slags samrådsmöten och grupper som träffas. Vad de ska komma fram till har vi ännu inte sett.

Det mest intressanta är att vi inte har sett någon form av samtal kring dessa frågor i utskottet. Det har inte ens lyfts upp i utskottet, utan man får läsa i en av Sveriges affärstidningar om hur ministern har tänkt sig att det här området ska utvecklas.

Jag själv, som är ganska engagerad i life science-frågor och har varit det i några år och som dessutom var företagsutvecklare innan jag kom in i riksdagen, tror att jag har ganska bra kläm på hur både kapitalförsörjningssystemet och företagsutvecklingssystemet ser ut i Sverige, på lokal, regional och statlig nivå. Vill ministern ha svar om Almi kan vi ta det i nästa omgång.

Anf. 81 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Då tar jag Penilla Gunther på orden och tar bara life science nu och sparar Almi till nästa omgång – jättebra, äntligen lite svar!

Det är inte så som några tidningsrubriker försöker säga, att staten via ett innovationsråd ska sitta och bestämma vem som ska få riskkapital. Det blir ju helt fel. En sådan modell ska vi inte ha. Vi ska ha professionella bolag som är specialiserade på att ge stöd till riskkapital från statens sida, precis som vi har i dag.

Däremot är det helt klart så att regeringen har valt att prioritera life science och klimatomställningen inom ramen för de innovationsdiskussioner vi kommer att ha i Innovationsrådet, för det är två stora samhällsutmaningar.

När det gäller statligt riskkapital ska jag säga att jag var lite förvånad över att näringsutskottet inte kunde komma överens om frågan om Fouriertransform. Det kan vi ta någon annan gång, för ärligt talat: I hur många debatter har vi inte stått här i kammaren och runt om i Sverige och sagt att det statliga riskkapitalet har problem? Det jobbar i för sena faser. Det jobbar inte tillräckligt marknadskompletterande.

När man gör analysen om life science efter finanskrisen finns det bara en slutsats att dra, och det är att det statliga riskkapitalet är mer nödvändigt i dag på life science-området än det var före finanskrisen.

Kapitalet har nämligen dragit i väg. Både Penilla Gunther och jag vet hur långa ledtider det är, och därför har staten en extra viktig roll när det gäller life science.

De borgerliga fick igenom sina skrivningar om detta, och vi var tvungna att backa och säga att vi inte kan göra det här nu. Vi får skjuta på det till våren, då jag kommer att lägga fram nya förslag om hur vi tar ett samlat grepp om det statliga riskkapitalet.

Jag trodde att vi skulle orka med att ta åtminstone ett steg framåt nu när det gäller det statliga riskkapitalet. Men det blev inte så, bland annat på grund av den oro som fanns inte minst i Västra Götaland för att vi helt skulle avverka det gamla kapitalet i Fouriertransform. Det var aldrig vår mening. Det hade vi kunnat lösa upp.

Jag tycker därför att detta var ett väldigt tveksamt agerande. Nu står vi på halt ytterligare ett tag när det gäller det statliga riskkapitalet. Jag beklagar det.

Anf. 82 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Frågan kvarstår, ministern. Hur är det tänkt att man ska omvandla ett bolag som är specialiserat på fordonsindustrin och dess aktörer till att plötsligt kasta om och bli kunniga i allt som rör life science? Det är en enormt bred bransch med enormt många aktörer. Hur är det tänkt att man skulle ha gått in på bästa sätt där, från att ha kunnat allting om fordonsindustrin till att kunna allting om life science?

Jag är ledsn, men jag tror inte på den transformeringen över huvud taget, även om det heter Fouriertransform. ”Transform” kanske inte ska innebära detta i alla fall.

Ministern nämnde förut att svenska företag måste bli aktiva för export och kanske behöver kapitalförsörjning. Just inom life science har man stora utvecklingsmöjligheter. Inte minst är vårdföretagen en viktig exportnäring.

Där har dock regeringen dragit bort mattan fullständigt för de möjligheter som finns för svenska vårdföretagare att bedriva vård på export. Det vet vi inte minst genom Swedecare. Även om det inte är ett statligt bolag utan ett bra samarbete mellan offentligt, privat och akademien vet vi att det finns en stor möjlighet för export inom just vårdföretagen och just till Asien, som ministern nämnde.

Där sätter man alltså fullständigt krokben för dessa företag och skapar en osäkerhet över huvud taget när det gäller utveckling och att anställa, vilket tidigare talare har nämnt.

Ekvationen går inte ihop. Antingen satsar man på en bransch i taget och vet vad man gör, eller så gör man det inte alls. Det här blir nämligen inte bra.

Anf. 83 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Nu blev jag i alla fall lite lurad på svaret om Almis verksamhet som jag hade hoppats på och hur de borgerliga har resonerat när de skulle dra ned på Almi. Jag blev lovad det, men det finns ytterligare någon talare anmäld, så jag hoppas att det kanske kommer då.

Om vi tar life science som utgångspunkt är det de borgerliga partierna som har stoppat riskkapitalet till life science. Det var det som blev

effekten av det beslut vi fattade. Det här var första steget på en omvandling av det statliga riskkapitalet för att komma in i tidigare faser, att faktiskt försöka styra över mer av det statliga riskkapitalet så att det jobbar och gör nytta – det som Riksrevisionen har kritiserat den förra regeringen för att inte ha tagit tag i.

Precis som Penilla Gunther och jag vet är det där det statliga riskkapitalet gör mest nytta. Vi sa att det skulle vara marknadskompletterande i större utsträckning än i dag. Vi vet att life science är ett sådant område.

Jag menar inte att Innovationsrådet och den life science-strategi som regeringen kommer att jobba med ska gå in och själva peka ut vilka företag man ska investera i och så. Men det finns jättemycket att göra när det gäller samverkan mellan politik, näringsliv och akademi när det gäller life science. Utan en fungerande sjukvårdsorganisation som också tar tid för forskning och innovation, ser till att nya behandlingsmetoder snabbt kommer in och påverkar vården och ser till att nya läkemedel kommer in och prövas i vården på ett tidigt stadium finns det ingen marknad och inga förutsättningar för innovation på det sätt som vi har varit vana vid i Sverige

Det är där de stora utmaningarna finns för life science i Sverige och också för att kunna växa internationellt.

Jag ser enorma möjligheter för life science-industrin i vårt land, men då måste vi göra rätt saker och också våga prioritera och orka med att förändra statliga system som inte riktigt fungerar som det var tänkt.

Anf. 84 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Det finns anledning att kommentera föregående diskussion kring Fouriertransform. Det är uppenbarligen lite olika saker som faller in i diskussionen här som inte stämmer överens med verkligheten.

Det förslag som regeringen lade fram var att ge ett helt nytt uppdrag till Fouriertransform, alltså det bolag som tidigare har investerat i fordons- och verkstadsindustrin. Det nya uppdraget skulle innebära att man helt och hållet går över till att investera i life science och miljöteknik. Det innebär också en avyttring av de investeringar som bolaget har gjort under sin existens i drygt fyra år.

Det här var någonting som vi från Alliansen opponerade oss emot. Vi var ganska tydliga med detta. Vi fick en invit från regeringsföreträdare i utskottet om att detta var någonting vi skulle kunna komma överens om. Jag diskuterade med företrädarna för regeringsunderlaget och framförde våra synpunkter på hur vi skulle kunna komma överens om upplägget. Jag fick veta att de skulle återkomma.

Det blev den 3 december, och då ställde det sig så här i kammaren att Alliansens budget gick igenom. Därefter var det väldigt tyst.

Vi satt och väntade på att få en återkoppling från Miljöpartiet och Socialdemokraterna i utskottet. Den kom inte. Vi är givetvis öppna för att diskutera satsningar på life science och miljöteknik framöver men inte inom ramen för att det ska gå ut över minskade investeringar i fordons- och verkstadsindustrin.

Det betyder: samarbete – gärna, utsträckta händer – tack så mycket, vi skakar dem, vi kommer överens där vi kan. Jag hade gärna velat

komma överens också i den här frågan. Av någon anledning tystnade den diskussionen. Det tycker jag att man ska ha med sig i den här debatten.
(Applåder)

Prot. 2014/15:39
16 december

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 17 december.)

§ 8 Regional tillväxt

Näringsutskottets betänkande 2014/15:NU2
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt (prop. 2014/15:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 85 MATTIAS JONSSON (S):

Herr talman! Vi ska nu debattera regional tillväxt, utgiftsområde 19. Låt mig inledningsvis konstatera att regeringen och Alliansen vad beträffar ramarna har samma siffror. Vi kan även konstatera att vi hanterat ärendet så att motionerna inom utgiftsområdet kommer att skjutas upp till andra sidan årsskiftet. Då finns det anledning att återkomma med mer specifika delar inom området.

Vi har också ett särskilt yttrande från S, MP och V som vi naturligtvis står bakom. Jag vill ändå passa på att ge en bild av hur vi från vår sida ser på området regional tillväxtpolitik. Vi anser i likhet med regeringen att det ska vara möjligt att arbeta, leva och driva företag i alla delar av landet. Därför behövs det fler jobb och hållbar tillväxt i precis hela landet. Ett land med hög sysselsättningsgrad och låg arbetslöshet blir rikare, tryggare och öppnare. Det är viktigt för att nå regeringens övergripande mål om att vi ska ha EU:s lägsta arbetslöshet år 2020. Det är ett ambitiöst mål, och det krävs hårt arbete för att komma dit.

En modern och aktiv regional tillväxtpolitik för hela landet inriktas på att regionerna ska ges möjligheter att växa och utvecklas efter sina särskilda förutsättningar såväl i städer som på landsbygden. Ju fler regioner som är starka och expansiva, desto bättre för Sverige.

Fokus ligger på mer samarbete och investeringar för framtiden så att svenska små, medelstora och stora företag kan växa och anställa. Med fler jobb skapas bättre förutsättningar att utveckla skola, vård och omsorg samt en välfärd att vara stolt över. Ett Sverige med en jämn fördelning av makt och resurser mellan kvinnor och män och där allas kompetens tas till vara oavsett bakgrund och ålder är ett Sverige som håller samman.

Växtkraften i entreprenörskapet och småföretagande i våra regioner är avgörande för hela Sverige och måste tas till vara. Därför vill vi se reformer för fler jobb, bättre resultat i skolan, en bättre miljö och ett hållbart klimat för att värna den svenska modellen. Vi ser ett tydligt behov av en sammanhållen politik för hållbar regional tillväxt och utveckling, och därför måste vi koppla ihop den regionala tillväxtpolitiken med landsbygdspolitiken och näringspolitiken.

Förbättrat stöd till näringslivsutveckling och tillgång till finansiering, en fungerande arbetskraftsförsörjning, tillgång till offentlig och kommersiell service, utbildning samt investeringar i informationsteknik och infrastruktur är väsentliga inslag i en modern regional tillväxtpolitik.

Herr talman! Regeringen är tydlig med en ny industrialisering av Sverige samt med satsningar på vägar, järnvägar och bredband. Vi vill säkra kompetensförsörjningen till företagen även utanför storstadsregionerna genom fler platser på universiteten och högskolorna. Hela Sveriges attraktionskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas till vara på ett sådant sätt att det bidrar till hållbar regional tillväxt och utveckling. Det innebär bland annat att

miljö, jämställdhet och integration på ett tydligt sätt integreras i det regionala tillväxtarbetet.

Herr talman! Regionalfonden utgör ett väsentligt bidrag till den regionala tillväxtpolitiken och till utvecklingen samt till att skapa arbetstillfällen i alla delar av Sverige. Sveriges ekonomiska styrka kommer av att vi förmår att sälja framstående, effektiva och innovativa varor och tjänster på globala marknader. Totalt omfattar Regionalfondens investeringar 16 miljarder kronor fram till 2020. Hela 80 procent, eller nästan 13 miljarder, riktas till att stärka innovationsförmågan och omställningen till en grön ekonomi och till att förbättra konkurrenskraften i små och medelstora företag, exempelvis genom kapitalförsörjning, internationalisering och utbildning.

Insatserna stärker också stödet till näringslivsutvecklingen. De ger tillgång till finansiering och informationsteknik och till investeringar i bredband, områden som är väsentliga i en modern regional tillväxtpolitik. Näringslivets medverkan och engagemang kommer att vara en viktig utgångspunkt i programarbetet. En nyhet för att understryka det är att privat medfinansiering nu ingår i programmen.

Herr talman! Jag vill särskilt framhålla regeringens förslag om införandet av så kallade servicepunkter och den betydande satsningen med finansiering från landsbygdsprogrammet för att utveckla lokal service. Dessvärre riskerar många av de satsningar som regeringen föreslagit och föreslår att inte bli av beroende på att det den 3 december i år blev en annan majoritet i denna kammare. Därför är en del av dessa förslag kanske inte möjliga att genomföra, vilket vi anser är djupt olyckligt. Det riskerar att försämra Sveriges framtida tillväxt.

Herr talman! Vi behöver inte vara Europamästare på att dra isär Sverige. Jag tycker att vi i stället ska vara världsmästare i att hålla ihop landet.

(Applåder)

Anf. 86 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M):

Herr talman! Som tidigare talare sagt handlar betänkandet om budgeten, och tabellerna med pengar är desamma som i regeringens budgetproposition. Det som skiljer oss åt är innehållet i det som vi vill åstadkomma. Vi har våra sätt att nå våra mål, och de ser lite olika ut.

Själv tänker jag i bilder och satt och funderade på helikopterperspektivet över vårt avlånga land, från Trelleborg i söder till Kiruna i norr. Vad skulle Nils Holgersson på sin geografiska resa säga ifall han tittade ned över landskapen på en resa över Sverige i dag?

Sverige har förändrats, herr talman. Resan har gått från bondesamhälle till industrisamhälle till att i dag också ha en utvecklad tjänstesektor. Bilar kör ut med leveranser av matkassar, och cykelbud levererar från dörr till dörr. Företag levererar RUT-tjänster, och människor har yrken som vi förr inte visste fanns. Nya jobb blandas med gamla näringar som fortsätter i nya tappningar.

Företagande på landsbygden kopplar samman besöksnäring, odling, försäljning och möjligheten till att bo på lantgård, att övernatta på vandrarhem och bed and breakfast. Detta skapar i sin tur möjligheter till försörjning för familjer som vill leva och bo utanför centralorter och i städer samtidigt som det ger fler arbetstillfällen när familjer tar in

personer i sitt företag. Inte minst har unga en potential att ta ett steg in på arbetsmarknaden via de gröna näringarna inom djur, natur, jordbruk, skog, trädgård, livsmedel, mark och idrottsanläggningar.

En palett av möjligheter skapas och växer fram. Evenemang som arrangeras skapar ringar på vattnet på de platser och i de regioner där de hålls. Människor kan bo, äta, ta del av kultur och rekreation. I dag är besöksnäringen en av basnäringarna i Sverige.

Gammalt blir nytt, och i dag kan man besöka Bondens marknad i staden när de som driver gårdsförsäljning på landsbygden får avsättning på torget för sina produkter. Här kan vi få se allt från potatis som blir till chips, äpplen som blir till must, sylt och marmelad till färska grönsaker och frukter av olika slag. Intresset för mat har kommit i fokus. Satsningar som Sverige – det nya matlandet stimulerar näringslivet och turismen på landsbygden och är en bra lansering såväl i landet som utomlands. Hit kommer turister och företag för att ta del av skog och natur. Norrländska delikatesser säljs tillsammans med övernattningsplatser på ishotell, för att nämna ett par exempel.

Herr talman! Basindustrin i Sverige förändras, och en del av detta är teknikutveckling som gör gamla, traditionella vanor till nya. I dag använder många Ipad för att läsa sina nyheter, och det påverkar såklart pappersindustrin.

Samtidigt vet vi att Sverige är duktigt på att tänka om och tänka nytt. Produkter för energi är på väg fram från träindustrin. På till exempel SCA, Svenska Cellulosa AB, som några av oss i näringsutskottet har besökt, tillverkas i dag produkter som används i vardagen. Det är hygienartiklar som barnblöjor och toalett- och hushållspapper – artiklar som hela världen behöver. Precis som näringsministern tidigare nämnde finns det många som kan använda dessa artiklar.

Möjligheterna är oändliga, vilket får mig att tänka på berättelsen om skoföretaget som skickade två av sina säljare till Australien för att titta på marknaden där. Den ene rapporterade hem: Det finns ingen marknad, för alla går barfota. Den andre rapporterade: Det finns en oändlig marknad, för alla går barfota. Vi vet alla vem vi skulle vilja vara.

Sverige är en nation med regioner som är duktiga på utveckling. Inte minst IVA, Kungliga ingenjörsvetenskapsakademien, visar på de möjligheter som Sverige kan erbjuda här hemma och i världen.

I Höganäs i Skåne finns i dag ett företag som är världsledande på framställning av järn- och metallpulver. Det är en elitnivå industri, men deras framställning slår all annan industri på området i världen. I dag säljer de viktiga produkter på ett smart sätt med energianvändning.

I Skåne finns också Ängelholms flygplats. Den, precis som andra mindre flygplatser, är en förutsättning kopplad till huvudstaden för att människor som bor i regionerna ska kunna arbeta, driva handel och försäljning. Familjer åker också på ett enkelt sätt via dessa flygplatser för att träffa nära och kära. Inte minst kortas avstånden mellan mammor och pappor och deras barn och mellan familjen och den äldre generationen.

Därför skapar det oro när politiker kommer med signaler om utredning om Brommas existens, så som regeringen har gjort.

Herr talman! Politiska beslut påverkar jobben, och det spelar roll vilka signalvärden som sänds ut.

Höjda skatter på jobb och företagande är inte lösningen på ett Sverige som behöver utvecklas. Den i folkmun nu kända kilometerskatten skapar kostnader och fördyrar avstånden i landet. Det blir både dyrt och fel.

Därför, herr talman, vill Alliansen föra en politik för att hela Sverige ska leva. En förutsättning för detta är att människor kan bo, verka och leva såväl i städer som på landsbygd. Vi vill ta till vara den svenska utvecklingskraften, tillväxtpotentialen och sysselsättningsmöjligheterna.

Vi vill se fler exempel på skoförsäljaren som ser möjligheternas Sverige och tänker utanför boxen. Ett sådant exempel är den tidigare nämnda Ängelholms flygplats, som nu startat barnkalas på helgerna. Vid incheckningen kan man skanna och gissa saker, och man får göra en flygresa på låtsas.

Detta och många innovationsmöjligheter från det lilla till det stora spelar roll i vårt framtida Sverige.

Med dessa ord, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets ställningstagande.

Utskottet kommer, som har nämnts tidigare, att återkomma till en vidare debatt kring innehållet i regional tillväxt. Nils Holgersson landar efter sin resa med nedslag i det nya Sverige.

(Applåder)

I detta anförande instämde Gunilla Nordgren, Hans Rothenberg, Cecilie Tenfjord-Toftby och Jörgen Warborn (alla M) samt Anders Ahlgren (C) och Said Abdu (FP).

Anf. 87 JOHAN NISSINEN (SD):

Herr talman! Jag kommer inte att yrka bifall till något, då vi har lagt ett särskilt yttrande som vi står fast vid.

Sverigedemokraterna ser mycket positivt på landsbygdens möjligheter, men vi ser samtidigt stora utmaningar som vi inte kan blunda för, inte minst vad gäller avfolkning och ofrivillig urbanisering.

1,4 miljoner svenskar bor och verkar på olika sätt på landsbygden. Dessa möjliggör en stark handelsbalans inom till exempel skogs-, gruv- och metallindustrin. Växande turism skulle ha en positiv effekt på både sysselsättning och inflyttning. Sysselsättningstillväxten inom turism uppgick till 24 procent mellan 2000 och 2010, samtidigt som den generella sysselsättningen växte med endast 5 procent.

Sverigedemokraterna anser att staten bör ha en aktiv roll vad gäller förutsättningar för regional tillväxt. Det ska finnas ett ömsesidigt positivt samspel mellan det offentliga och det privata, och utmaningen ligger inte i att fördela en kaka utan i att få den att växa.

Sverigedemokraterna anser att skapandet av en uthållig, bärkraftig och miljövänlig tillväxt fordrar teknologiska landvinningar. Olika styrmedel såsom skatter och subventioner kan mildra vissa problem på kort sikt men kan inte lösa de stora utmaningarna på längre sikt.

Vår målsättning är att skapa förutsättningar för en kraftig och hållbar tillväxt för företag och medborgare att bo och verka i landets alla regioner.

Herr talman! När det gäller skogsindustrin vill vi se

- stärkt tillväxt och sysselsättning

- upprustning och modernisering av inlands- och tvärbanorna
- satsningar på SLU

- inventering av lämpliga torvmarker för utvinning.

Vi vill satsa på fiskodling och vattenbruk genom att

- faktiskt utöka fiskodlingen och utreda lämpliga sjöar för detta ändamål
- ge bättre möjligheter till uppstartslån
- utreda möjligheterna till fler musselodlingar som har positiv effekt på miljön genom att binda fosfor och kväve.

Vi vill även belysa vikten av det svenska jordbruket och

- höja återbetalningen av dieselskatten
- förbättra lånevillkoren för småbönder
- tillåta gårdsförsäljning av alkohol.

Vi ser infrastrukturen som en ryggrad i svensk tillväxt, och vi vill bygga ut Malmbanan och bygga ut E20. Dessutom har vi ett flertal prioriteringar gällande energiområdet. Vi vill även införa en marknadspott för att bygga bort uppkomna flaskhalsar.

Vi vill ha en översyn gällande optimeringar och konkurrenshämmande effekter för att stärka medborgarservicen genom ökad samverkan för att bibehålla samt utveckla den offentliga servicen. Vi vill också höja ambitionsnivån gällande bredband, och därför ser vi behovet av en ny bredbandsstrategi.

Vi vill ha en översyn av hur de statliga riskkapitalfonderna används och ser med fördel att de i större utsträckning används för regional tillväxtpolitik. Vi vill även se över de onaturliga konkurrensfördelarna inom turismomsen.

Sverigedemokraterna vill stimulera och bidra till gruvnäringens tillväxt på flera sätt. Sverige har rikliga förekomster av mineraler, och vi i Sverigedemokraterna betraktar i grunden detta som svenska folkets tillgångar. Vi ser det också som rimligt att värdet av tillgångarna ska komma medborgarna till del.

Av denna anledning vill vi reformera och öka mineralersättningen. Statens andel bör sedermera öronmärkas i en fond, vars syfte ska vara att stimulera utveckling och sysselsättning på landsbygden.

Herr talman! Sverigedemokraterna har en bred regional tillväxt- och landsbygdspolitik. Vi vill dock lyfta upp vikten av en sammanhållen och komplett nationell näringspolitik.

Sverigedemokraterna tror på långsiktiga spelregler för näringslivet, och vår näringsfrämjande politik sträcker sig över flera politiska områden. Billig energiförsörjning och sund konkurrens är ett par av förutsättningarna för ett gott klimat i näringslivet. Vi anser att det behövs en naturlig balans mellan arbetstagare och arbetsgivare.

Frihandel och globala handelsavtal innebär ökad internationell konkurrens för svenska företag samtidigt som det skapar fler

arbetstillfällen. Sverigedemokraterna vill därför skapa förutsättningar för ett konkurrenskraftigt svenskt näringsliv genom globala handelsavtal.

Jag vill verkligen betona vikten av avtalens betydelse och vänder mig direkt till företagarna, stora som små, samt till den exportstarka basindustrin. Sverigedemokraterna är för tillväxt. Jag vill också ödmjukt belysa vikten av en gemensam politisk samsyn i dessa frågor. Vi behöver alla skapa ett gemensamt förtroende för marknaden.

Svenska småföretag har stått för en stor del av sysselsättningstillväxten under tidigare högkonjunkturer och spelar sannolikt också en nyckelroll för Sveriges väg mot framtida högre sysselsättning. Sverigedemokraternas näringspolitik inriktar sig därför till stor del på småföretag. Vi vill minska småföretagarnas administrativa börda och bana väg för ett partnerskap mellan stat och småföretag som ligger i båda parterns intresse. Framför allt krävs lösningar som fungerar i verkligheten.

Därför vill vi göra verkliga satsningar gällande

- reformerat sjuklöneansvar
- avskaffad allmän löneavgift för småföretag
- reformerad LAS
- satsningar på yrkesvux och yrkeshögskola
- resursallokering
- utökat starta-eget-bidrag
- införande av senior-RUT
- utökade lärlingsjobb.

I detta anförande instämde Mattias Bäckström Johansson och Josef Fransson (båda SD).

Anf. 88 ELISABET KNUTSSON (MP):

Herr talman! Sverige är ett vidsträckt land där förutsättningarna varierar från norr till söder och mellan stad och land. Detta är som jag ser det en stor tillgång men även en utmaning som kräver stora politiska insatser för att ta till vara varje regions särart.

Miljöpartiet och Socialdemokraterna har tillsammans med Vänsterpartiet lagt fram sin budget. I den lägger vi förslag som syftar till att förbättra näringslivsutvecklingen och ge tillgång till finansiering och fungerande arbetskraftsförsörjning.

För att kunna uppnå detta måste vi bland annat satsa på högre utbildning ute i regionerna. Vi måste ta till vara den kompetens som byggts upp på de mindre högskolorna och som tillfört regionerna en möjlighet att erbjuda kvalitativt hög utbildning.

På en av mina tågresor under hösten träffade jag en av mina föreläsare från min tid på högskolan i Kristianstad. Hon underströk verkligen hur viktigt det är att de små högskolorna finns kvar för att stärka den regionala självbilden och öka möjligheterna för utbildning och vidareutbildning i landsbygdens närhet.

Att fånga upp dem som kan och vill läsa men som har begränsade möjligheter att flytta är en utmaning vi står inför. Vi kan inte dränera landsbygden på innovation och kreativa unga människor, utan de bör ges möjligheter till högre studier på högskolor nära dem. Folkhögskolorna har också en viktig roll i denna satsning.

Herr talman! Det måste vara möjligt att bo kvar i glesbygd. Införandet av så kallade servicepunkter – en betydande satsning med finansiering från landsbygdsprogrammet – för att utveckla lokal service är en del i detta. Servicepunkterna kan vara förlagda till exempel till en butik eller annan samlingslokal. Dit kan man komma och träffas över en kopp kaffe, göra sina ärenden över nätet, ta del av information via broschyrer och mycket annat.

Alla delar av Sverige är beroende av att vi har en infrastruktur som ger oss möjlighet att förflytta oss på ett miljöeffektivt sätt inom landet men även en informationsteknisk infrastruktur som gör att informationsutbyte är möjligt var vi än befinner oss. För landsbygd och glesbygd är även detta ett krav för att bygden ska kunna leva.

I vår budget har vi därför lagt en stor satsning på bredbandsutbyggnad. Internet och internetuppkoppling blir allt viktigare även när det gäller elementära samhällstjänster, bankärenden, läkarbesök via webben och lån av e-böcker. Detta kräver förbättrat stöd och en samordning mellan olika utgiftsområden.

Jag vill här lyfta fram EU:s strukturfonder, som har stor betydelse för den regionala tillväxten i Sverige. För att öka tillgängligheten måste man förenkla administrationen för de projekt som bedrivs inom ramen för strukturfonden.

Fonden ska bland annat prioritera stöd till forskning, teknisk utveckling, små och medelstora företag och övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer.

Herr talman! Besöksnäringen är en annan viktig regional aktör som ofta består av små och medelstora företag. Turismen ger inte bara fler arbetstillfällen utan stärker också Sveriges position i världen som ett land med unik natur, vackra städer och ett mathantverk som gör mig stolt. Den svenska matkulturen låter prata om sig världen över och är en av de attraktioner som drar gäster till vårt land.

När man tittar ut över landet kan man konstatera att många har lyckats med att ta till vara den särart som regionen bjuder. Ett strålande exempel på detta är ishotellet i Jukkasjärvi, som har gjort is, snö och kyla till ett vinnande koncept som drar besökare från hela världen.

Besöksnäringen är till stor del förlagd till natursköna områden på landsbygden och i glesbygd. Dit åker turister för att uppleva stillheten och naturens tystnad, som snart bara finns där. Ekoturism är en av de framtida nischer som kommer att hjälpa till att föra fram Sverige som ett turistland. I dag omsätter besöksnäringen ca 100 miljarder kronor i Sverige.

Jag ser många möjligheter till regional ekonomisk utveckling för bland annat små företag inom den kulturella kreativa näringen med till exempel vandringsleder och cykelleder med olika typer av kulturella inslag.

Med detta sagt ställer jag mig bakom utskottets ställningstagande.

(Applåder)

Anf. 89 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Herr talman! Jag tackar Elisabet Knutsson för en intressant genomdragnin.

Jag vill backa bandet lite och koppla ihop med den förra debatten, som vi precis haft, där Elisabet Knutsson sa att Miljöpartiet är för en ökning av bnp. Men om man går igenom den budget regeringen lagt fram ser man att den leder till lägre bnp, som jag har förstått det. Min fråga till Elisabet Knutsson är: Hur går detta ihop?

Herr talman! All den goda elintensiva industri som Sverige har drar visserligen energi här på plats men är samtidigt ledande i världen och bidrar globalt till att det finns en teknik och smarta lösningar som gör att man får ned användningen av energi totalt sett.

Det tycker jag är alldeles föredömligt, för vi har företag som måste gå vidare. Vi har ett sådant i Skåne, i Höganäs, som jag nämnde tidigare. Både Elisabet Knutsson och jag bor i den regionen, och jag är lite intresserad av att höra Miljöpartiets syn på elintensiv industri.

Anf. 90 ELISABET KNUTSSON (MP) replik:

Herr talman! Vad gäller den elintensiva industrin måste vi arbeta med olika insatser som gör att vi får eleffektivisering. Det kommer såklart att ta lite tid, men det måste vara ett mål.

Vi kan inte förändra industrins uttag av el på stubinen, men vi måste fundera över vilken sorts el vi använder. Om det är kärnkraftsel är det ur vår synpunkt ett bekymmer, men om det är elektricitet som är producerad på ett hållbart sätt får vi ta den smällen just där och göra effektiviseringar på andra ställen.

Anf. 91 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Herr talman! Jag kan bara konstatera att det finns en skillnad mellan de styrande i regeringen – Socialdemokraterna och Miljöpartiet – eftersom de ser olika på de energislag som används.

Industrin är beroende av en bas, och den basen måste det alltid finnas tillgång till så att man inte blir beroende av enbart väder och vind. Det kan skapa avbrott och stopp i industrin.

Med det sagt vill jag återgå till Almi, som var på tapeten tidigare. Jag trodde att Mattias Jonsson skulle ta ett inlägg mot mig. Jag ville säga att Alliansen satsar 68 miljarder på Almi i budgeten. Ni i Miljöpartiet har också satsningar, Elisabet Knutsson, men ihop med S. Men samtidigt höjer ni skatten, och den höjda skatten på jobb och företagande är 40 gånger större än era satsningar. Jag undrar: Hur leder det till fler arbeten?

Jag vill också höra hur ni ser på teknik, utveckling och innovation. Såväl tåg som bilar och flyg kommer att utvecklas, och vi kan få massor av smarta lösningar framöver. Hur ser ni i Miljöpartiet på detta?

Anf. 92 ELISABET KNUTSSON (MP) replik:

Herr talman! När det gäller energi och beroendet av väder och vind är det klart att man får ta ställning till det. Men så länge vi har kärnkraft som också stänger ned när vi behöver den som mest är det smällar vi får ta.

När vi pratar om hur vi ska bära oss åt måste eleffektivisering och hållbar el vara framtiden.

Anf. 93 ANDERS AHLGREN (C):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag.

För att stimulera regional tillväxt presenterar Alliansen en rad åtgärder för att nå målet om utvecklingskraft i hela vårt land. Det handlar om åtgärder för att stärka lokal och regional konkurrenskraft. Vi föreslår en budget för fler jobb, mer kunskap i skolan, högre kvalitet i välfärden och ett starkare Sverige.

Vi vill fortsätta att bygga Sverige starkare. Förutsättningarna för det finns. Sveriges ekonomi framhålls som ett gott exempel i omvärlden, och sysselsättningsgraden är högst i EU. Det ger utrymme för Sverigebygget, som Centerpartiet och Alliansen vill genomföra, med fler bostäder och utbyggd infrastruktur i hela landet.

Så lägger vi grunden för jobb och tillväxt under lång tid framöver. Det blir en tydlig del i arbetet med att nå Alliansens mål med fem miljoner människor i arbete 2020.

De generella insatserna på nationell nivå behöver kombineras med regionala tillväxtinsatser. Därför vill vi också satsa på de gröna näringarna som tillväxtmotor genom att fortsätta arbeta med Matlandet Sverige, som har gett över 9 000 nya jobb och ökad livsmedelsexport. Vi vill genomföra ytterligare satsningar på bredband, förbättra möjligheterna till mobil kommunikation och genomföra insatser för att åstadkomma en god offentlig och kommersiell service. Vi vill även fortsätta att gemensamt bygga landet tillsammans med regioner och kommuner, där alla parter får ta sin del i det nödvändiga arbetet för att öka och förbättra näringslivsklimatet.

Herr talman! Det känns angeläget att uppmärksamma den snabba omställning som sker i vårt land. Urbaniseringen går i allt snabbare takt. Människors möjligheter att bo, leva och arbeta utanför de större städerna, det vill säga på landsorten, förutsätter att det finns jobb. Då måste vi ha en politik som gynnar skapande av jobb i nya och växande företag och en miljöpolitik som ger förutsättningar för en hållbar tillväxt. Sverige utanför de stora städerna har stor potential för detta. I de små företagen skapas många nya jobb, ofta i små orter och på landsbygden. Men om jobben ska bli fler måste vi helt enkelt underlätta för dem som skapar jobben, alltså för företagen.

Jag vill i detta sammanhang referera vad landsbygdsministern utlovade i ett interpellationssvar för några veckor sedan. Han sade: Hela landet ska bli bättre att leva i. Att fler kvinnor och män finner ett jobb är avgörande för att hålla ihop Sverige. Dessutom är växtkraften i entreprenörskap och småföretagande avgörande för hela Sveriges utveckling.

Samtidigt kan jag konstatera att minoritetsregeringens framlagda budgetförslag har en annan inriktning. Låt mig ge några exempel.

Ni inför en skatt på avstånd – en lastbilsskatt på 14 kronor per mil, eller 4 miljarder om året. Vem drabbar detta hårdast? Jo, det drabbar Sverige utanför de stora tätorterna hårdast. En treskifts timmerbil får en ökad kostnad på 280 000 kronor om året, och en varudistributionsbil kommer att kosta ungefär 180 000 kronor mer att köra.

Många viktiga företag ligger utanför de stora städerna. Alla dessa företag, och inte minst många exportföretag, som redan ligger långt från

sina kunder runt om i världen kommer att drabbas av ökade kostnader och försämrad konkurrenskraft. Jag ska ta ett exempel.

Fiskarhedens Sågverk i Malung-Sälens kommun, som årligen sågar 330 000 kubikmeter och där 90 procent går på export, får en ökad kostnad på 5 miljoner kronor om året. Det finns inget alternativ, till exempel järnvägstransport.

Ni slopar ungdomsbonusen, det vill säga att ni höjer skatten på ungas arbete. Vid en lön på 20 000 kronor i månaden ökar kostnaden med ungefär 36 000 kronor om året.

Jag kan ta Sälensfjällen som ett exempel. Där rekryterar man just nu 2 300 säsongsanställda. De flesta är ungdomar under 26 år. Det innebär att kostnaderna för de över 100 besöksnäringföretagen på platsen ökar med 36 miljoner kronor om året.

Ni ökar pålagorna för jobbskaparna med 19 miljarder i ökade arbetsgivaravgifter. Samtidigt kompenserar ni den offentliga sektorn med över 3 miljarder. Ni inser vad detta innebär i ökade kostnader, men ni låter företagen ta hela skattesmällen.

Ni ökar beskattningen av privatpersoner genom sänkt gräns för statlig skatt och ett avtrappat jobbskatteavdrag. Det innebär lägre köpkraft och ökad arbetslöshet både inom industri och handel.

Ni inför en särskild löneskatt för personer som har fyllt 65 år. Det innebär att verksamheter där det finns många som jobbar efter 65 års ålder kommer att få ökade kostnader. Exempelvis Jämtlands läns landsting får en ökad kostnad på 7 miljoner kronor om året på grund av detta.

Ni halverar RUT-avdraget. Många mindre företag har skapats på grund av detta avdrag, inte minst av kvinnor.

Ni monterar ned Matlandet Sverige, som enligt SCB har skapat 9 100 nya jobb och ökad matexport.

Ni flaggar också för nedläggning av Bromma flygplats, något som skulle lamslå stora delar av inrikesflyget.

På s. 57 i er egen budget, budgetpropositionen för 2015, under finansplan och skattefrågor skriver ni:

”De skatteförslag som lämnas och aviseras i denna proposition kommer att bidra till att sysselsättningen och bnp dämpas något. I vilken takt och i vilken utsträckning dessa långsiktiga effekter kommer att realiseras är osäkert och svårt att bedöma.”

Min fråga till regeringsföreträdarna är: På vilket sätt förbättrar alla dessa kostnadsökningar för människor och jobbskapande företag den regionala tillväxten och den regionala utvecklingen?

(Applåder)

Anf. 94 MATTIAS JONSSON (S) replik:

Herr talman! Denna kaskad från Alliansen var en beskrivning som gör att det verkar som om ni är förträffliga på att bekämpa arbetslösheten och ungdomsarbetslösheten och förbättra företagandet. Men verkligheten ser tyvärr något annorlunda ut.

Ni hade regeringsmakten i åtta år, och vi har nu en högre ungdomsarbetslöshet och en arbetslöshet i den vuxna befolkningen på nästan 8 procent. Då står du, Anders Ahlgren, i talarstolen och framför

ytterligare politiska förslag om skattesänkningar och mer av den politik som ni har fört i åtta år och som fullständigt har misslyckats.

Du nämnde i ditt anförande sådant som ingår i vår budget. Men ni har medverkat till att den budget som vi har lagt på riksdagens bord har fallit – som en upplysning.

Jag har en konkret fråga till dig. Du talar om fem miljoner sysselsatta år 2020. Vad är er uppfattning om hur hög arbetslöshet vi ska ha år 2020? Sysselsättning är en sak, men hur hög anser du att arbetslösheten ska vara? Det tycker jag är en väsentlig siffra.

Anf. 95 ANDERS AHLGREN (C) replik:

Herr talman! Det kanske tål att upprepas att vi har skapat 340 000 nya jobb. Vi har högst sysselsättning i EU. Det betyder att det aldrig tidigare har jobbat så många i svenskt arbetsliv som just nu.

Att vi har en stor arbetslöshet beror till stor del även på att Sverige växer kraftigt. Vi har fått över 500 000 nya invånare under denna period. Det är klart att det påverkar denna siffra.

Det som ni gör i ert budgetförslag, som inte gick igenom, är att ni talar om er syn på vad det är som skapar verksamhet. Ni väljer att göra det genom skattehöjningar – 25 miljarder. Sedan räknar ni med att det inte händer någonting i Sverige och att företagen kommer att jobba på precis på samma sätt.

Men det måste ju hända någonting om man ökar företagsbeskattningen med 19 miljarder i form av högre arbetsgivaravgifter. Ni erkänner det genom att ni föreslår ett stöd till kommunal verksamhet på över 3 miljarder för att täcka igen de hål som ni skapar genom att ta bort ungdomsbonusen.

Vi säger att vi vill ha fem miljoner människor sysselsatta 2020. Det motsvarar ganska väl de kalkyler jag har sett där ni lovar lägst arbetslöshet i EU. Tidigare var det så att Socialdemokraterna jobbade med ”full sysselsättning” som begrepp. Jag noterar att ni släpper det och hänvisar till andra länders förmåga att sysselsätta folk. Om arbetslösheten skulle vara mycket högre, eller på den nivå vi har i dag, skulle ni alltså ändå acceptera den. Ni har nämligen släppt ”full sysselsättning”.

Anf. 96 MATTIAS JONSSON (S) replik:

Herr talman! Det är väl ganska uppenbart när man lyssnar att det inte finns någon ambition att bekämpa arbetslösheten – det talas enbart om sysselsättning. Vi har också en befolkningsökning som självklart påverkar att sysselsättningen ökar, men med hur stor del? Du får en chans till i din sista replik, Anders Ahlgren. Vilket tal anser ni från Alliansen att det ska vara vad gäller arbetslösheten?

Det ska också göras en korrigering, och det gäller arbetsgivaravgiften. Att vi skulle ta bort 19 miljarder i vår budget stämmer inte; en halvering är det. Ni föreslår själva i er budget att man ska ta bort den nedsatta arbetsgivaravgiften för människor mellan 25 och 26 år. I er budget står det att det ger noll påverkan på sysselsättningen.

När man har haft en politik som inte har fungerat borde man fundera, tänka om och komma med nya förslag som kanske biter på ungdomsarbetslösheten i stället för att fortsätta med samma medicin – som inte har fungerat. För vissa har den dock ökat vinsten. Vissa i samhället har nämligen blivit väldigt mycket rikare, och många har blivit väldigt mycket fattigare. Det är mycket tragiskt.

Som en påminnelse föll den budget som skulle satsa på en bättre arbetsmiljö och ett bättre trygghetssystem i form av a-kassa och

sjukförsäkring. Det skulle satsas på bättre möjligheter för pensionärer, i form av sänkt pensionärsskatt, samt på järnvägsunderhåll, ett vägnät för att bekämpa tjälskador och så vidare. Det är investeringar som skapar möjligheter till jobb i samhället.

Frågan kvarstår dock när det gäller fem miljoner sysselsatta. Vad är en rimlig nivå? Hur stor arbetslöshet anser du är rimlig?

Anf. 97 ANDERS AHLGREN (C) replik:

Herr talman! När det gäller bonusen för ungdomar vill ni minska den i två etapper. Det står också i förslagen hur det ser ut, och det är därför ni kompenserar kommuner och landsting i två etapper på det här sättet.

Jag tycker att det finns andra saker man kan fundera på. Vad innebär det till exempel för offentlig sektor med 240 000 fler sysselsatta? Vad innebär det för förmågan att skapa bättre skolor, vård och omsorg? SKL säger att den kommunala sektorn har tillförts 165 miljarder kronor i nya skatter på det här sättet. Det är alltså en ansevärd summa att förbättra verksamheten med.

Ditt resonemang, Mattias Jonsson, bygger egentligen bara på att staten tar in så mycket skatt som möjligt för att ni sedan ska dela ut den på det sätt ni tycker är det bästa i den centrala delen. Vår utgångspunkt är mycket mer inriktad på att vi tror att den lokala kommunen och den lokala befolkningen är de som bäst bestämmer hur de hanterar sina skattepengar. Där skiljer vi oss åt, och det har vi gjort under lång tid.

När det gäller infrastruktur ökar ni lite grann i underhållsdelen. Vi har lagt fram en budget för infrastruktur som är rekordhög – aldrig tidigare har det satsats så mycket pengar som i den infrastrukturproposition som antogs i december 2013. Den innehåller också en hel del pengar för att komma ikapp med det eftersatta underhåll vi ärvde och som har funnits sedan lång tid tillbaka.

(Applåder)

Anf. 98 HÅKAN SVENNELING (V):

Herr talman! Vi debatterar nu utgiftsområdet regional tillväxt i den budget Alliansen föreslog och som fick stöd av Sverigedemokraterna i denna kammare. Som vänsterpartist är jag såklart besviken och bestört, då den budget regeringen lagt fram tillsammans med Vänsterpartiet hade inneburit en ny riktning för landsbygden. Tyvärr har den budgeten fallit.

Bara att höja statens intäkter från dem som tjänar mest och ge tillbaka i form av olika viktiga reformer till dem som tjänar minst skulle göra att de som bor på landsbygden gynnas. Nu räddas i stället de 4 procent i Sverige som tjänar mest. De som tjänar över 50 000 kronor i månaden hade fått en marginell skatthöjning som hade kunnat bidra till vår gemensamma välfärd om vår budget hade blivit verklighet.

För Vänsterpartiets del var det viktigt att få till en parlamentarisk utredning om landsbygden. Det är viktigt att skapa breda politiska möjligheter och att skapa långsiktighet, men det viktigaste är att landsbygden lämnar marknadstänket bakom sig. I dag ses alla som kunder, och vi ska i stället ses som medborgare med rättigheter. Trots att budgeten har fallit hoppas jag att landsbygdsminister Sven-Erik Bucht tillsätter en utredning om landsbygdens utmaningar.

Jag tror att det är viktigt att en eventuell utredning lyfter på många stenar och därigenom lyfter upp landsbygdsfrågorna på den politiska dagordningen. Staden har blivit norm i debatten, så kraftigt att vi de senaste åren har sett hur rika förortskommuner till Stockholm gynnats så aktivt att man till och med har behövt ”muta” dem för att få till förändringar i det kommunala skatteutjämningsystemet.

En annan viktig fråga som finansieras via anslaget regional tillväxt är företagsstöd till länsstyrelser. Tyvärr har stöden historiskt gynnat män i högre utsträckning än kvinnor. Tendensen går nu i rätt riktning, men skillnaderna när det gäller i vilken utsträckning stödet går till företag där kvinnor respektive män såväl arbetar som sitter i ledningen är tyvärr stora. Det syns i budgetpropositionens diagram 2.19 och 2.20.

Därför är det viktigt att få en förändring från marknadstänk till långsiktigt hållbara lösningar, vilket i dag kunde ha inneburit en ny riktning för vår politik. Regeringens budgetförslag innehöll också flera viktiga ambitioner om service på landsbygden, och det gäller både kommersiell och offentlig service. Utan bra service kommer vi aldrig att kunna få starka företag som kan växa och utvecklas på landsbygden.

Senast i raden av exempel på marknadstänkande har tyvärr varit två statliga bolag. Dels har det gällt det statliga bolaget Infranord, som har ansvaret att underhålla Sveriges järnvägar. De varslade nyligen 150 anställda för att uppnå sina avkastningskrav, i stället för att som i regeringens och Vänsterpartiets budget få mer pengar till underhåll av järnvägen. Järnvägen mellan land och stad är eftersatt, och underhållet behöver kraftigt höjas för att våra kommunikationer ska kunna säkras och tryggas. Det är en av alla de satsningar som föll den 3 december.

Det andra exemplet är tyvärr det statliga finansbolaget SBAB, som nyligen skickade ut brev till 100 kunder och meddelade följande: ”Vi skriver till er därför att vi framöver inte kommer att ha möjlighet att erbjuda er samma villkor som tidigare och inte heller samma servicegrad.” Det här brevet fick de kunder på landsbygden och i mindre städer som SBAB inte längre vill ha. Banken vill i stället inrikta sig på expansiva regioner kring Stockholm, Göteborg och Malmö samt större högskole- och tillväxtorter samt södra Sverige, skriver man.

SBAB skriver också: ”Vårt uppdrag och vårt ansvar är att ge kunderna bästa service och samtidigt uppfylla ägarens lönsamhetskrav.” Staten, det vill säga regeringen, anser alltså att lönsamheten är viktigare än att hela Sverige ska kunna få sjysta lånevillkor från en statlig bank.

Herr talman! Statliga bolag ägs av alla oss medborgare i Sverige. Då kan man inte skippa sitt helhetsansvar och välja bort delar av Sverige som man inte vill utveckla. När Vänsterpartiet förhandlade om statsbudgeten fick vi igenom krav om att den statliga servicen och närvaron på landsbygden ska stärkas och förbättras. Dessutom står det att landsbygdens näringsliv ska utvecklas genom bland annat förbättrad lokal infrastruktur och lokal service.

Vi fick också igenom principen att nya myndigheter i huvudsak ska ligga utanför Stockholm, det vill säga i andra delar av landet. I vår motion *En landsbygd att lita på* lyfter vi fram flera viktiga förslag för att utveckla och stärka landsbygden. Dessa förslag är någonting vi vänsterpartister kommer att återkomma till i denna kammare under det kommande året.

Vänsterpartiet har mot bakgrund av de ökande regionala skillnaderna under flera år i denna riksdag påtalat behovet av en ny inriktning för den regionala tillväxtpolitiken. Budgetpropositionen var ett resultat av förhandlingar mellan regeringen och Vänsterpartiet, och den skulle ha inneburit en ny riktning jämfört med de senaste årens högerpolitik som har lett till ökade regionala skillnader.

Som en konsekvens av kammarens beslut den 3 december då allianspartiernas budget, med stöd av Sverigedemokraterna, röstades igenom i denna kammare riskerar dessvärre många viktiga satsningar nu att utebli. Det anser jag är djupt olyckligt, och det riskerar att försämra Sveriges framtida tillväxt. Vänsterpartiet vill att statlig och kommunal service förbättras och ökar på landsbygden. Det är hög tid för det. Under alltför lång tid har vi fått se en avveckling av servicen, och staten bär ett stort ansvar för det.

Den här regeringen får inte likt den förra regeringen tro att marknaden löser allt. Vänsterpartiet kommer att göra allt vi kan för att förbättra, öka och utveckla den statliga och kommersiella servicen på landsbygden.

(Applåder)

Anf. 99 PENILLA GUNTHER (KD):

Herr talman! Den kristdemokratiska värdegrunden betonar i allra högsta grad de små gemenskapernas betydelse. Vi jobbar också efter subsidiaritetsprincipen, som säger att varje nivå ska vara den bästa för det man ska jobba med. Det innebär att det som man kan besluta om vid köksbordet ska man själv också kunna besluta om där, ta hand om och ta ansvar för men att man sedan ska kunna höja det till andra nivåer för beslutsfattande och stöd därifrån.

Jag kan helt klart hålla med min kollega från Vänsterpartiet här om att staten och myndigheterna bör ta ett större ansvar för att kunna ha kvar sina verksamheter ute i bygden i vårt land. Det finns ju faktiskt försämringar som myndigheterna har klarat av alldeles själva utan politikernas hjälp, och det är någonting som jag har stått i den här talarstolen och talat om tidigare. Inte minst Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och så vidare, som jag har tyckt varit väldigt viktiga att ha lokalt, bör stärka sina verksamheter på kommunal nivå.

Vi vet också att Sveriges befolkning ökar. Hälften av kommunerna har däremot inte den ökning som städerna har, så fördelningen är lite ojämn. Det gör att vi framöver kanske måste fundera över om alla våra små kommuner verkligen ska kunna vara så små som de är och kunna tillhandahålla en offentlig service i den omfattning som man kan förvänta sig.

Vi vill vända den negativa trenden som landsbygden befinner sig i. Vi vill ha en levande landsbygd för personer i alla åldrar och att man ska kunna verka i hela Sverige. Då krävs det naturligtvis en infrastruktur. Bredbandsutbyggnad behövs för att man ska kunna ha företag och verka på olika sätt över hela världen, som inte minst internetföretagen har gjort och gör. Det är också viktigt att man kan ta sig till och från en plats.

För mig som boende i en bygd med bland annat Dalsland som landskap i min valkrets och med Trollhättan-Vänersborg som närmaste flygplats har jag väldigt svårt att förstå den inriktning som har varit från

Socialdemokraterna och Miljöpartiet i regeringen att Bromma inte skulle få vara kvar som ett nav för de svenska regionala flygplatserna. Det är ju helt nödvändigt.

En utländsk chef som ska besöka ett företag som ligger till exempel uppe i Dalsland sätter sig inte på ett tåg från Arlanda och åker i fem och en halv timme för att komma till en liten ort uppe i obygdén, som man säkert skulle tycka om man kommer från en större stad ute i världen. Då behöver vi helt enkelt ha flyg för att man ska kunna ta sig dit, för att visa på att det finns möjligheter att ha en aktiv verksamhet även i ett sådant vackert landskap som till exempel Dalsland. Det kan också vara Dalarna, Norrland eller var som helst, men min poäng är att man måste kunna tillgodose näringslivets behov för att kunna driva verksamheter i alla våra delar av landet.

Det handlar också om besöksnäringen, som många här har pratat om tidigare. Där finns det två olika delar. Det handlar dels om turister, dels om personer som kommer till olika möten och evenemang. Det här är olika delar av besöksnäringen där man behöver olika typer av kommunikationer. Flyg och tåg behövs, naturligtvis, liksom bra vägar, men alla tre delarna behövs för att man ska kunna transportera sig för både jobb och privat.

En sak som jag skulle vilja slå ett slag för här är också vikten av att man från kommunernas, regionernas och statens sida tittar på besöksnäringen ur ett annat perspektiv och ser vad som är möjligt att göra och tar del av forskning och utveckling från andra länder som är mycket bättre på att samla statistik för besöksnäringen, inte minst, och se vad man kan utveckla i olika delar av landet. Här ligger vi efter i Sverige, och det är någonting som jag önskar att vi ska komma till rätta med och vara eniga om är någonting som vi behöver göra, just för att kunna utvärdera de goda satsningar som görs inom besöksnäringen.

Sammantaget anser jag att regeringens aviserade politik och kraftiga vänstergir innebär att jobb och tillväxt hämmas och i förlängningen möjligheterna att finansiera den gemensamma välfärden.

För att skapa regional tillväxt måste vi satsa vidare på de gröna näringarna som tillväxtmotor.

Vi ska fortsätta arbetet inom Matlandet Sverige.

Vi behöver ytterligare satsningar på bredbandsutbyggnad men lika väl på den mobila kommunikationen i hela landet. Naturligtvis behöver vi driva på allihop för att den kommersiella och offentliga servicen ska vara lika god i hela landet.

Vi från Alliansens sida vill gemensamt fortsätta att bygga landet tillsammans med regioner och kommuner där alla parter tar sitt ansvar för att genomföra nödvändiga insatser för ett förbättrat näringslivsklimat.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 17 december.)

§ 9 Energi

Näringsutskottets betänkande 2014/15:NU3
Utgiftsområde 21 Energi (prop. 2014/15:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 100 ÅSA WESTLUND (S):

Herr talman! Vi socialdemokrater vill att Sverige ska vara en global förebild vad gäller hållbar utveckling. Jobben måste då bli fler och arbetslösheten mindre. Sverige ska ha en välfärd att lita på och en skola i internationell toppklass. Inkomstskillnaderna mellan män och kvinnor ska minska, och Sverige ska vara ett land som håller ihop och som präglas av jämlikhet.

Den budgetproposition som grundar sig på den här inriktningen har här i kammaren röstats ned av de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna, som i stället har ställt sig bakom ett alternativ som fortsätter på en väg som väljarna faktiskt sa nej till den 14 september.

När det gäller utgiftsområde 21, Energi, har vi som står bakom budgetpropositionens förslag – Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet – valt att lämna ett särskilt yttrande.

Herr talman! Energipolitiken är en viktig del i byggandet av ett hållbart samhälle. Jobben och välfärden i Sverige är beroende av att det finns en god och tillförlitlig tillgång till el till konkurrenskraftiga priser. Vår möjlighet att klara klimatet är beroende av att vi ställer om till ett mer förnybart och hållbart energisystem. Den omställningen är i sin tur en förutsättning för vår konkurrenskraft och vår möjlighet att utveckla och behålla välfärd och jobb i Sverige. Och vårt utgångsläge är gott. Sverige har bättre förutsättningar än de allra flesta att bygga ut förnybar energi genom vår goda tillgång till vatten, vind och skog. Därför har vi goda möjligheter att på sikt nå den ambition som samarbetsregeringen har om hundra procent förnybar energi.

Herr talman! I dag ser vi tyvärr en stor osäkerhet hos de företag som skulle kunna investera i vårt energisystem. Det beror på att det saknas en blocköverskridande överenskommelse i energifrågan och att det därför inte finns långsiktiga spelregler.

Samarbetsregeringen vill därför ha en energikommission för att skapa en långsiktigt hållbar energiöverenskommelse. För regeringspartierna är ingången i en sådan kommission att kärnkraften ska ersättas med förnybar energi och energieffektivisering.

Det behövs också en energikommission för att den överenskommelse som de borgerliga partierna har på energiområdet inte svarar på de utmaningar som verkligheten kräver svar på.

Låt mig ta några exempel på detta. Vi rör oss nu från ett energisystem som nästan helt är byggt på stora centrala produktionskällor som matar ut kraft till användarna. Energisystemet fylls i stället med mer småskalig produktion, med stora delar väderberoende produktion och mer aktiva kunder. Kostnaderna för vindkraft och solkraft har samtidigt minskat kraftigt, och det är tydligt att det i dagsläget inte finns någon aktör på marknaden som är intresserad av att investera i ny kärnkraft under rådande marknadsförutsättningar.

Många av de största utmaningarna handlar inte om produktionen utan om att anpassa elnäten efter nya produktionssätt och att göra det möjligt för kunderna att bli mer aktiva och flexibla i sin användning.

I detta läge är effektfrågan, alltså hur vi säkerställer att vi har ett energisystem där det finns el och värme även kalla vinterdagar när det inte blåser, extra viktig för oss politiker. Det har redan börjat talas om att effektreserven, som enligt beslut i riksdagen ska fasas ut 2020, kan behöva förlängas. På sikt handlar det nog om betydligt mer än bara effektreserven.

Hur ska energimålen för 2030 implementeras, och vad händer med elcertifikatssystemet efter 2030?

När de borgerliga partierna hänvisar till sin energiöverenskommelse är det viktigt att komma ihåg att den saknar svar på de frågor som vi står inför.

Jag hoppas att energikommissionen blir ett viktigt verktyg för att förstå den snabba utveckling som sker och för att vi i samförstånd kan vidta de åtgärder som krävs för att utveckla energisystemet.

Herr talman! Jag hoppas också att det borgerliga partierna under dagens debatt kommer att uppvisa någon liten självkritik när det gäller Vattenfall. Nuon har hittills kostat skattebetalarna runt 53 miljarder kronor.

Därför är det bra att samarbetsregeringen nu tar ett helhetsgrepp om Vattenfall och styrningen av bolaget. Vattenfall ska vara ledande i omställningen till en högre andel förnybar energi.

Jag ser också fram emot några svar i dag. Det har till exempel förekommit olika besked om vad som gäller för anslaget Energiteknik. Sviker ni Annie Lööfs löfte om 50 extra miljoner som hon utlovade i augusti? Vad är de borgerliga partiernas besked i dag till de 3 600 företag och privatpersoner som står i kö för att investera i solceller? Är pengarna slut? Tillför ni nya pengar i budgeten? Varifrån plockar ni dem i så fall? Det är många aktörer som vill ha ett tydligt besked och som hade välkomnat samarbetsregeringens ökade satsning på stöd till solceller.

Herr talman! Låt mig slutligen säga två saker. För det första innehöll den budgetproposition som röstades ned av de borgerliga partierna tillsammans med Sverigedemokraterna en stor satsning på klimatstöd till landets kommuner. Denna satsning kunde ha använts till bland annat energieffektivisering och laddstolpar. Därutöver fanns också en stor satsning på energieffektivisering.

För det andra vill jag framhålla att det är bra att vi har en bred samsyn om att genomföra skattereduktioner för mikroproducenter av el. Jag välkomnar att regeringen kommer att följa upp och utvärdera skattereduktionerna i syfte att göra systemet så enkelt och bra som möjligt.

Jag ser fram emot att höra de övriga inläggen.

(Applåder)

Anf. 101 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD):

Herr talman! Vi debatterar i dag näringsutskottets betänkande för utgiftsområdet Energi. Vi har i detta betänkande inga reservationer. Jag vill i stället hänvisa till vårt särskilda yttrande i betänkandet.

För att Sverige ska kunna upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard vill Sverigedemokraterna föra en energipolitik som säkerställer en prisvärd och tillförlitlig energiförsörjning för såväl hushåll som näringsliv.

Det är av vikt för ett land att ha kontroll över sin energiförsörjning, men det utesluter inte att energisystem kan delas och utvecklas genom samarbete mellan länder i vårt närområde. En hög grad av självförsörjning är dock att föredra för att säkerställa att vi uppnår målen med vår energipolitik.

Herr talman! Sverigedemokraterna välkomnar regeringens avisering om en energikommission vars syfte är att skapa en långsiktigt hållbar energiöverenskommelse. Vi välkomnar det då vår uppfattning är att det är överordnat att få fram ett samarbete kring energifrågorna som borgar för en bred parlamentarisk majoritet vilken kan bestå under betydligt längre tid än fyraårsperioder. Det är något som är av stor vikt för Sverige som industrination och för vårt näringsliv i stort.

Det som dock är högst olyckligt i detta sammanhang är att man redan i regeringsförklaringen stänger ett antal dörrar innan samtalen ens har påbörjats. Ska man vara trovärdig och seriös i dessa sammanhang bör arbetet inledas med att man öppnar dessa dörrar innan samtalen påbörjas i en sådan parlamentarisk grupp.

Herr talman! Utifrån den utveckling vi har sett under det senaste decenniet och utifrån vad regeringen aviserade är det med all tydlighet den tyska vägen man vill vandra. Det är en utveckling med förlängda och ökade subventioner till främst nyckfulla väderberoende kraftslag som man tror sig kunna ersätta kärnkraften med.

Av det tyska exemplet kan vi dock konstatera att så inte var fallet. Vi kan i stället konstatera att den utveckling som råder i Tyskland är avskräckande. Massiva subventioner till vind- och solkraft tvingar fram fossilbränslebaserad kraftproduktion som nödvändig bas- och reglerkraft, vilket leder till ökade utsläpp av koldioxid.

Den utveckling man vill, eller snarare måste, driva samhället och industrin mot är att vi ska tvingas planera såväl vardag som verksamhet efter tillgång på elenergi. Det innebär i sin tur att vi utifrån de kraftslag som man starkt vill premiera tvingas planera vardagen delvis efter väderprognoser. När det blåser mycket ska industrin öka sin produktion och vi i hushållen ska passa på att köra diskmaskiner, tvätta och torktumla och kanske även passa på att tvätta oss själva. När det blåser mindre och tillgången på el är låg får behoven i stället anstå.

En viss potential finns det givetvis i att produkter på ett smart sätt delvis kan hjälpa till att balansera tillgång och efterfrågan. Men det är en utveckling som åtminstone inte passar vår bild av ett modernt välfärdssamhälle. Det välkomnas troligtvis inte heller direkt av vår industri att fullt ut behöva förlita sig på denna potential.

Sverigedemokraterna har gjort det tydligt att nuvarande subventionssystem inte levererar det som den svenska elmarknaden behöver. Energimässigt får vi det tillskott som kan förväntas, men problemet är att stora delar av det effekttillskott som skett är från källor som är väderberoende, vilket jag tidigare nämnt. Det är något som föranleder såväl effektbrist som effektoverskott beroende på väder och årstid. Detta kommer att bli påtagligt när vi närmar oss tidpunkten för när

några av våra kärnkraftverk ska fasas ut och vi för första gången på riktigt kan se att leveranssäkerheten kommer att påverkas kraftigt negativt.

Vår uppfattning är att vi har nått vägs ände med nuvarande system. Det befintliga systemet med elcertifikat bör överges i sin nuvarande form då det inte beaktar de behov som vi framgent har på den svenska elmarknaden. Vi måste ha ett system som även premierar anläggningar som har förmågan att leverera en jämn mängd el oberoende av väderförutsättningar för att kunna fortsätta hålla leveranssäkerheten uppe.

Sverigedemokraternas strävan kommer att vara att bibehålla och utveckla landets energisystem. Fokus ska vila på leveranssäkerhet, effektivitet och miljöansvar.

Herr talman! Sverige som industrination är beroende av såväl konkurrenskraftiga priser på elenergi som tillgången på elenergi under årets alla timmar. Det är därför som vattenkraften tillsammans med kärnkraften utgör basen i det svenska energisystemet. Vattenkraften är en viktig del av Sveriges energimix då den står för en betydande del av baskraften men även med fördel används för att reglera effektbehovet.

Kärnkraften står i dag för nästan hälften av Sveriges elproduktion och kommer inom överskådlig framtid utgöra grunden för svensk energiförsörjning. En nedläggning av svensk kärnkraft skulle utgöra ett direkt hot mot svensk basindustri och svensk ekonomi. Hushållen skulle dessutom riskera att bli drabbade av än högre elpriser och ökad import av el som i många fall produceras med fossila energikällor.

Sverigedemokraterna ser därför positivt på en satsning i form av forskning och utveckling av svensk kärnkraft. Vi anser således att vi ska satsa på kärnkraft i den omfattning som krävs för att upprätthålla och säkerställa en trygg elförsörjningssituation för i första hand Sverige.

Sverigedemokraterna anser som tidigare nämnts att den svenska energipolitiken måste vila på tre ben, leveranssäkerhet, kostnadseffektivitet och miljö. Vidlyftiga subventioner eller oöverlagda skattesanktioner på energimarknaden, exempelvis på det så kallade förnybara eller kärnkraften, raserar förutsättningarna för att uppnå ens något av dessa mål.

Sett utifrån att kärnkraften står för nästan hälften av vår elförsörjning har det statliga stödet till forskning på kärnteknikområdet under lång tid varit ytterst blygsamt. För att kunna uppnå ny, modern och än mer säker kärnkraft i Sverige behövs också en hög nationell kompetens, och för detta behövs ökat stöd till kärnkraftsforskningen. Framtiden kräver ren energi till rimliga priser, och i det perspektivet måste forskningen få fart.

I detta anförande instämde Josef Fransson (SD).

Anf. 102 LISE NORDIN (MP):

Herr talman! Klimattoppmötet i Lima i Peru har just avslutats när vi i dag diskuterar energibudgeten för Sverige de kommande åren. Hur vi använder energi och vilken energi vi använder är avgörande för hur vi klarar omställningen. Sverige har unika möjligheter att nå målet om 100 procent förnybar energi. Vi ska kunna sätta på spisen därhemma utan att det leder till utsläpp av koldioxid eller radioaktivt avfall.

För att ta till vara Sveriges potential krävs en politik som leder till mer förnybar energi och smartare energianvändning för att kunna minska energibehovet. Marknaden efterfrågar en långsiktig och tydlig energipolitik. Den energiöverenskommelse som de borgerliga partierna slöt 2010 har ratats av marknaden. Ingen vill bygga ny kärnkraft, för den är för dyr. Den tidigare överenskommelsen ger inga förutsättningar för nya investeringar i elproduktion när de gamla kraftverken snart går i pension. Den ger heller inga förutsättningar för ett effektivt arbete med energieffektivisering.

Rimligen förklaras den förra energiöverenskommelsens brist på tydlighet av att de fyra borgerliga partierna har så olika åsikter om energi. Centerpartiet vill precis som Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet att Sverige ska ha 100 procent förnybar energi. Moderaterna och Folkpartiet lägger nu här i riksdagen fram förslag om mer kärnkraft.

Jag kan konstatera att det mål som har stöd av flest är att all vår energi ska komma från förnybara energikällor. För att skapa långsiktiga spelregler för energibranschen är det viktigt att vi gemensamt över partigränserna diskuterar frågor om energibehovet på sikt, den teknikutveckling som pågår, vilka energikällor som är konkurrenskraftiga och den allt viktigare frågan om effektbehovet. Det är därför väldigt bra att samarbetsregeringen bjuder in alla partier till en energikommission.

I dag har vi på bordet två budgetförslag att diskutera. När de läggs bredvid varandra är det väldigt tydligt att det skiljer i ambition. Den som prioriterar fortsatta skattesänkningar har förstås mindre pengar för att satsa på förnybar energi och energieffektivisering. När de borgerliga partierna med stöd av Sverigedemokraterna fällde regeringens budgetproposition innebar det att många viktiga satsningar nu försvinner. Med de borgerliga partiernas budget är det mindre pengar till energieffektivisering, energiteknik och energiforskning. Jag beklagar att den budgeten nu blir verklighet.

Det enda anslag som de borgerliga partierna har inom utgiftsområde 21 Energi som inte regeringen har är laddstolpar. Det förslaget har regeringen inom ett annat utgiftsområde och i anslaget för klimatinvesteringar i kommuner.

Herr talman! Låt oss titta lite närmare på vilka förändringar det nu blir när de borgerliga partiernas budget kommer att gälla från årsskiftet.

Regeringens satsning på 100 miljoner kronor mer till solcellsstöd försvinner. Det är ett stöd som via länsstyrelserna delas ut till privatpersoner och företag som vill sätta upp solceller på sina tak. Intresset har varit väldigt stort, och det är många fler som har sökt än det funnits pengar till i den förra regeringens budget. Pengarna är nu nästan slut ända till och med 2016. Det är i dag 3 600 personer och företag som står i kö för att få ta del av pengarna. Dessa människor och företag sviker nu de borgerliga partierna. Det finns en stor risk att utvecklingen av solenergi kommer att avta.

Det är alltså anslaget Energiteknik som får en neddragning med 100 miljoner kronor med den budget som beslutades i riksdagen. Anslaget innehåller satsningar på solceller och biogas. Det har från de borgerliga partierna varit väldigt oklara besked om hur neddragningarna fördelar sig

mellan solceller respektive biogas. Nu tycks det klart att de drar ned på båda satsningarna.

Stödet för biogas som dras ned är ett investeringsstöd till ny och innovativ teknik för produktion, distribution och användning av biogas. Bättre förutsättningar för biogas är avgörande för att vi ska kunna klara att bryta oljeberoendet inom transportsektorn. Energimyndigheten har nyligen gjort en utvärdering av stödet och konstaterar att det är betydelsefullt för biogasens utveckling. Efter årsskiftet blir det alltså mindre pengar till både biogas och solceller. Det är mindre pengar än vad privatpersoner, företag och kommuner redan hunnit räkna och planera för, och det beklagar jag.

Jag är väldigt stolt över den budgetproposition som Socialdemokraterna och Miljöpartiet med stöd av Vänsterpartiet har lagt fram. Det är många viktiga steg för att ta oss närmare målet 100 procent förnybar energi.

Förutom det jag redan nämnt finns det i regeringens budgetförslag också förslag om att utveckla stöd till havsbaserad vindkraft, att höja ambitionen för elcertifikatssystemet som också ska förlängas, och satsning på upprustning och energieffektivisering av miljonprogramsområdena.

Förutom att förslagen är viktiga för ett hållbart samhälle med mindre klimatutsläpp skapar de också många nya gröna jobb. Sverige har många företag som är duktiga på miljöteknik och som kan växa betydligt med rätt politiska signaler.

Jag träffade i oktober representanter för ett solcells företag i Norrköping som berättade att de planerade att öka sitt antal anställda från fem till tio personer nästa år med de satsningar som aviserades. Nu när satsningen dras tillbaka vet vi inte hur företag som detta kommer att påverkas.

Jag vill avsluta med en global utblick. I världen är det i dag förnybar energi som växer allra snabbast. Nyligen presenterade Internationella energibyrån, IEA, den senaste upplagan av World Energy Outlook. Där fastslås att kärnkraften är på tillbakagång i Europa. Energieffektivisering pekas ut som den viktigaste åtgärden de kommande åren för att vi ska klara FN:s tvågradersmål för klimatet. Sverige har alla möjligheter att bidra i den omställningen. Nu behövs ledarskap.

(Applåder)

Anf. 103 BIRGER LAHTI (V):

Herr talman, ledamöter och ni som lyssnar på de sändningar som pågår! Det krävs lite koll på mig så att jag inte blandar in andra områden eftersom det har varit så intressant. Jag skulle gärna vilja blanda in andra utgiftsområden som näringsutskottet handhar. Om det är något som har blivit klart i dag är det skillnaden mellan höger och vänster. Det vill jag påpeka.

Vänsterpartiet förhandlade tillsammans med regeringspartierna fram en budget som för första gången på nästan ett decennium innehöll reformer i stället för skattesänkningar. Det var en budget som lyfte utvecklingen, jämlikheten och jämställdheten. Det var en budget som ville lyfta Sverige som ledande, inspirerande kraft i världen.

Att ta ut överflödigt skatt är givetvis inget självändamål. Skatterna ska användas för att öka investeringsnivån och att genomföra viktiga reformer. Under högeralliansens åtta år vid makten har man i stället prioriterat stora skattesänkningar, och ofta till och med ofinansierade. Effekterna syns i samhället i växande kunskapskillnader, massarbetslöshet och ökade klyftor mellan fattiga och rika.

Om Sverige ska kunna förbli ett starkt industriland med högt kunnande och vara bäst på teknikutveckling bygger det på att vi blir föregångare i energiomställningen. Det gör i sin tur att vi blir den naturliga samarbetspartnern ute i världen. Det bygger på nya innovationer och att vi ska kunna visa att vi har 100 procent förnybar och säker energi. Visst inser också vi att detta måste göras med förnuft och i nyktert beaktande av konsekvenserna. Men med passiv hållning blir inte Sverige det föregångsland som världens innovationer, teknikutveckling och kommande industrisatsningar skulle kunna innebära.

Varför tror ni till exempel att Facebook och Google väljer att etablera sig i de nordiska länderna? Det är en fråga till församlingen här, herr talman. Varför köper Finland all el som ett vindkraftverk i mina hemtrakter producerar? De ska ju bygga nya kärnkraftverk, och de har överskott på el.

Jag tror att ni kan svaret. Den nya generation som växer upp vill att vi ska ta ansvar för det vi håller på med. Det hållbara samhället bygger på förnybara och säkra energikällor och tar hänsyn till den kommande generationens framtid. Googles etablering med serverhallar i Finland beror på att de vill att det ska vara förnybar el som driver hallarna. Så enkelt är det när konsumenterna börjar ställa krav.

I framtiden tror vi att det kommer att vara orter som Jokkmokk som kommer att stå högt på önskelistan för dylika etableringar. Skälen är att det finns förnybar el till hands och att elen är säker.

Här kommer vi till politiken som gör skillnad. Vänsterpartiet vill att det senast 2050 ska vara 100 procent förnybart i våra elverk. Alliansen försöker klistra på oss rollen som oansvariga när vi vill fasa ut kärnkraften och ställa om till förnybara energikällor. Det första steget är givetvis att fasa ut de äldsta kärnreaktorerna och på det sättet påskynda teknikutvecklingen och omställningen.

Jag är övertygad om att när incitamenten kommer börjar det hända saker. Här kommer till exempel skogen att spela en avgörande roll i omställningen till det hållbara i framtiden. Man har talat här om överskottet på elenergi under några tider på året. Men om man använder detta överskott rätt, i vidareförädling av skogsprodukter, tror jag att vi har svaret på mycket som vi kan fylla på med när inte vinden och solen hjälper till. Jag har jobbat med solenergi i hela mitt yrkesverksamma liv – men i form av lagrad solenergi i träd som jag har avverkat. Dessa har kommit samhället till del i olika former.

I budgetpropositionen, som också Lise var inne på, gav vi incitament för att ta vara på solenergin genom att satsa 100 miljoner på solceller. Vår satsning skulle ha bidragit till utveckling och innovation inom förnybar elenergi. Denna satsning saknas i Alliansens budget.

Vi vill absolut ha en säker och konkurrenskraftig elförsörjning till förmån för vår konkurrenskraft i industrin. Men den kommer i framtiden att ha konsumentkrav på sig som gör att vi blir just konkurrenskraftiga

med vår säkra och förnybara elenergi. Det är därför av yttersta vikt att politiken tar de första stegen i att avveckla kärnkraften.

Herr talman! Det är klart: Jag är bara en lantis, och jag betraktas nog inte som så smart i somligas ögon. Jag är till och med halvfinne och dessutom tornedaling, så jag betraktas kanske inte heller som svensk i någras ögon. Men en sak är jag säker på, och det är att kommande generationer är mycket smartare än vad vår generation är. De kommer att ställa krav på oss oavsett varifrån de kommer och var de bor.

Som jag inledde med att säga innehöll regeringens förslag till budget mycket bra saker som föll med Alliansen och SD:s aktiva roll till förmån för den budget som vi inte kan ställa oss bakom. Med det sagt vill Vänsterpartiet lyfta fram det särskilda yttrande som har begärts av S, MP och V i näringsutskottets betänkande i utgiftsområde 21 Energi. (Applåder)

Anf. 104 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik:

Herr talman! Till att börja med kan också jag beteckna mig som lantis i sammanhanget som hemmahörandes i ett av de mer glesbefolkade länen i Sverige.

Vad gäller kärnkraften handlar det just om potentialen i frigörelsen av energin. Om man jämför med den frigörelse som sker när kolatomen förenas med syre i sammanhanget är det 4 elektronvolt som frigörs. I kärnkraftsreaktorer är energin 50 miljoner gånger större i de reaktioner som sker. Nu har vi skrapat lite på ytan med potentialen med termiska reaktorer. Vi har mycket använt kärnbränsle med uran-238 som är lagrat. Vad man än tycker om kärnkraften i sammanhanget har vi mycket kärnbränsle som ligger kvar. Där är åtminstone vår utgångspunkt när det gäller att ta ansvar att driva på utvecklingen för säkrare reaktorer där vi även kan återanvända det material som ligger där.

Det är bara ett fåtal procent av energiinnehållet som vi har använt. Resterande del vill Vänsterpartiet gräva ned. Jag kan tycka att det är tämligen märkligt att man gräver upp någonting, använder kanske 2 procent och gräver ned resterande 98 procent som ska slutförvaras i över 100 000 år och talar om att ta ansvar i sammanhanget. Då tycker jag att det är mer ansvarsfullt att se till att driva på en teknikutveckling där vi kan ta hand om den energi som vi har tagit upp och minska slutförvarstiden till en bra bit under 1 000 år.

Vad gäller leveranssäkerheten talas det mycket om förnybara energislag och att man ska ha ett system som fullt ut hanterar detta. Det är intressant. Men man berör sällan just leveranssäkerheten, där vi kan se att varningsflaggorna har hissats rejält för att vi kommer att ha elbrist framöver. Det finns länder i liknande situation som ligger längre fram och där man redan har haft nedtrappning av baskraft. Där har man denna situation redan i dag. Hur ser ni på att hantera de bitarna?

Anf. 105 BIRGER LAHTI (V) replik:

Herr talman! Jag tackar Mattias för frågan. Jag vet inte vad det här skulle leda till. Du säger att vi inte har använt kärnbränslets fulla potential, och så är det. Men vi skjuter ju upp detta om vi inte någon gång fattar beslut om att vi inte ska satsa på kärnkraft. Vi skjuter bara på det hela, för avfallet blir ändå inte ofarligt. Även om vi skulle få potential och kräma ut kanske 5 procent till blir det inte ofarligt. Ju längre vi väntar med beslutet, desto längre tid tar det. Det blir kommande generationer som får handskas med det.

Vi har inte någon säker leverans, och så länge vi har kärnkraften som är en säker leverans kommer vi inte heller att få denna utveckling. Vi kommer inte att få någon som utvecklar innovativa lösningar.

Nu har vi möjlighet att ställa om och överskott på energi. Jag försökte antyda detta: Vad händer om vi tänker tanken att använda överskottet till att förädla skogsbränsle, till exempel bioenergi? Den kan man sedan skjuta på med säker leverans till tider när vi inte har solenergi och vind. Men det är ingen som utvecklar sådan energi så länge vi har billig kärnenergi som pumpas ut i nätet och ger överskott. Det är ingen som behöver ta initiativ.

Anf. 106 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik:

Herr talman! Vad gäller kärnkraften handlar det inte främst om att kunna ta ut ytterligare några procent. Det handlar om att snabba reaktorer kan utnyttja den fulla potentialen i bränslet, och vi kan minimera avfallsmängden med 99 procent. Vi kan alltså använda bränslet 100 gånger, och vi kan plocka ut i praktiken all energi som finns i det. På det sättet har vi en betydligt mindre del som ska slutförvaras, och slutförvarstiden minskas rejält.

Jag tycker verkligen att det är frågor man bör ställa sig: Vad är mest ansvarsfullt i sammanhanget? Vilket ansvar har man för kommande generationer? Vi kan ju hantera detta på ett kontrollerat sätt.

Vi kan ta till vara på det och vi säkrar också vår energiproduktion för tusentals år framöver. Åtminstone för mig är det att ta ansvar i sammanhanget i stället för att gräva ned avfallet och hoppas på att det ska hålla sig kvar. Givetvis ska vi fortsatt ha en forskning på en slutförvarsmodell, men jag betraktar absolut att det är ett bränsle och en guldgruva som man försöker bygga upp.

Anf. 107 BIRGER LAHTI (V) replik:

Herr talman! Det är klart att om kärnkraften inte skulle vara så farlig som den är i dag skulle alla heja på dig, Mattias. Alla skulle säga: Vad bra. Men så är det inte i dag. Man kan inte säga att kärnkraften är ofarlig.

Till slut kommer ju avfallet fram någonstans, men vi skjuter problemet på framtiden. Att Finland beslutade att bygga ytterligare ett kärnkraftverk kommer ju att drabba omgivningen. Vi kan fasa ut den om 50 eller 60 år, oavsett om man skulle komma fram till någonting annat om tio år.

Om du har svaret och kan garantera att kärnkraften är säker skulle alla heja på dig i dag. Men så är det inte. Världen betraktar inte kärnkraften som säker. Kommande generationer är smartare, så de kommer att säga att de inte vill ha energi om den kommer från farliga kärnkraftverk. Så är det.

(Applåder)

Anf. 108 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Energi är förutsättningen för att vårt samhälle ska utvecklas och må bra. Energipolitiken sätter ramarna för hur den utvecklingen ska se ut. Alliansen har genom sin energiöverenskommelse beslutat i denna kammare så att vi har långsiktiga spelregler med tydliga mål. De innebär en säker energiförsörjning till konkurrenskraftiga priser och som är hållbar för miljö och klimat.

Alliansen är tydlig med att det i Sveriges energimix ingår vattenkraft, kärnkraft och nya förnybara energikällor. Energiöverenskommelsen stöder också EU:s 2020-mål. Sverige är ett av de länder som ligger i absolut framkant när det gäller måluppfyllelse.

Tillväxten av företag och jobb kräver tydliga förutsättningar. Käbbel om förutsättningarna gynnar bara dem som inte vill se tillväxt.

I dag har vi att besluta om ramarna i energibudgeten. Det handlar om stora summor. Regeringens budgetförslag skiljer sig här med 26 miljoner i förhållande till Alliansens budget. Det kan låta mycket, men eftersom den totala budgeten är på 2 469 609 000 kronor är skillnaden bara 1 procent.

Inom budgetramarna ser vi skillnaden. Alliansen har tagit de stora utmaningarna när det gäller utsläppen inom transportsektorn på allvar och satsar på att bygga ut en laddinfrastruktur för elfordon.

Vi fortsätter vår satsning på forskning och stöder Svenska kraftnäts arbete med utbyggnaden och moderniseringen av vårt stamnät.

För att säkra elförsörjningen i hela landet till förmån för jobb, tillväxt och hushåll är överföringskapaciteten från norr till syd absolut av största vikt.

Energieffektivisering, fortsatt stöd till energiteknik och vårt elcertifikatssystem är viktiga ingredienser för att stärka konkurrenskraft och för att nå våra klimatmål.

Herr talman! Även om de ekonomiska ramarna inte skiljer sig särskilt mycket åt finns det stora skillnader i de uttalanden som har gjorts om framtidens energipolitik.

Vi har i dag en stabil elförsörjning i Sverige. För att säkra att det blir så också i framtiden behövs nya investeringar. Det är stora åtaganden som naturligt nog kräver tydliga och långsiktiga spelregler. Fattade beslut måste hållas, och avvikelser från överenskommelser påverkar självklart investeringsviljan negativt och måste undvikas.

2015 är det år när vi ska göra en översyn av vårt svensk-norska elcertifikatssystem för att avgöra om det har rätt ambitionsnivå. Det är förvånande att de rödgröna redan nu har sagt att ambitionsnivån ska höjas, innan översynen är gjord och innan förhandlingar har förts med Norge. Det är tveksamt om Sverige ensidigt kan göra ändringar utan att den andra parten också är med.

2015 är också det år då en översyn av hela klimatpolitiken ska göras. Översynen är ett resultat av ett tillkännagivande för den dåvarande rödgröna oppositionen. Det är därför förvånande att den rödgröna regeringen väljer att föregripa resultaten av båda dessa översyner. Alliansen, däremot, håller fast vid slutna avtal och inväntar resultatet av översynen.

Herr talman! Vi kan också glädjande konstatera att Sverige nu klättrat en placering från tredje till andra plats när världens bästa klimatpolitik utses. Självklart ska vi inte stanna upp utvecklingen och vara nöjda med det, men det är ett väldigt bra betyg för Alliansens åtta år vid makten att vi är världsledande även på klimatområdet.

Vi känner oss därför trygga i vårt fortsatta arbete för att utveckla vår energi- och klimatpolitik till det bästa för jobben, företagandet och klimatet.

Herr talman! Långsiktigheten i arbetet är avgörande. Hattande hit och dit och oklarheter gynnar ingen. Lika viktigt som att energipolitiken resulterar i hållbar produktion är det att själva de politiska besluten håller över tid och ger stabila förutsättningar.

Alliansen tror därför mera på en skattereduktion när det gäller till exempel solen i stället för ett stödsystem som tar slut när pengarna är spenderade. Förutsägbarhet och tydliga regler har varit ett viktigt rättesnöre för Alliansen och är så även i fortsättningen.

Hur det är på regeringssidan är däremot mycket oklart. I det särskilda yttrandet från de rödgröna kan vi läsa att man vill inrätta en energikommission. Vi välkomnar det initiativet, men förståeligt nog är vi lite avvaktande vid tanken på alla de utsträckta händer som regeringen tidigare har pratat om.

De rödgröna skriver att ingången i dessa samtal ska vara att kärnkraften ska ersättas med förnybar energi och energieffektivisering. Betyder detta att det är möjligt att komma överens om en annan utgång? Betyder det i så fall att Miljöpartiet är villiga att backa även på denna fråga, eller är den skrivningen ännu en utsträckt hand full av tomma ord?

För tomt snack, herr talman, löser inga framtidsutmaningar. Och framtidsutmaningar har vi gott om: jobben, företagandet och klimatet måste vårdas.

Herr talman! Utvecklingen i Sverige: Det är ett land med en solid ekonomi där nya jobb tillkommer varje dag och där vårt klimatarbete kröns med en andraplats på världsrankningen, vilket ger oss ett mycket bra utgångsläge. Det behövs i en värld där vi står inför ett arbete som måste ge svar både på hur tillväxten ska säkras och på hur klimatet ska räddas. Ett Sverige i toppform behövs. Det behövs ett Sverige med en handlingskraftig och regeringsduglig ledning. Det, herr talman, har vi tyvärr inte sett mycket av denna höst.

(Applåder)

I detta anförande instämde Ann-Charlotte Hammar Johnsson, Hans Rothenberg och Jörgen Warborn (alla M), Anders Ahlgren (C) och Said Abdu (FP).

Anf. 109 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Herr talman! Det blev som väntat, att Cecilie Tenfjord-Toftby talade väldigt väl om den energiöverenskommelse som högern i det här landet har. Men då måste jag bara fråga: Vem pratar du med när du är ute i landet? Jag möter hela tiden aktörer som säger att de vill ha en säkrare spelplan, särskilt nu när energipriserna har fallit. Det sker stora omstruktureringar på energimarknaden, och då efterlyser de verkligen blocköverskridande hållbara spelregler för energipolitiken. Det är därför som vi har sagt att vi ska bjuda in till en energikommission. Men du fortsätter att tala väl om er energiöverenskommelse inom högern. Du säger på olika sätt att det där med energikommission kanske inte är så bra.

Vem pratar du med? Du säger att man i stället ska ha en översyn – jag ser på ditt minspel att du inte håller med om min beskrivning. Men var tydlig: Vill du ha en energikommission, och ser du fram emot att jobba med oss i den?

Anf. 110 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Jag börjar med att återge vad jag har sagt. Jag sa i mitt anförande att vi välkomnar en energikommission. Jag sa inte att jag var kritisk till en energikommission utan att vi välkomnar en kommission. Men jag lägger till att vi är lite skeptiska med tanke på att de tidigare utsträckta händerna från regeringssidan inte har resulterat i någonting.

Jag blir lite konfunderad när jag möter branschföreträdare eller företrädare för organisationer och de berättar för mig att arbetet med energikommissionen redan har påbörjats. Inte ett enda parti på Alliansens sida har fått någon som helst inbjudan att vara delaktig i det arbete som tydligen redan har påbörjats. Branschen och organisationerna säger en sak, nämligen att de håller med oss om att de vill ha tydliga och långsiktiga förutsättningar. Och de undrar om det inte vore bra om även Alliansens företrädare är med i dessa inledande samtal så att de får samma signal, samma information och samma förutsättningar när de politiska diskussionerna börjar.

Det handlar om att ha ett utgångsläge för bra politiska samtal. I dag blir det mycket konstigt om den ena sidan ska sitta ensam och lyssna och på så sätt åberopa ett tolkningsföreträdare för vad de har hört i dessa samtal.

Herr talman! Åsa Westlund har fel när hon säger att vi inte välkomnar kommissionen. Men jag skulle gärna vilja se något mer välkomnande från Socialdemokraternas och Miljöpartiets sida när det gäller dessa inledande samtal.

(Applåder)

Anf. 111 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag hörde att Cecilie Tenfjord-Toftby välkomnade en energikommission. Men sedan handlade hela hennes anförande om de förträffliga överenskommelser som redan finns. Därmed blev det tydligt för mig att även om ni säger att ni välkomnar en energikommission tänker ni ändå hålla fast vid en överenskommelse som faktiskt inte ger några tydliga besked för framtidens utmaningar.

Jag utgår från att en energikommission kommer att vara ett öppet samtal om vilka utmaningar vi står inför och där vi alla är beredda att ge och ta för att vi faktiskt ska komma framåt. Det är det intressanta. Annars är det meningslöst att ha en energikommission.

Cecilie Tenfjord-Toftby nickar, så jag hoppas att jag har tolkat henne rätt, nämligen att ni är villiga att ha en öppen dialog.

På tal om samarbete drar jag mig till minnes att när ni inom högern hade gjort er energiöverenskommelse sa ni att vi får acceptera er överenskommelse. Var så goda! Så gick det till. Så jobbar inte vi. Det finns inte en energikommission än.

Regeringen har sagt att alla partier kommer att bli inbjudna till denna energikommission. Fram till dess ska självklart både Cecilie Tenfjord-Toftby, jag och alla andra träffa aktörer på marknaden för att prata om vad de vill skicka med i ett sådant arbete och höra deras beskrivning av vad som behövs i övrigt.

Det har pratats mycket samarbete denna höst, men den här regeringen menar verkligen allvar – till skillnad från de alliansföreträdare som innan de ens har gått in till dessa möten säger att de inte tänker samarbeta.

Anf. 112 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Då tolkar jag Åsa Westlunds inlägg som att ingången till energikommissionen inte är utgången. Jag är spänd på vad Socialdemokraternas samarbetspartner i samarbetsregeringen har att säga till att Socialdemokraterna är villiga att diskutera att tillåta att ny kärnkraft byggs. Är det så att ingången också är utgången, herr talman? Då kan jag inte tolka den utsträckta handen från samarbetsregeringen som något annat än en inbjudan till att ta del av ett spel där utgången redan är avgjord. Det är, herr talman, inte vad jag anser vara ett riktigt diskussionsunderlag.

Jag framhåller fortfarande att det bästa klimatet för bra energidiskussioner mellan Alliansen och de rödgröna vore om vi båda två kunde sitta ned och ta in samma information, samma åsikter och samma synpunkter från dem som faktiskt ska investera i ny energiproduktion i Sverige. Men Socialdemokraterna har redan satt sig vid bordet för att diskutera, och vi är inte inbjudna. Goda samarbetsformer uppstår inte när någon utesluts från ett stängt rum.

(Applåder)

Anf. 113 LISE NORDIN (MP) replik:

Herr talman! Privatpersoner, solcellsföretagare och representanter för biogasbranschen har kontaktat många av oss. De och jag undrar varför Alliansen drar ned stödet till solceller och biogas.

Anf. 114 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Alliansen följer de beslut som vi har fattat tidigare. Vi har i dag i vår budgetram 140 miljoner till solcellsstöd och till energiteknik. Det står i vår skrivning att minst 50 miljoner ska gå till solcellsstöd.

På biogassidan vet vi att det krävs stora investeringar och långsiktig planering. Det är inte varje år som biogasbranschen begär ut det stöd som finns tillgängligt.

Jag vill framhålla vad jag sa i mitt anförande, nämligen att kortsiktiga stöd som tar slut när pengarna är spenderade inte gynnar en långsiktig utveckling. Vi tror fortfarande på möjligheten att ge skattereduktion. Tyvärr blev initiativet stoppat av EU. Sedan har vi också hört, herr talman, att den rödgröna regeringen har lovat att skattereduktionen ska ros i hamn till den 1 januari 2015. Under de anföranden jag har lyssnat på här i dag har jag inte hört att den rödgröna regeringen har fått fram ett nytt förslag som skulle kunna godkännas av EU i fråga om statsstödsreglerna.

Anf. 115 LISE NORDIN (MP) replik:

Herr talman! Jag undrar om inte Cecilie Tenfjord-Toftby blandar ihop saker nu. Skattereduktionen för egen el planeras att införas den 1 januari 2015. Regeringen har också i budgeten aviserat att det förslag som ligger på bordet ska förbättras på så sätt att fler människor ska omfattas genom

att även andelsägd förnybar el ska inkluderas och att det ska göras på ett enklare sätt om så är möjligt.

Vi står inför det faktum att pengarna för solcellsstöd är slut. Det finns inga pengar alls för nästa år. Miljöpartiet och även regeringen tycker att det är viktigt att det finns stöd för teknikutveckling. Både solceller och biogas är tekniker som kan spela en viktig roll framöver i energiomställningen, men de behöver i dag ytterligare stöd för teknikutveckling.

Jag får fortfarande inte grepp om vad Alliansens nedskärningar med 100 miljoner kronor på anslaget om energiteknik innebär. Här sägs att 50 miljoner kronor ska användas till solceller. Då kan jag bara utgå från att det betyder att man skär ned på stödet till biogas. Regeringen har 240 miljoner kronor till anslaget för solceller och biogas. Alliansen har med den budget som röstades igenom 140 miljoner kronor. Det är 100 miljoner mindre. Jag kan kanske be Cecilie Tenfjord-Toftby att förtydliga hur mycket av de 140 miljoner kronor som Alliansen har i sin budget, som kommer att träda i kraft vid årsskiftet, som kommer att fördelas till solceller respektive biogas. Det är många solcellsföretagare, representanter för biogasbranschen och privatpersoner som undrar hur fördelningen ser ut och vad som kommer att gälla efter årsskiftet.

Anf. 116 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Fru talman! Det måste till ett litet förtydligande när det gäller budgetarbetet. Lise Nordin försöker få det att låta som att vi har reagerat eller agerat på grund av den rödgröna regeringens framlagda budgetförslag.

Vårt budgetförslag är inte en reaktion på det rödgröna budgetförslaget. Det är ett självständigt budgetförslag som vi tog fram långt innan de rödgröna presenterade sin budget. Det är en fortsättning av Alliansens energipolitik. Det är en energipolitik som i klimatsammanhang kröns med att vi i dag är världens andra bästa nation när det gäller klimatpolitik. Ramarna för vår energibudget är lite lägre än de rödgrönas, nämligen 1 procent lägre.

Men när det gäller innehållet har vi gjort andra satsningar. Vi har tagit ansvar för att det i dag är på fordonssidan de stora utsläppen sker. Vi har ambitionen att även i fortsättningen vara i topp bland världens klimatländer. Därför satsar vi på de områden där de stora utmaningarna finns.

Sverige har i dag en elproduktion där mer än 51 procent är förnybart. Vi är det enda land i EU som når sina utsläppsmål med råge. I energieffektiviseringen ligger vi också i topp när det gäller EU:s 2020-mål. Vi har, fru talman, en energi- och klimatpolitik som är i världsklass.

Att vi gör andra prioriteringar än den rödgröna regeringen skäms jag inte för. Jag är stolt över det, för vi har fått kvitto på att vår energi- och klimatpolitik faktiskt är i världsklass.

(Applåder)

Anf. 117 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Vi har haft åtta år av alliansstyre med Centerpartiet på energiministerposten. Vi har sett många resultat av detta. Vi har sett en extraordinär klimat- och energiöverenskommelse. Vi införlivade klimatpolitiken i energipolitiken. Vi skapade stabila spelregler för marknaden.

Jag hörde att företrädare för regeringen sa att det här var ett misslyckande därför att det inte hade blivit någon ny kärnkraft. Men om man ser det med den nya regeringens ögon borde ju det vara något positivt. Vindkraften har växt exponentiellt. Vi har tio gånger mer vindkraft än när den förra regeringen tillträdde. Vindkraften ger de allra billigaste investeringarna i dag. Det kan aldrig vara ett misslyckande. Miljöbilarnas andel har växt explosionsartat. Definitionen av ”miljöbil” har dessutom fått skärpas för att det har blivit så populärt att äga en miljöbil. Bioenergin har gått om oljan i energianvändningen. Vi har redan nu uppnått EU:s mål för 2020 när det gäller bioenergi i transporter och andelen förnybart.

Den nya vänsterregeringen tog upp stafettpippen på många av de områden där Alliansen inte riktigt hade hunnit klart. Skattereduktionen för förnybar el, som man kritiserade ganska kraftigt under valrörelser och annat, genomför man nu, vilket vi givetvis är glada för. Man lyfter också bonus-malus-systemet, som innebär att bilar som släpper ut mer ska betala mer till förmån för de bilar som släpper ut mindre. Vi ser också hur kvotplikten när det gäller biodrivmedel lyfts i den nya regeringens budgetproposition, på samma sätt som alliansregeringen lyfte den.

Det kanske är ett smärtsamt uppvaknande att man måste förhålla sig till lagar, regler och EU-förordningar som regering. Det här har den tidigare oppositionen kanske inte varit så van vid, men nu kryper man tillbaka till korset och ansluter sig till många av de saker som Alliansen genomfört.

Men vi har också många utmaningar framöver.

Jag är glad att vi inom Alliansen har en klimat- och energiöverenskommelse som också är klubbad här i Sveriges riksdag. Den har gjort att vi fått otroligt mycket investeringar i förnybart. Gång på gång de senaste veckorna har vi fått höra hur vindkraften påverkat energipriserna. Vi har historiskt låga energipriser i Sverige. Det är tack vare klimat- och energiöverenskommelsen som vi ser de här effekterna nu.

I framtiden är det måhända inte just energiförsörjningen som är det stora problemet, utan kanske mer effekten. Vi ska se till att vi har balans i systemen och se till att vi vet att det alltid kommer ström i vägguttaget. Det handlar om satsningar på nya och smarta nät och om att kunna ersätta de olika typer av kraftverk som så småningom kommer att gå ur tiden. Men i dagsläget har vi ett elöverskott, som vi dessutom exporterar till Finland, som inte klarat av att försörja sig själva.

Här finns det mycket att ta av, och det finns många olika sätt att ersätta de kraftverk som håller på att utdateras. Inte minst pratade man bara för några veckor sedan från internationellt håll om hur Sverige på ett mycket tydligare sätt kan utnyttja sin kraftvärme till att producera el på det sätt som man gör bland annat i Tyskland i mycket högre grad. Vi behöver också se till att få snabbare planeringsstrukturer, så att det inte

tar så lång tid att sätta upp exempelvis ett nytt vindkraftverk. Då kan vi ha större flexibilitet när det behövs ställas om mer.

Men den stora utmaningen, som jag ser det, ligger snarare i transportsektorns energianvändning. Vi ska se till att vi får en fossiloberoende fordonsflotta till 2030. Där finns det oerhört mycket mer att göra. Alliansen satsar när det gäller kvotplikten och laddstolpar. Vi får så småningom in bonus–malus-systemet när supermiljöbilspremierna fasas ut. Det är där jag tror att vi kommer att ha mycket av tekniken framöver, och det är där jag tycker att vi som allians ska lägga in våra stora pengar, vilket vi också gör i vår budget, jämfört med regeringen.

Vi står inför stora utmaningar. Centerpartiet och Alliansen är redo att möta dem. Vår budget är ett första steg för att ta det här vidare. Valet den 22 mars är nästa steg på den vägen. Därefter fortsätter det. Vi i Centerpartiet kommer alltid att driva en grön och liberal politik som gör att människor får bestämma lite mer själva, som gör att människor får en bättre framtid där man också tar ansvar för vad som kommer efter oss. Det kallar vi närodlad politik, och det är det vi står för tillsammans med Alliansen när vi nu har lagt fram ett budgetförslag.

(Applåder)

Anf. 118 LISE NORDIN (MP) replik:

Fru talman! När jag hade replikskifte med Moderaterna nyss var det en fråga jag inte fick svar på. Jag är minst lika nyfiken nu som jag var för tio minuter sedan. Frågan handlar om att det i den budget som Alliansen röstade för ihop med Sverigedemokraterna och som nu kommer att gälla från årsskiftet finns en nedskärning på 100 miljoner kronor i anslaget för energiteknik, vilket innefattar solceller och biogas. Jag hoppas att Rickard Nordin från Centerpartiet kan ge svar. Av de pengar som ni har i er budget, hur mycket fördelas på solceller och biogas, och var görs neddragningarna?

Det dök upp en ny fråga precis innan jag klev upp här. En av de moderata riksdagsledamöterna här i salen skrev på Twitter att Alliansen är tydlig med att man vill ha den nya generationens kärnkraft. Efter att vi i den här diskussionen vid återkommande tillfällen har pratat om huruvida det finns en tydlig överenskommelse om vad man vill på allianssidan undrar jag: Delar Centerpartiet Moderaternas syn att Alliansen vill ha den nya generationens kärnkraftverk?

Anf. 119 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Vad Moderaterna skrivit på Twitter får du ta med Moderaterna. Vi i Alliansen och Centerpartiet har en klimat- och energiöverenskommelse som säger att man ska få bygga nya kärnkraftverk på marknadsmässiga villkor på de platser där det i dag finns kärnkraft om man också stänger något. Det är det som ligger fast, och det har inte skett några förändringar. Andra saker får du ta med Moderaterna, tror jag.

När det gäller biogasen och solenergin ligger det 50 miljoner som är grunden för solcellerna hos Alliansen, som min kollega från Moderaterna nämnde. Med tanke på att de stora projekten för biogas kan se olika ut vid olika tidpunkter är det sedan upp till regeringen att fördela stödet ytterligare, så att man använder alla pengarna. Att ge en exakt siffra är

omöjligt, för det är inte det som det handlar om. Det handlar om att vi ska använda alla pengar. Vi har avsatt pengar specifikt till solceller. Är det så att det blir pengar över från biogasen kan man använda dem också.

Det som Lise Nordin gör, fru talman, tycker jag är ganska ohederligt. Vi har inte gjort någon nedskärning. Däremot har regeringen gjort en satsning. Det är en väldigt stor skillnad. Vi har för vår del gjort en satsning på laddstolpar som regeringen inte gjort. Vi ser nämligen att detta ger dubbel effekt. Det minskar direkt utsläppen från transporter, men även från raffinaderier. Det här gör också mycket för ren luft. Det blir färre partiklar om vi får fler bilar som går på el. Det ger mindre buller, vilket ger ökade möjligheter att bygga i och kring städer. Det här ger alltså mycket mer.

Vi ska också komma ihåg att skillnaden på våra budgetar är 26 miljoner. Att dra stora växlar på detta, vilket jag tycker att Lise Nordin och företrädare för regeringen gör, är inte riktigt hederligt. Vi har två olika satsningar, och det är egentligen de som skiljer oss åt. Regeringen vill satsa på solceller. Alliansen vill satsa på laddstolpar. Det är den stora skiljelinjen för tillfället.

(Applåder)

Anf. 120 LISE NORDIN (MP) replik:

Fru talman! I regeringens budgetproposition finns såväl en satsning på laddstolpar, vilken ryms inom anslaget för klimatinvesteringar i kommuner, som satsningar på biogas och solenergi samt energieffektivisering, vilket är ytterligare ett av de områden som Alliansen har mindre pengar till jämfört med regeringen.

Jag vill återkomma till vad som blir resultatet av den budget som Alliansen har lagt fram och fått stöd för av SD. Det är ju den budget som kommer att bli verklighet inom ett antal veckor. Jag tycker att det är rimligt att alla privatpersoner, alla solcellsföretagare och alla i biogasbranschen som undrar får besked.

Pengarna för solceller har nämligen tagit slut. Nästa år finns det ingenting kvar av de pengar som har funnits i tidigare budgetar. Det är 0 kronor kvar. Därför har regeringen med stöd av Vänsterpartiet skjutit till ytterligare 100 miljoner kronor för att fler människor ska kunna sätta upp solceller på sina tak.

Förstår jag Rickard Nordin rätt om jag gör tolkningen att när Alliansen inte gör någon höjning av det anslaget är det i realiteten 0 kronor som finns till solceller 2015?

(Applåder)

Anf. 121 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Det ligger faktiskt 140 miljoner i anslaget Energiteknik, så att säga att det är 0 kronor tror jag är lite knasigt.

När det gäller energieffektiviseringen har det gjorts en omfördelning i budgeten. Energimyndigheten får 24 miljoner mer i Alliansens förslag jämfört med det som regeringen lade fram. Det handlar mycket om att Energimyndigheten ska syssla extra mycket med implementering av EU:s energieffektiviseringsdirektiv – detta långa, härliga ord. Energieffektivisering kommer det alltså att bli, även om det ligger under en helt annan budgetpost.

Jag tycker att man måste välja vad man vill satsa sina pengar på. Vi satsar pengarna på vägtransporterna eftersom vi ser att det är där de stora utmaningarna ligger.

Vi vet att på elsidan har vi en i stort sett fossilfri produktion redan i dag. Vi släpper inte ut någon koldioxid från vår energiproduktion annat än på den yttersta marginalen. Då ser vi inte heller den dubbla klimateffekt som vi får när vi satsar på laddstolparna. Vi ser att vi får mindre utsläpp från transporterna och raffinaderierna. Vi får färre partiklar i luften och mindre buller, vilket gör att vi kan bygga på många fler ställen än vi skulle kunna göra annars. Det tycker vi helt enkelt är bättre satsade pengar.

Det är klart att jag gärna skulle se att vi satsade ännu mer på solceller och sådana saker, men det här handlar också om att vi har en begränsad mängd resurser. Vi har en begränsad mängd resurser att förhålla oss till eftersom vi inte tar ut 100 procent i skatt i Sverige. Skulle man dessutom stapla alla de skatter som regeringen väljer att höja i sitt förslag i enkronor skulle de räcka över en gång runt hela jorden. Det är pengar som tas från svenska skattebetalare, som tas från dem som faktiskt ska göra investeringarna i solceller, i nya bilar och i allt det andra.

Man tar med ena handen och ger tillbaka med den andra. Vi tar lite mindre och ger tillbaka i stort sett precis lika mycket. Det tycker jag är en mycket bättre politik.

(Applåder)

Anf. 122 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik:

Fru talman! Alliansen har med all tydlighet visat att man har velat värna den tidigare ingångna energiöverenskommelse som man har haft inom Alliansen. Det är en överenskommelse som jag åtminstone delvis kan välkomna i det avseendet att den banar väg för en ändring av miljöbalken och möjliggör ansvarsfulla generationsskiftet inom kärnkraften.

Men i de betänkanden och arbeten som har tagits upp här är de invändningar som Alliansen lyft fram inom energipolitiken att riksdagen ska ge sitt godkännande till väsentliga förändringar som sker inom verksamheterna för de statliga bolagen. Man har värnat energiöverenskommelsen.

Tittar vi då på Vattenfall som är tillståndshavare för sju av våra tio svenska reaktorer ser vi att man inte har tagit ställning för vare sig det ena eller det andra utan duckat fullständigt för att svara på vad man anser om att bolaget ska få tillåtelse att titta på ersättningsreaktorer.

Jag uppfattar just Centerpartiet som den primära bromsklossen gällande detta, så det vore tillfredsställande med ett besked från Centerpartiet och Rickard Nordin om man kommer att verka för detta inom ramen för det som Alliansen har kommit överens om i energiöverenskommelsen. Värnar man verkligen innehållet i den, eller betraktar man den bara som ett skal?

Anf. 123 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Självklart värnar Centerpartiet den klimat- och energiöverenskommelse som man har gjort tillsammans med Alliansen. Det har jag redan framhållit flera gånger i debatten.

När det gäller de statliga bolagen har vi också varit tydliga med att det är upp till bolagen att bestämma det här. Det är styrelsebeslut. Regeringen och riksdagen ska inte lägga sig i de enskilda projekten. Det är det som har varit vår ingång.

Vattenfall har valt att titta på vad förutsättningarna är om man bygger ny kärnkraft – också för att utvärdera om det är värt att göra det över huvud taget. Vi tycker att det är upp till bolagets ledning att göra den bedömningen. Det är inget som riksdag och regering ska syssla med. Vi tycker att det är olyckligt att man har gjort det från regeringens sida, oavsett om man tycker att det är bra eller dåligt med kärnkraft. Vi tycker att de statliga bolagen ska skötas som bolag, och då är det styrelsen som ska fatta besluten utan politiska pekpinnar.

Anf. 124 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik:

Fru talman! Man har stått upp för att verksamhetsinriktningen inte väsentligt ska kunna förändras. Det kan man inte säga när det gäller Vattenfall och kärnkraften. Men det faller inte på att man tar ställning för energiöverenskommelsen och den del i energiöverenskommelsen som öppnar för det. De ändringarna i miljöbalken är ju redan genomförda och implementerade i lagstiftningen.

Det som är intressant är att regeringen tydligt har pekat ut vad man vill. Det får man göra om man tycker det. Men det som är viktigt om man säger sig värna och stå upp för den överenskommelse man har gjort inom Alliansen är att tydligt visa att bolaget ska kunna titta på ersättningsreaktorer och att det är någonting som styrelsen får göra. Nu har man inte stött några sådana förslag eller backat upp de intentionerna över huvud taget. Det är det som är lite beklämmande.

Jag kan känna en viss oro för att man ska införa någon sorts informell stopplag för tillståndshavaren som har sju av de tio svenska reaktorerna och att man då inte ger tydligt mandat för att titta på ersättningsreaktorer.

Det skulle vara önskvärt att Centerpartiet var tydligt med om man vill öppna för ny kärnkraft eller inte.

Anf. 125 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Då kan jag till Mattias Bäckström Johansson återigen säga att vi står upp för den energiöverenskommelse och klimatöverenskommelse som är gjord, där man på marknadsmässiga villkor får ersätta dagens kärnkraftverk med nya reaktorer på de platser där de har varit. Det finns ingen oklarhet om det.

Vi har också kritiserat regeringen, vilket Mattias Bäckström Johansson säkert har sett i utskottets handlingar, för att vi tycker att regeringen har lagt sig i saker som regeringen inte har att göra med. Det är bolagets egna verksamheter som ska styra det här. Den är den kritik vi har framfört.

Vi har däremot påpekat för dem som motionsvägen eller på annan väg vill säga till Vattenfall att de ska titta på det här att det är precis lika illa som det regeringen har gjort när den sagt att vi ska sluta titta på det här.

Vi i riksdagen och regeringen ska inte styra det som Vattenfall själva ska bestämma i sin ledning och sin styrelse. Det är summan av

kardemumman av vad utskottet och Alliansen har gjort, och det är också det som Centerpartiet står fast vid.

(Applåder)

Anf. 126 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Rickard! Centerpartiet för mig när jag växte upp var ofta borgerliga men radikala småbönder. Jag litade alltid till centerpartister, faktiskt. Men nu måste jag fråga dig en sak.

Under er tid i regeringen lämnade ni via Vattenfall en ansökan till Strålskyddsmyndigheten om att undersöka förutsättningarna för två nya kärnreaktorer. Det finns en ansökan inne hos Strålskyddsmyndigheten. Och du säger att vi inte ska blanda oss i vad Vattenfall gör.

Vad är det för energislag du vill fasa ut? Båda regeringsalternativen vill ju på något sätt subventionera det nya, det förnybara, det gröna. Vi sätter in statliga medel för att de ska komma upp. Vi har ett överskott på 13 terawatt i dag. Vi har energieffektiviseringar. Vad ska du fasa ut när du säger att det är okej om de vill titta på marknadsmässiga möjligheter att ersätta reaktorer? Vad är det du vill fasa ut?

Anf. 127 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Till Birger Lahti vill jag säga att jag inte tänker fasa ut någonting alls. Det är upp till marknadens aktörer och till energibolagen att bestämma vad de satsar på och inte satsar på.

Jag som politiker ska vara med och sätta spelreglerna. Jag tänker inte bestämma att man ska stänga vare sig kärnkraftverk, kraftvärmeverk, biokraftverk eller vindkraftverk, för det är inte mitt beslut att fatta. Jag ser till att det finns stabila spelregler på marknaden som gör att man kan fatta marknadsmässiga beslut. Det är det jag som politiker har att göra, och det är det jag tror är det allra bästa sättet att se till att vi får en stabil energiförsörjning i Sverige. Annars kommer de här olika sakerna att växla mellan regeringarna.

Det som vi också har gjort är att se till att vi har stödsystem som ligger utanför politiken. Elcertifikatssystemet är ju ett marknadsbaserat stödsystem. På det sättet är det inte subventioner på det sätt som Birger Lahti hävdar. Det är någonting som ligger utanför systemet och gör att den som använder mycket el får betala något mer och den som använder lite mindre för betala något mindre. Det tycker jag är ett genialiskt system.

I stället för att som i andra länder ha feed-in-tariffer som är dyra och ändrar sig efter hur mycket pengar det finns i statens budget ligger detta fast. Det är också något som Sverige har fått beröm för internationellt. Vi har stabila och smarta regler som gör att vi på lång sikt också kan planera.

Om man som kraftägare skulle veta att vi vid nästa regeringsskifte, den 22 mars, skulle få helt nya regler skulle ingen våga investera. Då hoppar reglerna fram och tillbaka. Jag som politiker tänker inte bestämma vad det är för kraft som ska fasa ut. Rimligen kan man tänka att det är den kraft som är gammal som man på något sätt kommer att ersätta. Vi har också ett energiöverskott i dag som gör att vi inte behöver ersätta lika mycket som vi annars hade behövt göra. Men det finns otaliga tekniker. Framför allt vill jag inte sia om vad som ska fasa ut i framtiden. Det är ny teknik som kommer att vara tillgänglig då och som jag inte vet om nu. Att jag då ska bestämma tror jag är helt fel väg att gå. (Applåder)

Anf. 128 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Då har jag förstått er inställning, Rickard Nordin: Landspolitiken och regeringen ska inte ha ambitioner att fasa ut farlig kärnkraft eller att behålla den. Det får marknaden sköta. Det är er syn på elförsörjningen i landet. Jag har fått svar på min fråga.

Anf. 129 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Det är klart att vi i Centerpartiet vill att man fasar ut sådan energi som är skadlig. Vi vill ha en klimat- och miljöpolitik som handlar om att förorenaren betalar. På det sättet är det klart att vi vill skapa stabila spelregler så att man fasar ut sådant som är farligt för miljön, vilket också gör att det blir lite dyrare för de kraftslagen att finnas. Detta i sin tur gör också att marknaden kan hantera det.

Återigen handlar det om stabila spelregler, så att vi inte behöver betala skadestånd till dem som har kraftverk och får lägga ned i förtid.

Det handlar om stabil, enkel, smart och förutseende politik. Det tror jag att vi kommer mycket längre med. Det har vi också sett under alliansregeringens tid. Vi har fått tio gånger mer vindkraft. Vi ser att vi har fått mycket mindre energianvändning för persontransporter, till exempel. På punkt efter punkt ser vi hur alliansregeringens politik har lyckats, och jag ser fram emot att det kan få fortsätta.

(Applåder)

Anf. 130 PENILLA GUNTHER (KD):

Fru talman! Knappt tre månader in i den nya mandatperioden har den så kallade samarbetsregeringen lyckats kasta in Sverige i en regeringskris, brutit mot en lång rad vallöften och överenskommelser, skapat kaos och oreda i allmänhet bland både företagare och vanliga medborgare. Det är en situation som slår hårt mot investeringar, jobb och företagande. Till och med LO-basen Karl-Petter Thorwaldsson insåg i går, åtminstone i medierna – jag vet inte hur samtalen har gått i verkställande utskottet hos Socialdemokraterna – att den instabila politiska situationen är till förfång för det svenska näringslivet. Där kan vi räkna in också den instabila energipolitik som samarbetsregeringen har lyckats med.

Allianspartierna har däremot en energiöverenskommelse sedan tidigare, och vi menar att den ger konsumenter och industri en trygg energiförsörjning, ekologisk hållbarhet och god konkurrenskraft.

Kristdemokraternas energipolitik grundar sig på förvaltarskapsprincipen. Vi ska förvalta, inte förbruka, de ändliga resurserna. Energipolitiken ska därför möjliggöra för kommande generationer att leva och verka på vår jord. Också vad gäller energiförsörjningen och kostnader för hushåll och företag är det nödvändigt att politiken är långsiktigt hållbar och stabil. De tre grundpelarna för den svenska energipolitiken bör därför vara ekologisk hållbarhet, försörjningstrygghet och konkurrenskraft.

För att möta framtiden med minskade koldioxidutsläpp och stärkt konkurrenskraft kan vi inte bortse från att kärnkraften utgör den viktigaste delen av basen i Sveriges elproduktion och är en i huvudsak koldioxidneutral energikälla.

Fru talman! År 2013 stod kärnkraften för 43 procent av landets elproduktion, vilket var mer än något annat kraftslag det året. Det är tack vare kombinationen av kärnkraft, vattenkraft, biokraft och vindkraft som Sverige tillsammans med Frankrike har EU:s lägsta klimatutsläpp inom elproduktionen. Kärnkraftens höga tillgänglighet tillsammans med dess nära placering vid stora elförbrukare skapar basen för en stabil och leveranssäker elförsörjning som är omistlig för vårt moderna samhälle.

Mycket tack vare Kristdemokraternas konstruktiva bidrag är det inte längre förbjudet att investera i ny kärnkraft i Sverige. Kristdemokraterna vill därför fortsätta bidra till en blocköverskridande överenskommelse som tillåter de äldsta reaktorerna att ersättas med nya, säkrare och effektivare. De första svenska kärnkraftverken kommer att fasas ut inom 10–15 år, och nya, säkrare kärnkraftsreaktorer är en förutsättning för att behålla den elintensiva industrins konkurrenskraft och därmed Sveriges välfärd utan att ersätta dagens produktion med fossilbaserad produktion.

Fru talman! Sverige har en unik hög andel förnybar elproduktion med mycket vattenkraft och en växande andel vindkraft. Vattenkraften har den unika egenskapen att både vara förnybar och kunna styra produktion efter behov. Det är nödvändigt att vattenkraften värnas och ges samma goda förutsättningar som den fått de senaste drygt hundra åren.

Kristdemokraterna vill att vattenkraftens nuvarande omfattning ska värnas och inte vara föremål för en generell omprövning. Vattenkraften spelar en avgörande roll för stabiliteten i elsystemet och möjligheten att etablera förnybar el. Samtidigt ska självklart kontinuerliga miljöförbättringar göras för en förstärkt biologisk mångfald. Det går däremot inte att motivera en total omprövning av hela Sveriges vattenkraftproduktion.

Vi vill se en mångfald av förnybar energi inom transportsektorn, industrin, uppvärmning och elproduktionen. Det behövs ett energisystem som innehåller såväl storskaliga som småskaliga element anpassade till lokala och industriella behov. Därför vill vi se mer investeringar i långsiktigt hållbara energislag som vindkraft, vattenkraft, bioenergi, vågkraft, solenergi, geotermisk energi och tidvattenkraft. Skatter och avgifter bör utformas med hänsyn till förhållanden i omvärlden för att inte näringslivets konkurrenskraft ska urholkas, vilket också skulle drabba sysselsättning och välfärd.

Kristdemokraterna verkar för en fri och öppen energimarknad med ökad konkurrens till nytta för kunderna. Tekniska innovationer och produktutveckling, men även innovationer när det gäller utvecklingen av tjänster och affärsmodeller, är viktiga nycklar i arbetet med att skapa ett långsiktigt hållbart energisystem. Klimat-, miljö- och energiutmaningarna utgör en möjlighet för utveckling av teknik, varor och tjänster, inte minst för våra svenska företag, som är väldigt duktiga på detta.

Omställningen av transportsektorn i hållbar riktning kommer att vara en av våra stora framtidsutmaningar. Det är det redan i dag. Att kunna bryta transportsektorns beroende av fossila bränslen och främjande av teknikutveckling inom bland annat eldrift är avgörande för att transportsystemet ska kunna bli hållbart.

(Applåder)

Anf. 131 LISE NORDIN (MP) replik:

Fru talman! Penilla Gunther inledde med att uttrycka oro för de företag som vill göra investeringar. Jag undrar varför inte den oron även sträcker sig till företag inom förnybar energi. De företag jag träffar och de branscher jag lyssnar till säger att det behövs tydliga spelregler och tydliga satsningar för att de ska våga investera. I den budget som Penilla Gunther och Kristdemokraterna nu har röstat för gör man kraftiga neddragningar jämfört med regeringens satsningar på solenergi och biogas.

Sedan vill jag anknyta till det som Penilla Gunther sa om förvaltarskap som grunden för energipolitik. Jag som miljöpartist tycker att det låter sympatiskt. Men jag kan inte se hur kärnkraften kan ha en roll om man vill se ett förvaltarskap.

Kärnkraften kräver bland annat uran som bränsle. I dag köper Sverige allt sitt uran från fattiga länder där människor drabbas. Vill Kristdemokraterna öppna för uranbrytning i Sverige?

Vi har också frågan om kärnavfallet från dagens kärnkraft. Den har ännu ingen lösning. Det finns fortfarande ingenstans i världen något färdigbyggt slutförvar för kärnavfall.

För varje år som går när vi producerar mer kärnkraftsel växer högen med avfall, som vi lämnar till kommande generationer. På vilket sätt är det att förvalta planeten för kommande generationer?

Jag vill avsluta med frågan: Varför vill Kristdemokraterna bygga ny kärnkraft i Sverige? Ny kärnkraft är dyrare än att bygga vindkraft. I de exempel som finns runt om i Europa, där man försöker bygga ny kärnkraft, är priset 1 krona per kilowattimme. I Sverige bygger vi vindkraft för halva den kostnaden, alltså 50 öre per kilowattimme.

Kärnkraften är dyrare än förnybar energi. Den fortsätter att skapa kärnavfall, och den innebär alltid en säkerhetsrisk. Vad har Kristdemokraterna emot 100 procent förnybar energi? Varför väljer man i stället att öppna för ny kärnkraft? Jag undrar vilka argument som Kristdemokraterna och Penilla Gunther har för det.

Anf. 132 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Fru talman! Jag kan vända på det och ställa en fråga tillbaka till Lise Nordin: Vad har Miljöpartiet emot tillväxt? Vad har Miljöpartiet emot att man ger långsiktiga spelregler för Sveriges företag när vi ser att de energislag som är förnybara i dag inte räcker till för till exempel basindustrin? Man lägger däremot på ytterligare skatter på företag som vill etablera sig i Sverige. Vi ser att man i andra länder ger sänkt energiskatt i stället.

Frågan måste nog tyvärr kastas tillbaka.

Kristdemokraterna har en ganska pragmatisk hållning till det här med förnybar energi. Vi önskar inget hellre än att det skulle vara möjligt att hitta energislag som på alla sätt och vis kan tillgodose både Miljöpartiets och våra grunder vad gäller ekologisk hållbarhet, försörjningstrygghet och konkurrenskraft. Men i dagsläget ser vi inte att det är möjligt att göra det och samtidigt ha en tillväxt som är säker och trygg, med en försörjning också för våra människor i fråga om arbetstillfällen i Sverige.

Hur ska vi tillgodose industrins behov av el? Jag har inte fått något svar från Lise Nordin, vad jag vet, på den frågan. Det är faktiskt så att så länge vi inte har forskat tillräckligt mycket och så länge vi inte har fått fram större möjligheter att få ut mer effekt klarar sig inte vissa företag på den energiförsörjning som tillhandahålls, om det skulle vara utan kärnkraften.

Anf. 133 LISE NORDIN (MP) replik:

Fru talman! Precis som många andra som förespråkar ny kärnkraft vill Penilla Gunther sällan tala om att den är dubbelt så dyr per kilowattimme som dagens vindkraft eller att den kräver uranbrytning, som vi i dag utsätter andra länder för, och att den lämnar ett avfall, något som vi fortfarande inte har en lösning på.

Men jag ska till skillnad från Penilla svara på de frågor som hon ställer till mig. Hon frågade: Varför är Miljöpartiet emot tillväxt? Nej,

det är vi inte över huvud taget, men vi vill inte ha en ekonomisk tillväxt på bekostnad av planeten. Det finns tillväxt i dag som skapar merkostnader på lång sikt. Exempelvis kan miljöförstöring på kort sikt öka bnp i statens finanser men på lång sikt, förstås, skapa lidande för människor som lever på planeten men också stora och ökade kostnader. Vi måste fråga oss: Vad är det som ska växa i ekonomin?

Penilla Gunther säger att förnybar energi inte räcker till basindustrin. Visst gör den det! Det är också ett faktum att flera delar av basindustrin i dag investerar i förnybar energi eftersom den är mest konkurrenskraftig. Jag är jätteglad över att en del av basindustrin, SCA och dess vd, nyligen sa: Vi anser att ny kärnkraft inte längre är aktuell. Vi kommer att satsa på förnybar energi.

Jag kan ge ett litet räkneexempel för att visa att Sverige har fantastiska möjligheter att nå målet om 100 procent förnybar energi. I dag har vi ungefär 60 terawattimmar el från kärnkraften. Enligt den statliga utredning som gjordes för ett antal år sedan, som tittade på potentialen för att spara energi med befintlig teknik och lönsamma åtgärder, kan vi spara bort ungefär hälften av kärnkraftselen med energieffektivisering. Potentialen för den förnybara energin att växa i Sverige är väldigt stor. Solenergin har knappt börjat växa i Sverige, jämfört med många andra länder. Där finns en jättestor möjlighet. Och havsbaserad vindkraft, som vi nästan inte har börjat bygga i Sverige, har en ännu större potential. I dag finns befintliga planer på att bygga havsbaserad vindkraft motsvarande 25 terawattimmar.

Bara de exemplen visar att havsbaserad vindkraft och energieffektivisering kan ersätta dagens kärnkraft.

I detta anförande instämde Said Abdu (FP).

Anf. 134 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Fru talman! Lise Nordin hörde mig säkert säga att vi önskar mer investeringar i långsiktigt hållbara energislag som vindkraft, vattenkraft, bioenergi, vågkraft, solenergi, geotermisk energi och tidvattenkraft. Det finns säkert fler, som jag har glömt i den här uppräknningen. Det kan Lise Nordin med all säkerhet mycket bättre än vad jag kan.

Men vi ser att vi behöver ha kärnkraften under en övergångsperiod. Vi måste ha ett kontrollerat generationsskifte i svensk kärnkraft. Hur ska vi göra annars? Vi har ju kärnkraften i dag. Hur ska vi göra? Ska vi stänga av den? Och sedan får det gå som det går, och vi får se om vi får fram några andra energislag som kan tillhandahålla lika mycket effekt. Eller hur är det tänkt?

Det är det som är den stora frågan med Miljöpartiets energipolitik. Det går så lätt att säga att vi bara ska göra det eller det och ha det lilla inslaget av vindkraft för stora industrier. Nej, jag tror inte på det resonemanget. Jag tror däremot att vi behöver den här mixen av energislag, som för både små och stora företag tillhandahåller det energislag som kan vara bäst.

Jag ska också svara på din tidigare fråga. Kristdemokraterna vill inte ha någon uranbrytning i det här landet. Vi strävar efter att få en så säker slutförvaring av kärnavfallet som det bara är möjligt. Och i det arbetet hoppas jag att vi ska komma överens över blockgränserna om hur vi ska

göra det här även i framtiden. Däremot tror jag inte på en ny energikommission med tanke på det läge som vi har i dag. Det gäller inte minst samtalsklimatet. Frågan om det klimatet ser jag som lika viktig som någon annan klimatfråga.

(Applåder)

Anf. 135 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Fru talman! Jag kunde inte låta bli att studsa när jag hörde den verklighetsbeskrivning som Penilla Gunther gav alldeles i början av sitt inledningsanförande.

Vårt land befinner sig i ett mycket allvarligt läge – det vet vi. Vi vet att det har betydelse. Vi vet att andra länder i motsvarande situationer har problem med sin image när det gäller att locka till sig företag, och vi vet att detta nu riskerar att drabba Sverige.

Vi befinner oss i detta allvarliga läge efter att högeralliansen, tillsammans med Sverigedemokraterna, fällt regeringens budget till förmån för det förslag som väljarna faktiskt sa nej till den 14 september och, inte minst, efter att Sverigedemokraterna sagt sig vara beredda att fälla varje budget så länge den inte överensstämmer med deras invandringspolitik.

I det läget bjöd statsministern in till blocköverskridande samtal. Dessutom hade regeringen redan innan budgeten presenterades bjudit in till samarbete med alla partier utom SD. Regeringen har hela tiden fått nej. Inte ens i det här allvarliga läget i vårt land var man beredd att samarbeta, utan man stängde dörren redan innan man hade kommit in i rummet. Man gick före mötet och skrattade och sa: Nej, absolut inget samarbete.

Vad menar Penilla Gunther egentligen att statsminister Stefan Löfven skulle ha gjort i det läget? Ser hon inget eget ansvar för att vi befinner oss i den situation som vi befinner oss i?

Anf. 136 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Fru talman! När Åsa Westlund pratar om imageproblem känner jag att det i första hand ligger på det socialdemokratiska partiet. Sociala relationer utgår oftast från att man har en vänlig ton när man bjuder in. Det tillhör liksom allmän konvensans eller etikett eller vad man nu ska kalla det. Om någon bjuder in med höger eller vänster armbåge, vilket som, tror jag faktiskt inte att någon enda är särskilt intresserad av att umgås med den personen. Det är inte roligt att gå på partyt, så att säga, om man känner att man egentligen inte är särskilt välkommen och dessutom känner att man inte skulle kunna ha en konstruktiv diskussion eller ett konstruktivt samtal.

Det här med image ligger nog främst hos regeringspartierna tillsammans, men kanske speciellt hos Socialdemokraterna.

Det är ett allvarligt läge Sverige befinner sig i, med risk för att utländska investerare inte skulle välja Sverige. Jag antar, Åsa Westlund, att vi fortfarande pratar om energipolitik här och inte politik rent allmänt. Då är det klart att det har betydelse även för utländska investerare vad vi har för energipolitik i Sverige och hur långsiktig den verkar vara, om det är värt att etablera ett företag här över huvud taget eller ännu värre, om det är värt att stanna kvar i Sverige med sitt företag med tanke på den

instabila energipolitiken som verkar föras av de så kallade samarbetspartierna i regeringen.

(Applåder)

Anf. 137 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är väldigt viktigt hur man beskriver verkligheten. Penilla Gunther började sitt anförande med ett frontalangrepp om hur vi har hamnat i den här situationen. Då har man också ett ansvar för sin image, eller hur, Penilla Gunther.

Penilla Gunther svarade inte heller på min fråga om vad hon tycker att Stefan Löfven skulle ha gjort om han inte skulle ha bjudit in till samarbete? Vad är det Penilla Gunther saknar i hans arbete när hon ensidigt lägger ansvaret för krisen på regeringen?

Ser inte högeralliansen att hela det politiska landskapet i Sverige har förändrats i och med att vi har Sverigedemokraterna som säger att de ska fälla varje budget som inte dansar efter deras pipa, eller har ni en lösning på det problemet? Vad är den lösningen i så fall? Jag hoppas att det inte är att säga ja till den inbjudan.

Anf. 138 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Fru talman! Jag vet inte vem Åsa Westlund apostroferar här. Jag är kristdemokrat. Jag tillhör aldrig någon högerallians. Jag tillhör däremot en allians. Det är för mig väldigt stor skillnad. Jag tillhör en av världens största ideologiska politiska rörelser – kristdemokratin – och jag förbehåller mig rätten att tillhöra en allians där jag är fristående. Jag vill inte ha någon etikett, vare sig höger eller vänster.

Åsa Westlund bevisar med sin fråga till mig sin oförståelse för den image som statsministern och det socialdemokratiska partiet ständigt visar. Vill man vara vän med någon och ha en relation kanske det innebär att man måste bjuda på något. Man måste vara vänlig och kunna visa sin goda vilja.

Vem av oss i allianspartierna har sett den goda viljan? Jag törs påstå att ingen av oss har gjort det. Då faller det på statsministerns ansvar att fundera över om han har bjudit in på rätt sätt när ingen vill komma. Har inbjudan skickats ut på ett sådant sätt att man känner att om man inte går dit så missar man något?

Det pratas om utsträckta händer, armar och ben och jag vet inte allt, men det behöver inte vara så mycket utsträckt alla gånger. Man känner om man är välkommen i ett samtal eller inte.

(Applåder)

Anf. 139 SAID ABDU (FP):

Fru talman! Folkpartiet är inget enfrågeparti. Vi ser vår politik som en helhet för individens frihet och ett starkt och stödjande samhälle.

På samma sätt ser vi energiförsörjningen som en helhet där vi måste satsa på flera olika energislag. Vi utesluter varken vind, vatten eller kärnkraft utan ser till helheten för energiförsörjningen och klimatpolitiken.

Vi tycker att det är särskilt viktigt att våra välfärdsskapande företag inom industri och tjänsteproduktion ska kunna lita på att lampan tänds på verkstadsgolvet och arbetsplatsen när arbetsdagen börjar.

Enligt Energimyndigheten svarar vattenkraften för ca 45 procent av Sveriges elproduktion. Vattenkraften har med Trollhättefallen en stor historia i min hembygd Trollhättan. Det var här grunden lades till vattenkraften och andra typer av förnybar energi.

Vi står upp för olika former av förnybar energi. Alliansen har verkat och vill fortsätta att arbeta för laddstolpar och satsningar på forskning på förnybar energi.

Fru talman! När Naturskyddsföreningen hyllar Folkpartiet är det ett bevis på att vår politik kombinerar tro på utveckling och framsteg med en ansvarstagande politik för energiförsörjning och natur. Folkpartiet står inte för några utopier, utan vi står upp för människan och står för hoppet.

Fru talman! Den största utmaningen när det gäller att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen finns inom transportsektorn. Främjande av teknikutveckling inom bland annat eldrift är avgörande för möjligheterna att nå ett hållbart transportsystem.

Alliansen föreslår ett nytt anslag till laddinfrastruktur som ska finansiera ett stöd för utbyggnad av laddinfrastruktur för elbilar, vilket mina kolleger har talat om tidigare. Stödet syftar till att möta den brist på laddningsmöjligheter som hämmar utvecklingen på elbilsområdet.

Vi anser samtidigt att strömbrytaren inte kan tillåtas att stängas av på våra kärnkraftverk för att Miljöpartiet vill tvinga fram ett stoppultimatium. Vi är skyldiga våra företag en långsiktighet och en trygghet i energipolitiken.

Fru talman! Sverige är ett litet exportberoende land som kommer att behöva kärnkraft för sin energiförsörjning under överskådlig tid. Det är därför viktigt att långsiktigheten präglar arbetet med vår kärnkraft, och det är därför det även krävs forskningssatsningar på kärnkraftens område så att våra reaktorer kan fortsätta leverera säker och klimatsmart energi.

Fru talman! I en alltmer osäker omvärld blir behovet av en tryggad energiförsörjning allt viktigare. Vi i Folkpartiet och Alliansen tycker att Sverige ska stå starkt med en egen energiförsörjning utan att behöva åka snålskjuts på finsk kärnkraft eller smutsig el från kolkraften på kontinenten.

Folkpartiet och Alliansen står för en trygg och tillförlitlig energiförsörjning på Sveriges arbetsplatser. Det är vad jag kommer att säga till mina väljare när jag kommer hem till dem i jul, till mina gamla LO-kolleger på fabriksgolvet i Trollhättan och till tjänstemän och försvarsanställda på Sätenäs.

Vi i Folkpartiet och Alliansen hoppas kunna sätta stopp för osäkerheten innan det går en propp i den rödgröna röran med ett nytt stoppultimatium.

Företagen kräver tydliga besked. Från mig är svaret tydligt: Jag yrkar bifall på förslaget i utskottets betänkande.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 17 december.)

§ 10 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition
2014/15:32 EU:s gränskodex

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för denna proposition skulle förlängas till och med *onsdagen den 21 januari 2015*.

§ 11 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 15 december

2014/15:183 Tvärvillkoren

av *Anders Forsberg* (SD)

till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:184 Effekterna av en frysning av Förbifart Stockholm

av *Edward Riedl* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 15 december

2014/15:135 Utsläpp i Östersjön

av *Krister Örnfjäder* (S)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2014/15:136 Polisens register

av *Roger Haddad* (FP)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:137 Internationella avtal

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

§ 13 Kammaren åtskildes kl. 15.47.

Förhandlingarna leddes

av förste vice talmannen från sammanträdets början till och med § 6 anf. 42 (delvis),

av tredje vice talmannen därefter till och med § 7 anf. 79,

av förste vice talmannen därefter till och med § 9 anf. 115 (delvis) och

av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Meddelande om aktuell debatt om det säkerhetspolitiska läget i närområdet.....	1
§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
§ 5 Ärenden för bordläggning.....	3
§ 6 Försvar och samhällets krisberedskap	3
Försvarsutskottets betänkande 2014/15:FöU1	3
Anf. 1 ALLAN WIDMAN (FP).....	3
Anf. 2 ÅSA LINDESTAM (S).....	5
Anf. 3 ALLAN WIDMAN (FP) replik.....	6
Anf. 4 ÅSA LINDESTAM (S) replik.....	7
Anf. 5 ALLAN WIDMAN (FP) replik.....	7
Anf. 6 ÅSA LINDESTAM (S) replik.....	8
Anf. 7 HANS WALLMARK (M)	8
Anf. 8 ROGER RICHTOFF (SD)	10
Anf. 9 ALLAN WIDMAN (FP) replik.....	12
Anf. 10 ROGER RICHTOFF (SD) replik.....	12
Anf. 11 ALLAN WIDMAN (FP) replik.....	13
Anf. 12 ROGER RICHTOFF (SD) replik.....	13
Anf. 13 HANS WALLMARK (M) replik.....	14
Anf. 14 ROGER RICHTOFF (SD) replik.....	14
Anf. 15 HANS WALLMARK (M) replik.....	15
Anf. 16 ROGER RICHTOFF (SD) replik.....	15
Anf. 17 ÅSA LINDESTAM (S) replik.....	16
Anf. 18 ROGER RICHTOFF (SD) replik.....	16
Anf. 19 ÅSA LINDESTAM (S) replik.....	17
Anf. 20 ROGER RICHTOFF (SD) replik.....	17
Anf. 21 JAKOP DALUNDE (MP).....	17
Anf. 22 HANS WALLMARK (M) replik.....	19
Anf. 23 JAKOP DALUNDE (MP) replik	19
Anf. 24 HANS WALLMARK (M) replik.....	20
Anf. 25 JAKOP DALUNDE (MP) replik	20
Anf. 26 DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	20
Anf. 27 STIG HENRIKSSON (V).....	22
Anf. 28 ALLAN WIDMAN (FP) replik.....	23
Anf. 29 STIG HENRIKSSON (V) replik.....	23
Anf. 30 ALLAN WIDMAN (FP) replik.....	23
Anf. 31 STIG HENRIKSSON (V) replik.....	24
Anf. 32 MIKAEL OSCARSSON (KD)	24
Anf. 33 ÅSA LINDESTAM (S) replik.....	26
Anf. 34 MIKAEL OSCARSSON (KD) replik.....	26
Anf. 35 ÅSA LINDESTAM (S) replik.....	27
Anf. 36 MIKAEL OSCARSSON (KD) replik.....	27
Anf. 37 JOHAN FORSELL (M).....	28
Anf. 38 LENA ASPLUND (M).....	30
Anf. 39 ROGER RICHTOFF (SD) replik.....	31

Anf. 40	LENA ASPLUND (M) replik	32
Anf. 41	ROGER RICHTOFF (SD) replik	32
Anf. 42	LENA ASPLUND (M) replik	32
	(Beslut skulle fattas den 17 december.)	33
§ 7	Näringsliv	33
	Näringsutskottets betänkande 2014/15:NU1	33
Anf. 43	JENNIE NILSSON (S)	33
Anf. 44	JOSEF FRANSSON (SD)	35
Anf. 45	JENNIE NILSSON (S) replik	36
Anf. 46	JOSEF FRANSSON (SD) replik	37
Anf. 47	JENNIE NILSSON (S) replik	37
Anf. 48	JOSEF FRANSSON (SD) replik	37
Anf. 49	ELISABET KNUTSSON (MP)	38
Anf. 50	HÅKAN SVENNELING (V)	40
Anf. 51	JOSEF FRANSSON (SD) replik	41
Anf. 52	HÅKAN SVENNELING (V) replik	42
Anf. 53	JOSEF FRANSSON (SD) replik	42
Anf. 54	HÅKAN SVENNELING (V) replik	42
Anf. 55	HANS ROTHENBERG (M)	43
Anf. 56	JENNIE NILSSON (S) replik	44
Anf. 57	HANS ROTHENBERG (M) replik	45
Anf. 58	JENNIE NILSSON (S) replik	45
Anf. 59	HANS ROTHENBERG (M) replik	46
Anf. 60	JOSEF FRANSSON (SD) replik	47
Anf. 61	HANS ROTHENBERG (M) replik	47
Anf. 62	JOSEF FRANSSON (SD) replik	47
Anf. 63	HANS ROTHENBERG (M) replik	48
Anf. 64	HELENA LINDAHL (C)	48
Anf. 65	HÅKAN SVENNELING (V) replik	51
Anf. 66	HELENA LINDAHL (C) replik	51
Anf. 67	HÅKAN SVENNELING (V) replik	52
Anf. 68	HELENA LINDAHL (C) replik	52
Anf. 69	SAID ABDU (FP)	53
Anf. 70	PENILLA GUNTHER (KD)	54
Anf. 71	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	56
Anf. 72	HANS ROTHENBERG (M) replik	59
Anf. 73	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S) replik	59
Anf. 74	HANS ROTHENBERG (M) replik	60
Anf. 75	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S) replik	60
Anf. 76	HELENA LINDAHL (C) replik	61
Anf. 77	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S) replik	61
Anf. 78	HELENA LINDAHL (C) replik	62
Anf. 79	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S) replik	63
Anf. 80	PENILLA GUNTHER (KD) replik	63
Anf. 81	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S) replik	64

Anf. 82	PENILLA GUNTHER (KD) replik	65
Anf. 83	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S) replik	65
Anf. 84	HANS ROTHENBERG (M)	66
	(Beslut skulle fattas den 17 december.)	66
§ 8	Regional tillväxt	67
	Näringsutskottets betänkande 2014/15:NU2	67
Anf. 85	MATTIAS JONSSON (S)	67
Anf. 86	ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M)	68
Anf. 87	JOHAN NISSINEN (SD)	70
Anf. 88	ELISABET KNUTSSON (MP)	72
Anf. 89	ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik	73
Anf. 90	ELISABET KNUTSSON (MP) replik	74
Anf. 91	ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik	74
Anf. 92	ELISABET KNUTSSON (MP) replik	74
Anf. 93	ANDERS AHLGREN (C)	74
Anf. 94	MATTIAS JONSSON (S) replik	76
Anf. 95	ANDERS AHLGREN (C) replik	77
Anf. 96	MATTIAS JONSSON (S) replik	77
Anf. 97	ANDERS AHLGREN (C) replik	78
Anf. 98	HÅKAN SVENNELING (V)	78
Anf. 99	PENILLA GUNTHER (KD)	80
	(Beslut skulle fattas den 17 december.)	81
§ 9	Energi	82
	Näringsutskottets betänkande 2014/15:NU3	82
Anf. 100	ÅSA WESTLUND (S)	82
Anf. 101	MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD)	83
Anf. 102	LISE NORDIN (MP)	85
Anf. 103	BIRGER LAHTI (V)	87
Anf. 104	MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik	89
Anf. 105	BIRGER LAHTI (V) replik	89
Anf. 106	MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik	90
Anf. 107	BIRGER LAHTI (V) replik	90
Anf. 108	CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	90
Anf. 109	ÅSA WESTLUND (S) replik	92
Anf. 110	CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	92
Anf. 111	ÅSA WESTLUND (S) replik	93
Anf. 112	CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	93
Anf. 113	LISE NORDIN (MP) replik	94
Anf. 114	CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	94
Anf. 115	LISE NORDIN (MP) replik	94
Anf. 116	CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	95
Anf. 117	RICKARD NORDIN (C)	95
Anf. 118	LISE NORDIN (MP) replik	97
Anf. 119	RICKARD NORDIN (C) replik	97
Anf. 120	LISE NORDIN (MP) replik	98

Anf. 121 RICKARD NORDIN (C) replik.....	98
Anf. 122 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik.....	99
Anf. 123 RICKARD NORDIN (C) replik.....	99
Anf. 124 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik.....	99
Anf. 125 RICKARD NORDIN (C) replik.....	100
Anf. 126 BIRGER LAHTI (V) replik	100
Anf. 127 RICKARD NORDIN (C) replik.....	101
Anf. 128 BIRGER LAHTI (V) replik	101
Anf. 129 RICKARD NORDIN (C) replik.....	101
Anf. 130 PENILLA GUNTHER (KD).....	102
Anf. 131 LISE NORDIN (MP) replik	103
Anf. 132 PENILLA GUNTHER (KD) replik	104
Anf. 133 LISE NORDIN (MP) replik	104
Anf. 134 PENILLA GUNTHER (KD) replik	105
Anf. 135 ÅSA WESTLUND (S) replik.....	105
Anf. 136 PENILLA GUNTHER (KD) replik	106
Anf. 137 ÅSA WESTLUND (S) replik.....	106
Anf. 138 PENILLA GUNTHER (KD) replik	107
Anf. 139 SAID ABDU (FP).....	107
(Beslut skulle fattas den 17 december.).....	108
§ 10 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid.....	108
§ 11 Anmälan om interpellationer.....	109
§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar	109
§ 13 Kammaren åtskildes kl. 15.47.....	109